

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్ కార్యకలాపాలు

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE COUNCIL DEBATES

అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT

గురు వారం, ఫెబ్రవరి 18, 2010
పదకొండవ సమావేశము, సంపుటము I, నంబరు. 3
విరోధినాము సంపత్సర పాల్గొణ శు.4

THURSDAY, THE 18TH FEBRUARY, 2010
ELEVENTH SESSION, VOLUME I, NO.3
29 MAGH, 1931 S.E.

*****

శాసన పరిషత్తు సచివాలయము,
పబ్లిక్ గార్డెన్స్,
హైదరాబాద్ - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT,
PUBLIC GARDENS,
HYDERABAD - 500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు

ప్రధాన అధికారులు

చైర్మన్	:	డా. ఎ. చక్రవారి
డిప్యూటీ చైర్మన్	:	శ్రీ మహేంద్ర జానీ
ఉపాధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ గిదుగు రుద్రరాజు శ్రీ ఎస్. జగదీశ్వర్ రెడ్డి శ్రీ ఐలాపురం వెంకయ్య శ్రీ మక్కా రామయ్య
కార్యదర్శి	:	డా. ఎస్. రాజ సదారావు
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి. శివరావు శ్రీ ఎం.వి.వి. సత్యాసందం
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి. సర్మిలహలు శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శ్రీ కె. సుభాష్ చంద్రబాబు శ్రీ ఎ. రాంరెడ్డి శ్రీమతి వి. గిరిజాసుందరి
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్. జయరాం శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు శ్రీ మహేంద్ర జహీరుద్దీన్ శ్రీమతి ఎ. సత్య సాయి లక్ష్మి శ్రీ జి. వెంకట కృష్ణ శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీమతి వి. ప్రభ శ్రీమతి పై. వెంకట రమణమ్మ శ్రీ పి. రవీంద్రరెడ్డి శ్రీమతి బి. సరసమ్మ శ్రీమతి ఎ. బెనడిక్క స్వామి శ్రీమతి టి. సుశీల శ్రీ ఎం.వి.యస్. బాపిరాజు
మార్గత్	:	శ్రీ అర్. సీతారామారావు
చీఫ్ ఇపోర్టర్	:	శ్రీ సురారసు దుర్గాప్రసాద్

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపములు

అధికార నివేదిక

గురు వారం, ఫిబ్రవరి 18, 2010

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమం :

విషయం : వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి.

2. నక్షత్రసు గుర్తుగల ప్రశ్నలు – నాగ్రాప సమధానాలు :

3. అర్జీల సమర్పణ :

4. సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రాలు :

5. రూలింగ్ :

విషయం : ప్రశ్నోత్తరాల సమయం వినియోగం గురించి.

6. ప్రకటన :

విషయం: ఉపాయియా యూనివర్సిటీ విద్యార్థులపై లాటిచార్జ్‌పై హోం మంత్రి ప్రకటన.

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనపరిషత్తు
2010, ఫిబ్రవరి 18 వ తేది, గురు వారం
పద్కొండవ సమావేశపు ముహూడవ రోజు

(సభ ఉదయం **10.00** గంటలకు ప్రారంభమైనది. గౌరవ డెప్యూటీ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

సభా కార్యక్రమం

వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి

(తాము ఇచ్చిన ఎడ్డర్చుమెంట్ మోషన్స్ ఎలా చేయవలసిందిగా ప్రతిపక్ష గౌరవసభ్యులు తమస్థానాలలో లేది నిలబడి కోరసాగారు)

మిస్టర్ డెప్యూటీ శైర్కున్ : అన్ని మోషన్స్ డిసెలో చేశాము. వేరే రూపంలో రండి.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, మధ్యాహ్న భోజన పథకం గురించి ఇచ్చివున్నాము.

మిస్టర్ డెప్యూటీ శైర్కున్ : దాని కోసం వేరే రూపంలో ఇవ్వండి.

శ్రీ వై. బి. రాజేంద్రప్రసాద్ (కృష్ణ) : అధ్యక్షా, చెరుకు మద్దతు ధర రూ.2000 అంటున్నారు, దానిని రూ. 2500 కు పెంచాలి. దానిపైన కృష్ణజెల్లా వ్యాప్తంగా ఉద్యమం చేస్తున్నారు. ఉయ్యారులో పెద్దవత్తున ఈ రోజు నిరసనలు జరుగుతున్నాయి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ శైర్కున్ : మీరు కాల్ ఎట్సన్కు ఇవ్వండి ఎలా చేస్తాము. మొదటిరోజు మీ ప్రశ్నకు జవాబు కూడా వచ్చింది.

శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, ఈ ఇస్యూ మీద మళ్ళీ చర్చ కావాలని మేము డిమాండ్ చేయడంలేదు . అందుచేత అందులో మీ ప్రాంతం కూడా ఉంది కాబట్టి మగర్ మనిషురుగారిని తమ ఛాంబరుకు పిలిపించి డిస్చపన్ పెట్టండి .

శ్రీ పి. నాగేశ్వర రావు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా మేము ఇచ్చిన ఎడ్డర్చుమెంట్ మోషన్స్ ఎందుకు ఇచ్చామో ఒకసారి తమరు చదిని వినిపించండి . డిసెలో చేస్తే చేయండి. డిబిఇ్ మిల్ ఆస్తుల విషయం

మిస్టర్ డెప్యూటీ శైర్కున్ : మీరు వేరే రూపంలో వస్తే చర్చ చేద్దాము.

శ్రీ పి. నాగేశ్వర రావు : ఒక వద్దతి ప్రకారం రావడానికి ఎడజ్ ర్స్ మెంట్ మోఫ్స్ ఇచ్చాము. I request you kindly to read them out. డిబిఆర్ అస్తులను రక్షించాలి. ఎంతో విలువైన అస్తులను కొందరు సాంఘపరులు కళ్ళు చేస్తున్నారు. దానిని ఆపుదల చేయాలనేది మా డిమాండ్ .

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : వేరే రూపంలో వస్తే ఎలా చేస్తాము .

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : సార్, మధ్యాహ్న భోజన పథకానికి సంబంధించి .....

శ్రీ దాడి నీరభద్ర రావు : అధ్యక్షం, క్వశ్వనవర్ విషయంలో తమ చాంబరులో ఫ్లోరీడార్స్ తో కలిసి షైర్క్స్ గారు కొన్ని నిర్దయాలు తీసుకున్నారు. అది ఎనోస్ చేసి క్వశ్వనవర్ ప్రారంభించండి .

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : షైర్క్స్ గారు ఒక అరగంటలో వస్తున్నారు. వారు వచ్చిన తరువాత రూలింగ్ ఇస్తారు .

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : కౌన్సిల్ రద్దువుతుందని వస్తున్న దానిపై .....

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : కూర్చోండి . క్వశ్వన్ నెం . 21 . మినిస్టర్ ఫర్ ట్రైబల్స్ పేపీర్ రెడ్డి .....

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : సార్, నాకు అవకాశం ఇష్వకపోతే ఇట్లగే నిలబడతాను. నేను కూర్చోము. మండలి రద్దుపై మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇస్తారా ఇష్వరా ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : రూల్స్ బుక్ తీసుకుని చదవండి .

(గా. గిరిజన సంక్షేప శాఖమంత్రి శ్రీ పి. బాలరాజు ఏమిటి సార్, సస్పండ్ చేయండి అని మైక్రోకుండా అన్నారు)

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : సార్, సస్పండ్ చేయాలని అన్నారు . మిమ్ములను సస్పండ్ చేస్తే ఏమపుతుంది ? మీరు అట్లా మాట్లాడవచ్చా ? మినిస్టరుగా ఉండి సస్పండ్ చేయమని చెబుతారా ?

(శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి తమస్థానం నుండి లేచి వెల్లిపోవడానికి ఉపక్రమించుతూ)

నేను వెల్లిపోతాను . మీరు మంట్రిగా అసెంబ్లీలో ఎట్లా గౌరవప్రదంగా మాట్లాడుతారో ఇక్కడ కూడా అదేవిధంగా మాట్లాడాలి మీరు అందరికి షైర్క్స్, మినిస్టరుగారిని అదుపులో పెట్టాలి .

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : అటువంటిది రికార్డులో ఉంటే తోలగిస్తాము .

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి (వెల్లిపోవడి) : సార్, మేము చాలా ఉద్యమాలు చేశాము . మండలి రద్దుపైన చర్చ ఉంటుందా ? ఉంటే ఉంటుందని చెప్పండి, లేకపోతే లేదని చెప్పండి . ఆయన అట్లా

మాటల్లాడుతుంటే, ఆయనంటే నాకు చాలా గౌరవం, కానీ ఈ విధంగా మాటల్లాడుతారని పూహించలేదు. ఆయన క్షమాపణ చెప్పాలి. నా రైట్స్‌ను వారు లాక్ష్మింటున్నారు.

(ఈ దశలో శ్రీ రుద్రరాజు పద్మరాజు శ్రీ బి. మోహన్‌రెడ్డి దగ్గరకు వచ్చి, అనుయాయించి తిరిగి ఆయనస్థానంలో కూర్చుండజేశారు)

సక్షిప్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్దాప సమాధానాలు

తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో రభ్యరు తోటలు

ప్రశ్న నెం. 21 (3720)

సర్వశ్రీ కందుల దుర్గేష్ ప్రసాద్ (అసెంబ్లీ), కచ్చా జార్జి విక్టర్ (తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి), ఎం వి ఎస్ కర్కు (శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం) :

గౌరవనీయులైన గిరిజన సంక్షేపు, ఆర్ ఐ ఎ డి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ?

అ ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో రభ్యరు తోటలను పెంచేందుకు తూర్పుగోదావరి జిల్లా, రంప చేడవరం సర్పరీలో పెంచుతున్న రభ్యరు నారు విషయంలో అధికంగా అవినీతి చేటు చేసుకున్న విషయం వాస్తవమేనా?

అ అయితే, ఈ విషయంలో బాధ్యులైన వ్యక్తులపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి ?

గిరిజన సంక్షేపు, ఆర్ ఐ ఎడి శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. బాలరాజు):

అ తూర్పు గోదావరి జిల్లా జాయింటు కల్పక్కరు విచారణ జరిపి, నిర్దిష్టం మూలంగా రైతులకు 2 . 26 లక్షల మొక్కలను పంపణి చేయలేదని తెలియజేశారు. చనిపోయిన 51,315 మొక్కలతో సహా తప్పుడు నివేదిక ఇప్పుడంపల్ల ప్రభుత్వానికి రు. 54 లక్షలు నష్టం వాటిల్లింది.

అ పిహాచ్వో, 9 మంది సబ్ అసిస్టెంట్లు బాధ్యులు. వారిపై చర్యను ప్రారంభించాలని ఉద్ద్యానవన శాఖ కమీషనరును కోరడమయింది.

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేష్ ప్రసాద్ : అధ్యక్షా, ఇందులో చాలా పెద్దవిత్తున కుంభకోణం జరిగింది. ప్రధానంగా 80 శాతం సర్టైవల్ ఉంటేనే కాంట్రాక్టరుకు డబ్బు ఇవ్వాలని టెరమ్సు అఫ్ రిఫరెన్స్లో స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. కేవలం 40 శాతం సర్టైవల్ ఉన్నపుటీకీ కూడా కాంట్రాక్టరుకు పూర్తి డబ్బులు ఇక్కడ చెల్లించడం జరిగింది. దీనిపై కంటితుడును చర్యగా చిన్నస్థాయి ఉద్యోగస్థులను బాధ్యులను చేసి సస్పెండ్ చేశారు. దీనికి బాధ్యత వహించాల్సిన పిహాచ్వోను బాధ్యులను చేసి కాంట్రాక్టరు దగ్గర నుండి డబ్బులు వసూలుచేసే విషయం ఎందుకు పరిశీలించలేదు ? ఇందుకు 31 వేల

ఎకరాలో రు . 148 కోట్లతో చేయాల్సిన కార్బూక్మాన్సి 2005-07 వరకు 6 వేల ఎకరాలు, 2009-10 లో 4 వేల ఎకరాలో జిల్లా మొత్తం 31 వేల ఎకరాలో చేయాల్సి ఉండగా ఎందుకు చేయలేదు ? బాధ్యత పహించాల్సిన వారిపైన ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు ? కాంట్రాక్టరుకు ఇచ్చిన డబ్బు వెనక్కు తీసుకునే అవకాశం ఉందా ? బాధ్యత పహించవలసిన వారిపైన ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు ?

శ్రీ పి. బాల రాజు : అధ్యక్షా, 1992 లో రబ్బరు తీటల పెంపకానికి అంధ్రప్రదేశ్‌లోని తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని రంపచోడవరం అనుకూలమైన ప్రాంతంగా గుర్తించడం జరిగింది . అప్పటినుండి ఈ వ్యవసాయ విధానం అమలులో ఉంది . దీనిని ఇతర గిరిజన ప్రాంతాలలో కూడా అత్యంత లాభదాయకమైన వ్యవసాయంగా గుర్తించి 2006-07 లో డిపోర్ట్‌మెంట్ వరంగా చేయడానికి నిర్లయం తీసుకున్నాము . దాని తరువాత 2008-09 సంవత్సరంలో కూడా రబ్బరు ప్లాంటేషన్ ప్రారంభించాము . ఈ కార్బూక్మం ఒక పది సంవత్సరాల వరకు చేయాలని నిర్లయం తీసుకోవడం జరిగింది . ఈ పది సంవత్సరాల ప్రాజెక్టులో 2009-10 సంవత్సరానికి గాను సుమారు 4 వేల ఎకరాలలో చేయడానికి నిర్లయం తీసుకోవడం జరిగింది .

ఉ. 10.10

సరియైన సాంకేతికపరమైన అనుభవం లేక మనం ఇనీపియల్ స్టీజన్లో వేసిన మొక్కలు చనిపోయిన మాట వాస్తవం . అందుకు గాను, తరువాత సంవత్సరం అటువంటి సంఘటనలు పునరావృతం కాకుండా పుండాలనే ఉద్దేశ్యంతో స్థావికంగా పున్న రైతులను కేరళ పంపించి రబ్బరు తీటల పెంపకంలో సరియైన శిక్షణము కూడా ఇస్పించడం జరిగింది.

ఇప్పీ పరిశీలన చేసిన తరువాత క్రింది స్థాయిలో జరిగిన పొరపాటును సరి చేయడానికి ప్రాధమికంగా జాయింట్ కలెక్టరుతో దర్యాపు చేయించడం జరిగింది. ఆ దర్యాపులో తేలిన అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని క్రిందిస్థాయి అధికారులపై చర్యలు ప్రారంభించడం జరిగింది. పూర్తి స్థాయి నిచారణకు జిల్లా కలెక్టరును ఆదేశించడం జరిగింది. ఇది చాలా విలువైన వ్యవసాయ పద్ధతి కాబట్టి గిరిజన ప్రాంతం, ముఖ్యంగా రంపచోడవరం ప్రాంతంలో పూర్తిగా లాభదాయకమైన వ్యవసాయంగా గుర్తించడం జరిగింది.

ఎకరానికి రూ.30 వేల నుంచి రూ.70 వేల వరకూ వార్షికాదాయం పస్తున్న పరిస్థితులు కూడా పున్నాయి. దీనికి గాను అయ్యే ఖర్చు రూ.47000 పూర్తిగా ప్రభుత్వమే భరించి గిరిజన రైతులను ఈ ప్రభుత్వం ఆదుకోవడం జరుగుతోంది. 7 సంవత్సరాలూ, రూ.47000 చొప్పున ప్రభుత్వమే ఖర్చు భరించడం జరుగుతుంది. మొదటి సంవత్సరం రూ.37000 మొక్కలు ఇస్పించడం, ట్రీగార్డులను వేయించడం, గోతులను తీయించడం పంటి పనులను చేపట్టడానికి ఖర్చు చేయడం జరుగుతుంది. 7 సంవత్సరాల తరువాత ఫలసాయం పూర్తిగా రైతాంగానికి పచ్చే పద్ధతిలో పూర్తి సబ్సిడీ ఇచ్చే కార్బూక్మం చేస్తున్నాము. మొదటి దశలో సరియైన, సాంకేతికపరమైన అనుభవం లేక, మొక్కలు నాటే విధానంలో అనుభవం లేకపోవడం వల్ల, నీరు పోయకుండా పుండి, క్యాటిల్ ట్రోన్‌పాన్ పుండడం వల్ల కూడా మొక్కలు కొన్ని పోయన మాట వాస్తవం . అది గుర్తించి క్రింది స్థాయి సిబ్బుందిపై చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కచ్చా జార్జ్ విఫర్ : అధ్యక్షా, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో రూ.148 కోట్ల నిలువ చేసే ప్రాజక్టు ఇది. ఈ ప్రాజక్టు క్రింద మొక్కలను నాటడం కోసం పున్న చీని చెట్లను నరికించేసి, క్లీన్ చేయించి, అందులో ఈ మొక్కలను వేయించడం జరిగింది. మంత్రి గారు మాటలడుతూ, మొట్టమొదటగా క్రింది స్థాయి సిబ్బందిని బాధ్యతలను చేసారు. అనలు టెక్నికల్ కోలాబోరేషన్ లేకుండా, టెక్నికల్ అసిస్టెన్స్ లేకుండా ఈ మొక్కలకు సంబంధించిన ప్రాజక్టు పెట్టడమే తప్పు. టెక్నికలగా ఏమీ తెలియకుండా కేరళ నుంచి మొక్కలు తీసుకొచ్చిన సందర్భంలో, అనలు సస్లయీలోనే మొత్తం 80 శాతం వచ్చాయి. ట్రాన్స్పోర్ట్లో 20 శాతం చనిపోయాయి. ప్లాంటేషన్కు వచ్చేనరికి టెక్నికల్ అసిస్టెన్స్ లేకపోవడం వల్ల మొత్తం మొక్కలు చనిపోయాయి. కలెక్టరు గారే వచ్చి విజిట్ చేసి, పటిడిఎ సమావేశంలో ఒక్క మొక్క కూడా బ్రతికి లేదని స్టైటమెంట్ ఇచ్చారు.

టెక్నికల్ అసిస్టెన్స్ లేకపోవడానికి ఫీల్డ్ అసిస్టెంట్ తప్పు కాదు. ప్రాజక్టుకు ఎవరైతే ఇన్చార్న్ పున్నార్, వారు ఇప్పీ చూసుకోవాలి సస్లయ చేసింది ప్రాజక్టు ఆఫీసర్. నిస్స కాక మొన్న పి.బి. గారు బదిలీ అయి పెల్లిపోతూ 10 నుండి ఫీల్డ్ అసిస్టెంట్సు బాధ్యతలను చేస్తూ సస్పెండ్ చేసారు. ఆమెను ట్రాన్స్పోర్ట్ చేసారని మీరంటున్నారు. ఆమె పిఱ పదవి నుంచి కమ్రియల్ టాక్స్ డెప్యూలీ కమీషనర్గా ప్రమోపన్ మీద పెల్లిపోయిందని నేను అనుకుంటున్నాను.

పటిడిఎలో రెండు సప్టోలు జరిగాయి. పేద గిరిజనులకు పంట చేతికి వచ్చే సమయంలో చీని చెట్లను నరికేసారు. మీరు చేపట్టిన ప్రాజక్టు వల్ల అదనంగా వారికి లభ్య జరగలేదు. సర్వైపల్ కోసం, కంటూర్ కట్టడానికి రూ.1.50 లక్షలను ఇప్పటికే వెచ్చించారు. ఇప్పుడు దానిని ఏమి చేస్తారు ? ఇంత అవినీతి జరిగింది. ఈ అవినీతి మీద దర్శాపు జరిపించడానికి జాయింట్ కలెక్టరును ఎంక్యోర్ ఆఫీసరుగా వేసారు. ఇద్దరూ ఐవెన్ ఆఫీసర్లే. కలెక్టరు గారు ఒక్క మొక్క కూడా బ్రతికలేదని చెబితే, మొత్తం రూ.148 కోట్ల ప్రాజక్టులో రూ.54 లక్షల మేరకు మాత్రమే అవినీతి జరిగిందని రిపోర్టు ఇచ్చారు. నేను కోరేది ఏమిటంటే సోపల్ ఆడిట్ చేయస్తారా? లేదా సభాసంఘాన్ని నేసి, దాని మీద దర్శాపు చేయస్తారా? ఈ లోగా సప్టపోయిన గిరిజనులకు ఏమైనా ఒక ఆధారం చూపిస్తారా లేక కంపెనీపార్న్ ఇప్పిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మీ దుర్గేం ప్రసాద్ : అధ్యక్షా, ఇందులో ప్రభుత్వం యొక్క చిత్తస్థాని ఏ మాత్రమూ శంకించడం లేదు. కాంట్రాక్టరు తీసుకొచ్చేనరికి మొక్కలు చనిపోయి పున్నాయి. ఫష్ట్ ఫీజ్లో 60 శాతం, సెకండ్ ఫీజ్లో 80 శాతం చనిపోయాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో కాంట్రాక్టరుకు డబ్బులు ఇచ్చేయుటని కమిటీ చెబితే మొత్తం డబ్బు ఇచ్చేసిన తరువాత తీసుకొపలసిన యాక్షన్ పార్ట్లో కాంట్రాక్టరు మీద యాక్షన్ తీసుకొవడం లేదు. ఇట్లా కంటిస్ట్స్ అవుతూ పోతే ఏ కార్యక్రమం చేపట్టినా కాంట్రాక్టరు లభ్య పొందుతూ పుంటారు.

శ్రీ పి. బాలరాజు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు అక్కడ పున్న చీని తోటలను నరికేసి కొత్తగా రబ్బరు తోటలను పెంచుతున్నామని చెప్పారు కాని అది వాస్తవం కాదు. అక్కడ ఎక్కడా చీని తోటలు లేవు. మారేడుమిల్లి ప్రాంతంలో కొన్ని మాత్రమే పుండీవి. వారు ట్రోపికల్ ప్రసాదాయం చేసే వారు. కాని ఇప్పుడు ఆ రకమైన పంటలు లేవు. ఇది రూ.148 కోట్ల నిలువైన ప్రాజక్టు అనేది వాస్తవం. అయితే ఈ రూ. 148 కోట్ల మొత్తం కూడా 10 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన ప్రాజక్టు క్రింద నిర్ధారించి, మొదటి నిడత క్రింద రూ.9.70

కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. 2008-09, 2009-10లో రూ. 9 కోట్లను మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది.

ఉన్నాస్తిలో కాని, లేక ప్లాంబేషన్లో కాని నష్టాలు జరుగుతున్నాయనే మాట గుర్తించి, ఆ రకమైన పరిస్థితులు భవిష్యత్తులో పునరావృతం కాకుండా పుండాలనే ఇక్కడ సర్వరీ వేయాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. కేరళ నుంచి కాని, లేక ఇతర ప్రాంతాలనుంచి కాని మొక్కలను తీసుకోచ్చి ఇక్కడ వేసే విధంగా కాకుండా ఇక్కడే సర్వరీ రెయిజ్ చేయాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఇటువంటి విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని సమగ్రమైన విచారణను జరిపించాలని కల్పకరు గారిని కోరడం జరిగింది.

సింగరాయకొండలో 30 వడకల అనుపత్రి

ప్రశ్న నెం. 22 (3512)

సర్వశ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి (ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు), విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం (ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు), కె.ఎస్. లక్ష్మి రావు (కృష్ణా, గుంటూరు):

గౌరవనీయులైన ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేషు శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- (అ) ప్రకాశం జిల్లా, సింగరాయకొండలోని 30 వడకల ప్రభుత్వ అనుపత్రి ఎప్పటి నుండి పనిచేస్తున్నది;
- (ఆ) ప్రస్తుతం హోదాతోపాటు, మంజూరయిన వాలీలో పనిచేస్తున్న డెప్యుటేషను మీద పున్న డాక్టరు పదవులు ఎన్ని;
- (ఇ) సదరు ఆనుపత్రికి కీస పరికరాలు, ఫర్మచరును సరఫరా చేయడం జరిగిందా;
- (ఈ) అక్కడ పున్న ఆయుర్వేద ఆనుపత్రిలో ఒక డాక్టరు పనిచేస్తున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా?

ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేషు శాఖ మంత్రి (శ్రీ డి. నాగేందర్) :

- (అ) ఈ ఆనుపత్రి 11-8-2006 నుండి పని చేస్తున్నది
- (ఆ) 1. ఈ ఆనుపత్రికి ఒక డెప్యూటీ సివిల్ సర్జను, 5 సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జన్లు ఒక డెంటల్ అసిస్టెంట్ సర్జను, ఒక ఆయుర్వేద డాక్టరు పదవులను మంజూరు చేయడమయింది.
2. ప్రస్తుతం ఒక డెప్యూటీ సివిల్ సర్జను, ఇద్దరు సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జన్లు, ఒక డెంటల్ అసిస్టెంటు సర్జను, ఒక ఆయుర్వేద డాక్టరు పనిచేస్తున్నారు. ఇద్దరు సివిల్ సర్జన్లు పోస్టు గ్రాండ్యూయేషను చదువుచున్నారు. ఒక సివిల్ అసిస్టెంట్ సర్జను పదవి ఖాళీగా పున్నది.
- (ఇ) ఆనుపత్రికి ఒక డెంటల్ యూనిట్ సరఫరా చేయడమయింది.
- (ఈ) అనుసంధీ

అధ్యక్ష, నేను కొంత అదనపు సమాచారాన్ని ఇస్తాను. సింగరాయకొండ ప్రాధనిక ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని, జిబ నెం.532, 11-8-2006 ద్వారా 30 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్పేడ్ చేయడం జరిగింది. ఈ పిహాచీసి 11-8-06 నుండి ప్రారంభించబడి ఆరోగ్య సేవలను అందిస్తున్నది. ఈ ఆసుపత్రిలో 6 మంది వైద్యుల పోస్టులు పుండగా, అందులో ఒకటి డెప్యూటీ సివిల్ సర్జన్, మిగతా 5 పోస్టులు సివిల్ అసిస్టెంటులు సర్జన్లు.

ప్రస్తుతం ఇద్దరు సిఎస్లు పిజి చదువు కొరకు వెళ్లగా, ఒక సిఎస్ పోస్టు ఖాళీగా వున్నది. సింగరాయకొండ, కొండపి నియోజకవర్గం క్రింద వస్తుంది. కొండపి నియోజకవర్గం క్రింద 8 ఆరోగ్య కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. 1. అప్పేడ్ పిహాచీసి, కొండ పి, 2. కమ్యూనిటీ హాల్చ్ సెంటర్, సింగరాయకొండ, 3. పిహాచీసి, కామేపల్లి, 4. పిహాచీసి, మరిపాడు, 5. పిహాచీసి, కాకర్ల, 6. పిహాచీసి, ఏతముక్కల, 7. పిహాచీసి, దరుగుమల్లి, 8. పిహాచీసి, పొన్నలూరు.

నిధులు అందుబాటులో లేని కారణంగా ఈ 8 ఆసుపత్రులకు భఫనాలు నిర్మించడం జరుగలేదు. 5 ఆసుపత్రులు మినహ అన్ని ఆసుపత్రులలో డెంటల్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేసి, డెంటల్ డాక్టర్లను కూడా భర్త చేయడం జరిగింది. డైరెక్టర్ ఆఫ్ హాల్చ్ విడుదల చేసిన నిధులనుబట్టి ఎపిహాచెంపిహాచెపడిసి వారు ఆసుపత్రులకు పరికరాలు, ఫర్మిచర్ సరఫరా చేస్తారు. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.2,83,714 సింగరాయకొండ కమ్యూనిటీ హాల్చ్ సెంటర్లకు కేటాయించడం జరిగింది.

ఉ. 10.20

ప్రస్తుతం రూ.24,346 విలువగల మందుల గురించి నిధులు అందుబాటులో ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలో 1994వ సంవత్సరం నుండి డైరెక్టర్ ఆఫ్ హాల్చ్ క్రింద 174 పిహాచీసిలను అప్పేడ్ చేసి సిహాచీసిలుగా మార్చడం జరిగింది. ఈ 38 ఆసుపత్రులలో 4 ఆసుపత్రులు ప్రకాశం జిల్లాలో ఉన్నాయి. 1) కొండపి 2) మార్చురు 3) సంతసూతలపాడు 4) పర్మార్చురు .

ప్రకాశం జిల్లాలో మొత్తం ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

ప్రాధనిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు 75, అప్పేడ్ అయిన ప్రాధనిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు 6, ఆరోగ్య ఉపకేంద్రాలు 555, ఆసుపత్రులు 2, డిస్ట్రిక్టులు 8, మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్లు 2, సబ్సిటై హాల్చ్ సెంటర్లు 3, ఇవన్నీ కూడా సభ్యుల సమాచారం నిమిత్తం తెలియచేయడమయినది.

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి: మంత్రిగారి లెక్కల ప్రకారం సింగరాయకొండలో 2006 సంవత్సరం నుండి 30 పడకల ఆసుపత్రి ప్రారంభమయినది. 4 సంవత్సరాలయింది. అక్కడ ఒక్కపరికరం లేదు. స్టోచ్ అపాయింట్మెంట్ చేయకుండా డాక్టర్లను వేసి పిహాచీసి నడుపుతున్నారు. ఆసుపత్రిలో పని ఏమీ జరగడం లేదు. వారి లెక్కల్లో కొన్ని తప్పులున్నాయి. పూర్తిగా సరిచేసుకోవాలి. అక్కడ మూడు ఖాళీలు ఉన్నాయి. ఒకటయితే ఇప్పటికీ ఉంది. రెండు ఖాళీలో ఎక్కడో పిజి చదువుకోవడానికి వెళ్లిన వారున్నారు. అయితే వారి పీర్లు వ్రాసి అమోట్ డ్రా చేస్తున్నారు. పొనలూరులో ఒక డాక్టర్ డెప్యూటీస్ మీద పని చేస్తున్నారు. రిక్రూట్లో ఇక్కడ పని చేస్తున్నారు. చివరకు ఇద్దరే ఉన్నారు. ఉన్న వాళ్లు ఇప్పటి పచ్చినట్లు వస్తూ ఉంటారు. నేను స్వయంగా వెళ్లి వచ్చాను. అన్ని గదులకు తాళం వేసి ఉంది. చివరకు కుక్క కాటు, కోతి కరచినదానికి కూడా

వ్యాసీన్ లేకుండా ఉంది. నేను అక్కడ యుధ్భం చేస్తే వారం రోజులకు సరిపోయే వ్యాసీన్ తెచ్చారు. ఇక పంటి డాక్టర్ వద్దకు నేనే స్వయంగా వెళ్లాను. నా పంటి ట్రీబ్మెంట్‌కిగాను (ఫిల్ట్రింగ్ చేయమంటే) సిమెంట్ పెట్టమంటే నా వద్ద సిమెంట్ లేదని, కేవలం నన్ను ఇక్కడ చేశారు, కూర్చు మాత్రమే ఇచ్చారు. క్లీనింగ్ చేస్తాను కానీ పంటికి కావలసిన సిమెంట్ లేదని చెప్పారు. ఆనుపత్రుల్లో ఏమీ లేకుండా ఏడుగురు డాక్టర్లకు ఎందుకు జీతాలు ఇస్తున్నట్లు? అంత ఆనుపత్రి నడపాలంటే ఎంత మంది నాన్టిచింగ్ స్టోఫ్ కావాలి? క్లాస్ షోర్ ఉద్యోగులు కావాలి? అయితే ఒక్క మాత్రం స్టోఫర్ వని చేస్తున్నారు. ఆనుపత్రి నడపాలంటే సక్రమంగా నడపాలి. ఒకటినుర కోట్ల రూపాయలతో బిల్డింగ్ కట్టడానికి కాంట్రాక్ట్ ఇచ్చారు. బిల్డింగ్ కట్టారు. అలా లేకుండా ఉంటే పిహాచేసిగానే ఉండేది. 30 పడకల ఆనుపత్రిని ఎందుకు కట్టారు? అక్కడ గైనకాలజీస్ ని అపాయింట్ చేస్తారా? ఇప్పటికయినా ఉన్న ఖాళీలు భర్త చేస్తారా? ఎప్పటిలోగా ఎక్స్ప్రెస్‌మెంట్, ఆపరేషన్ థియేటర్లు ఏర్పాటు చేస్తారో మంత్రిగారిని చెప్పవలసిదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : గౌరవసభ్యులు వ్యాసీన్ గురించి అడిగారు. తప్పకుండా అన్నీ ఉండేలా చేస్తాము. ఈ మద్య కాలంలో వచ్చిన పరిణామాల దృష్ట్యా కొంతవరకూ స్టోఫ్‌ను డైవర్ట్ చేయడం జిరిగింది. ప్రత్యేకంగా కర్బూలు, మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాలకు డైవర్ట్ చేశాము. పంటి డాక్టర్ విషయం గురించి సభ్యులు చెప్పారు. వారు పన్ను ఫిల్ చేయించుకోవడానికి వెళ్లినప్పుడు సిమెంట్ లేదని డాక్టర్ చెప్పారని అన్నారు. ఆ నమస్కను పరిష్కరించడం జరుగుతుంది. అంతేకాక వారు అడిగిన ఎక్స్ప్రెస్‌మెంట్ ఇతరతా అన్ని కూడా ప్రావైట్ చేస్తామని తమద్వారా సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను. గైనకాలజీస్ గురించి కూడా సభ్యులు అడిగారు. తప్పకుండా పరిశీలించి సరిచేస్తాము. ఎక్స్ప్రెస్‌మెంట్, థియేటర్ విషయంలో కూడా ఎన్అర్పాచెన్ఱి., క్రింద అన్ని అప్గ్రేడ్ చేయడానికి ప్రపోజెల్స్ తీసుకున్నాము. రాబోయే రోజులలో ఈ ప్రపోజెల్స్ కాకుండా కొత్త పిహాచేసిలు కూడా కావాలని అడిగారు. చాలాచేట్లు పరికరాలు, డాక్టర్లు లేరని ఆరోపణలు పస్తున్నాయి. 200 మంది డాక్టర్లు ఉన్నప్పటికీ, 300 మంది అదనంగా వేరే దగ్గర జీతాలు తీసుకుంటున్న మాట వాస్తవం. వీరిని పూర్తిస్థాయిలో పని చేయడానికి డాక్టర్ల సిబ్బంది కొరత లేకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోంది. దీనికి సంబంధించి రాబోయే రోజులలో ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారా వచ్చిన ప్రపోజెల్స్‌ని, రిక్స్‌ని పరిగణపలోకి తీసుకొని అన్ని పిహాచేసిలను అప్గ్రేడ్ చేయాలనే ఆలోచనతో ఎన్అర్పాచెన్ఱి., క్రింద దీనిని తీసుకుంటాము. ఆనుపత్రులలో ఉన్న ఎక్స్ప్రెస్‌మెంట్, సిబ్బందితో ఎటువంటి కొరత లేకుండా చేయడానికి త్వరలో ఆ కార్బూక్‌మం చేసడతాము. సభ్యులు చెప్పిన ఆనుపత్రిలో ఏమయితే లేదన్నారో, వాటికిగాను వెంటనే సభ్యులతో కూడిన ఒక టీమ్‌ని ఈ రోజుకానీ, రేపుకానీ పంపించి అక్కడి పరిస్థితులను సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. ఎన్. లక్ష్మణరావు : అధ్యక్షా, సింగరాయకొండ కాకుండా అనేక ఆనుపత్రులలో పని చేస్తున్న డాక్టర్లకు పిజి చేయడానికి అనుమతి ఇస్తున్నాము. మంచిదే. అయితే ప్రత్యోమ్మాయి ఏర్పాటు చేసిన తరువాతనే ఇపరిసయినా డెస్ట్రిబ్యూట్యూన్‌లో పంపించడం జరుగుతుంది. దీనిని ఒక పాలసీ క్రింద తీసుకొని ఎక్కడయితే డాక్టర్ల కొరత ఉందో

శ్రీ డి. నాగేందర్ : అధ్యక్షా, ఏజన్సీ ఏరియాలో పని చేస్తున్న వారికి ప్రభుత్వం ద్వారా ప్రావైట్ చేయడం జిరిగింది. ఉన్న దానిలో ఖాళీ ఉంచకుండా ప్రత్యోమ్మాయి ఏర్పాటు చేసిన తరువాతనే ఎవరిసయినా డెస్ట్రిబ్యూట్యూన్‌లో పంపించడం జరుగుతుంది. దీనిని ఒక పాలసీ క్రింద తీసుకొని ఎక్కడయితే డాక్టర్ల కొరత ఉందో

అక్కడ డైటరను పిట్టు చేయకుండా ఉన్నవారిని తీసివేయకుండా బయట నుండి వచ్చిన తరువాతనే ఉన్న వారిని పంపించడం జరుగుతుంది. అటువంటి ఆలోచనే ప్రభుత్వానికి ఉంది.

MR. DEPUTY CHAIRMAN: Question No. 23 is postponed at the request of the Member.

సాంఖ్యిక సంక్షేమ రెసిడెన్షన్యల్ పారశాల, రామాపురం

ప్రశ్న నెం : 24 (3713)

సర్పాంశీ పోచించేడ్డి సుబ్బారెడ్డి (కడవ, అనంతపురం, కర్ణాలు):

గౌరవనీయులైన సాంఖ్యిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) కడవ, కర్ణాలు, అనంతపూర్ జిల్లాలలో అనేక పారశాలలు పక్కా భవనాలను కలిగిలేవన్న విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) వాటిలో ఒకటి అయిన కడవ జిల్లా, రామాపురంలోని ఎపిఎస్‌డబ్లూయిఏర్ పారశాల 1992 నుండి పెద్దలలో నిర్వహింపబడుతున్న విషయం వాస్తవమేనా;
- ఇ) పారశాల భవనాల నిర్మాణానికి రూ.311.00 కోట్లను మంజారు చేసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;
- ఈ) అయితే, సదరు జిల్లాలలో అట్టి పారశాలలకు మంజారు చేసిన నిధుల పరిమాణం ఏంత, ఎప్పటిలోగా నిర్మాణపు పనులను పూర్తి చేయడమనుతుంది?

సాంఖ్యిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పిల్లి సుభావ్ చంద్రబాణ) :

- అ) లేదండి
పక్కా భవనాలు లేని అనేక సంస్థలు జిల్లా వారీగా ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.
కడవ జిల్లా ..... 2 (అంటే రామాపురం, కొండాపురం)
కర్ణాలు జిల్లా ..... 2 (అంటే ఆళ్ళగడ్డ, ఆదోని)
అనంతపూర్ జిల్లా.... 2 (అంటే ఉండుకొండ, బి.పప్పార్)
- ఆ) లేదండి
తరగతి గదులు, డైనింగ్ హాల్సుకు మాత్రమే పెద్దలలో వసతి కల్పించడమయింది . నిద్రశాల, లాబరేటరీలు, నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగుల కౌప్పర్లు, స్టోచ్ కౌప్పర్లు, హెల్ప్ ట్రీనిక్ కమ్ నర్సు కౌప్పర్లతో సంస్థ పక్కా భవనాలను కలిగి ఉంది
- ఇ) అపునండి
నాబార్డు (ఆర్పిఎఫ్ XV) ప్రాజెక్ట్ క్రింద మొత్తం రూ.366.72 కోట్ల వ్యయంతో (38) ఎపిఎస్‌డబ్లూయిఏర్ పారశాలలకు శాశ్వత పారశాల సముదాయాల నిర్మాణం కోసం ప్రభుత్వం మంజారు చేసింది. ఇందుకు

సంబంధించిన ఉత్తరవులను 1.12.20089 తేదీ గల సాంఖ్యిక సంకేతు (ఆర్ఎస్.2) శాఖ ఎంఎస్‌నెం:108 జి.ఓ.లో జారీ చేసింది.

ఈ) 38 పాతశాలలో, కడప, కర్నూలు, అనంతపూర్ జిల్లాలలో ప్రాజెక్టు క్రింద మంజారు అయిన పాతశాలలు ఈ కింద విధంగా ఉన్నాయి.

కడప జిల్లా..... కొండాపురం, రాయచోటి

కర్నూలు జిల్లా ..... ఆదోని, వెల్పుర్తి, కర్నూలు-బి క్యాంప్

అనంతపూర్ జిల్లా ..... ఉరవకొండ, కనేకర్

ప్రతీ పనికి ఈ అంచనా వ్యయం రూ.965.04 లక్షలుగా ఉంది. పనులను రెండు సంవత్సరాల లోపల పూర్తి చేయాలని నిర్దయించడమయినది.

ఉ.10.30

శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, రామాపురం పాతశాల గురించి నేను మంత్రి గారికి లెటర్ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. రామాపురం గ్రామ పాతశాలను ప్రత్యక్షణంగా చూడడం జరిగింది. బియ్యం గోడాస్తుగా ఉన్న పెడ్డలోనే 1992వ సంవత్సరంలో ఆ పాతశాలను ప్రారంభించడం జరిగింది. ఇంతవరకు పక్క భవనం కట్టలేదు. ఇప్పుడు మంత్రి గారు చెప్పిన సమాధానంలో కూడా రామాపురం గురించి లేదు. కొండాపురం, రాయచోటి అన్నారు. రాయచోటి అనేది సుండువల్లి వెళ్లే మార్గంలో ఉంది. అక్కడ వెలుగు పాతశాలను ఏర్పాటు చేయడమనేది మంవిదే. మరి, రామాపురం పరిస్థితి ఏమిటి? రామాపురం పాతశాలకు పక్క బిల్లింగు ఎప్పటిలోపు కట్టిసారు? ఈ స్కూల్ రామాపురం పాతశాలను చేర్చి అవకాశం పుండా అనేది చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అక్కడే నిద్రశాల, లేబోరేటరీ, నాలవ తరగతి ఉద్యోగుల క్వార్టర్లు, స్టోర్ క్వార్టర్లు ఉన్నాయి. ఈ క్వార్టర్లలో అక్కడ పనిచేస్తున్న వారు ఉంటున్నారా? మొన్న నేను ఆ పాతశాలకు వెళ్లినప్పుడు అక్కడున్న క్లర్క్-కం-సర్సు, మంచాల మీద పిల్లలు అనారోగ్యంతో పడి ఉంటే ఏ మాత్రం పట్టించుకోకుండా అమె గదిని మాత్రం శుభ్రంగా పెట్టుకోవడం గమనించాను. ఎం.ఎల్.ఎస్.ని అక్కడకు వెళుతున్నాను కాబట్టి అక్కడక్కడ పోడరు చల్లించడం జరిగింది. పిల్లలు పడుకున్నటువంటి మంచాల మీద అంతా దుమ్ము ధూళి. మిగిలిపోయిన అన్నం అంతా ఆ పరిసర ప్రాంతంలో నేయడం జరిగింది. చాలా దుమ్ముతో కూడిన ఆ ప్రదేశాన్ని చూచి అప్పుడే ఆమెతో మాట్లాడడం, సంబంధిత అధికారుల దృష్టికి, కలెక్టరు గారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. దీని మీద ఒక రిపోర్టు కూడా సాంఖ్యిక సంకేతు శాఖ మంత్రి గారికి ఆ పాతశాల ప్రిన్సిపాల్ సుండి వచ్చి ఉండాలి. ఆ రిపోర్టు మీద ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారనే విషయాన్ని అడుగుతున్నాను. రామాపురంలో ఉన్న పాతశాల చాలా పొతుది. అక్కడ పెడ్డకు ఉన్న రేకుల మీద రాళ్లు పడి అవన్నీ పగిలిపోయాయి. అక్కడే జూనియర్ కాలేజీ కూడా నడుస్తోంది కాబట్టి ఈ బడ్జెట్లో శాంక్షేపికాల అయ్య రూ.362కోట్లలో రామాపురాన్ని కూడా చేర్చాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లి సుబ్బా చంద్రబోస్ : అధ్యక్షా, రామాపురం పాతశాలను ప్రాక్షికంగా మాత్రమే పూర్తి చేయవలసి ఉంది కాబట్టి నాబార్డ్ ప్రాజెక్టులో చేర్చాలి. అక్కడ నిద్రశాల, లేబోరేటరీలు, స్టోర్ క్వార్టర్లు అన్ని పూర్తయిన సందర్భం ఉంది. నాబార్డ్ స్కూల్ అనేది బోటల్గా ఏ విధమైన ఎమినిటీస్ లేని పాతశాలలకు మాత్రమే పర్చిస్తుంది. ఒక్కక్క పాతశాలకు ఆ స్కూల్ క్రింద దాదాపు రూ.10కోట్లు శాంక్షేపికాల మాత్రమే భర్తు అప్పుతుంది. ప్రస్తుతం నేను హమీ

ఇవ్వలేను కాని బడ్జెట్ రిలీజ్ అయిన తరువాత నిధుల లభ్యతను బట్టి తప్పకుండా కన్నిడర్ చేస్తామని తెలియచేస్తున్నాను. అదే విధంగా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన ఎలిగేషన్ మీద విచారణ జరిపించి సంబంధిత ఉద్యోగి మీద తప్పనిసరిగా చర్య తీసుకుంటామని తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామి రెడ్డి (అనంతపురం) : అధ్యక్షా, ఉరవ్కొండ నియోజక వర్గంలో గత 10 సంవత్సరాల నుండి బాలికల రెసిడెన్షనీయల్ పారశాలను మార్కెట్ యార్డులో నడిపిస్తున్నారు. ఆ పారశాలకు బిల్లింగ్ శాంక్షన్ అయి ఇప్పటికి రెండు, మూడు సంవత్సరాలు అయినా, సంవత్సరం క్రితమే స్థలం కూడా చూపించినా ఇప్పటికి పరకు దానిని పట్టించుకున్న పోపేన పోలేదు. పిల్లలు పెడ్లలో ఉంటూ, పదుకోవడానికి, చదువుకోవడానికి సౌకర్యాలు లేక చాలా ఇఖ్యంది పదుతున్నారు. సౌకర్యాలు లేకపోవడం వల్ల చాలా మంది బాలికలు అక్కడ చదువుకోవడానికి వెనుకాడుతున్నారు. కాబట్టి వీతైనంత త్వరలో పక్కా భవసం కట్టించాలని కోరుతూ, ఎప్పటిలోగా కట్టిస్తారో తెలియచేయవలసిందిగా మంత్రి గారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకరరావు (నామినేట్) : అధ్యక్షా, చాలా ముఖ్యమైన అంశం. ప్రభుత్వ భవనాలలో ఉన్నటువంటి రెసిడెన్షనీయల్ పారశాలల పరిస్థితిని ప్రధానంగా అధ్యక్షులవారి దృష్టికి ఈ సందర్భంగా తీసుకువస్తున్నాను. ప్రకాశం జిల్లా కొండపేలో ఉన్నటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలికల రెసిడెన్షనీయల్ హస్పిటల్లో ఈ మధ్యానే దాదాపు 25 మంది పిల్లలు విషాహారం లిని అనుపత్రిలో చేరడం వల్ల కలెక్టర్ గారు కూడా ఆ పిల్లలను పరామర్శించడం జరిగింది. అక్కడున్న పిల్లల తల్లిదండ్రులు వాళ్ల, వాళ్ల పిల్లలను ఇళ్లకు తీసుకు వెళ్లారు. అక్కడున్న మ్యాట్రున్, ఫ్రిన్సిపాల్ ఏ మాత్రం పిల్లల గురించి పట్టించుకోలేదు. అక్కడున్న క్రాఫ్ట్ టీచర్ పిల్లలకు అన్నం వండి పెట్టేందుకు కంట్రాక్టు తీసుకొని వారంలోజుల నుండి చనిపోయిన ఎలుకలను బియ్యంలో కలిపి వండి పెడితే దేవుడున్నాడు కాబట్టి ఆ పిల్లలు చనిపోలేదు. చాలా దరిద్రమైన వాతావరణంలో ఉరవ్కొండ రెసిప్పిల్యూయల్ పారశాలను అక్కడున్న మ్యాట్రున్, టీచర్లు నడుపుతున్నారు. రెండు, మూడు వందల మంది పిల్లలున్నటువంటి ఆ క్యాంపస్లో జరిగిసటువంటి సంఘటన మీద ఏమైనా చర్య తీసుకున్నారా? ఈ విషయం మంత్రి గారి దృష్టికి పచ్చిందా? అక్కడున్న మ్యాట్రున్ సంబంధిత అధికారులను కాని, సెక్రటరీని గాని, ఎం.ఎల్.ఎలను కాని, ఎం.ఎల్.ఎలను కాని లెక్కచేయవలువంటి పరిస్థితి ఉంది. బౌపోర్సింగ్ విధానంతో ఎక్కడికి వెళ్లి పోతున్నామో, ఏ సొమ్యు ఎటు వెళ్లి పోతుందో తెలియచేయవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాచారం ఇచ్చిన దానిలో ఆదోని తరువాత వెల్లుర్తి పారశాల గురించి చెప్పారు. నా నియోజకవర్గంలో ఉన్న రామాపురం చాలా ఇఖ్యందికరమైన పరిస్థితిలో ఉంది. ఏదో ఒక పద్ధతిలో అంటే నాబ్రార్డ్ నిధుల ద్వారానే, మరేదైనా స్క్యూర్ క్రీంద ఇవ్వాలని కోరుతూ, ఆ గలీజు వాతావరణం నుండి పిల్లలను రక్షించాలని, పక్కా భవనానికి స్పష్టమైన హమీని ఇవ్వాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్ల సుభావ్ చంద్రబాణి : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శివరామి రెడ్డి గారు కోరిసట్లు ఉరవ్కొండకు ఇప్పటికి రూ.9.65 కోట్లు శాంక్షన్ అయింది. రెండు రోజులలో టెండర్లు కూడా పిలవబోతున్నాం. వచ్చే రెండు సంవత్సరాలలో దానిని పూర్తి చేస్తామని గారు సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను. అదే విధంగా, గౌరవ సభ్యులు జూపూడి ప్రభాకరరావు గారు చెప్పినట్లు, ప్రకాశం జిల్లా కొండపే పారశాలలో ఆహారం విషట్లుం అయిన

కారణంగా 25 మంది పిల్లలను ఆనుపత్రిలో చేర్చడం, వారికి ట్రీఎమెంట్ కూడా ఇవ్వడం జరుగుతోంది. కలెక్టరు గారు కూడా ఇన్సెప్టర్ చేయడం, అక్కడన్న ప్రిన్సిపాల్సు, సూపరింటెండెంట్సు, క్రాఫ్ట్ టీచర్సు నస్పెండ్ చేయడం జరిగింది. ప్రాఫ్ట్ నేమ్ మీద అక్కడన్న క్రాఫ్ట్ టీచర్ కంట్రాఫ్ట్ తీసుకొని వంట పనులు చేయడం వల్ల ఈ సంఘటన జరిగింది. సంబంధిత ముగ్గురిని నస్పెండ్ చేయడం, డీటైల్ ఎన్క్షెర్ కోసం కలెక్టరు గారికి ఆర్డర్ వేయడం జరిగింది. రిపోర్టు రాగానే బాధ్యతైన వారి మీద తగిన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అక్కడన్న ప్రిన్సిపాల్ ఇంతకు ముందు విజయవాడలో చేసినప్పుడు ఒకసారి ఏసీబీ రైడింగ్ జరిగిన కేను కూడా ఆమె మీద ఉన్నది. విచారణ అనంతరం మరల ఆమెను రీ-ఇన్సెప్టర్ చేయడం కూడా జరిగింది. వారి మీద చాలా తీపమైన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అందులో గౌరవ సభ్యులకు ఎటువంటి సందేహం అక్కర లేదు. అదే విధంగా, గౌరవ సభ్యులు సుభూరెడ్డి గారు కోరిసట్లు ఈ సంవత్సరం ఇంకా బడ్జెట్ రిలీజ్ కాలేదు కాబట్టి రేపు 20 తేదీన బడ్జెట్సు ప్రవేశపెడతారు కనుక అప్పటి వరకు నిర్దిష్టమైన హామీ ఇవ్వలేను కాని తప్పకుండా వారి కోరికను నెరవేర్పుడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని హామీ ఇస్తున్నాను.

MR.DEPUTY CHAIRMAN: Question No.25 is postponed at the request of the Member. Now, Question No.26, Minister for Animal Husbandry.

మత్స్యకారులకు జెట్టీలు

ప్రశ్న నెం. 26 (3631)

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు;

గౌరవనీయులైన పశుసంవర్ధన, పాడి పరిశ్రమాభీవృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమలు, పశు వైద్య విశ్వవిద్యాలయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలను ఆనుకుని పొడవైన తీరప్రాంతం విస్తరించిపున్న నిపయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) మత్స్యకారుల జీవనోపాధి కోసం జెట్టీలను ఏర్పాటుచేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా వుందా;
- ఇ) అయితే, గుర్తించిన ప్రాంతాల వివరాలేమిటి? ఏర్పాటు చేయాలని ప్రతిపాదించిన జెట్టీల సంఖ్య ఎంత;
- ఈ) అట్టి ఏర్పాట్లను ఎప్పటిలోగా పూర్తిచేయడమనవుతుంది?

పశుసంవర్ధన, పాడి పరిశ్రమాభీవృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమలు, పశు వైద్య విశ్వవిద్యాలయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. పార్థసారథి) :

- అ) అప్పనండి. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో దాదాపు రెండు వందల కిలోమీటర్ల పొడవైన సముద్ర తీర ప్రాంతం ఉంది. విజయనగరం జిల్లాలో దాదాపు 28 కిలోమీటర్ల తీర ప్రాంతం ఉంది.
- ఆ) లేదండి.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ గాద శ్రీనివాసులు నాయుడు : అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలో దాదాపు రెండు వందల కి.మీ పొడవైన తీరప్రాంతం ఉంది. లక్ష మంది పైగా మత్స్యకారులు అక్కడ నిపసిస్తున్నారు. వారికి ఉపాధి లేకపోవడం వల్ల గుజరాత్లోని వేలారం ప్రాంతానికి వలస వెళ్తున్నారు. అక్కడ వారు చనిపోవడం కూడా జరుగుతోంది. దీని కోసం ప్రభుత్వ పరంగా వలసలను నిరోధించడానికి ఎటువంటి కార్బూక్యూలు చేపట్టడం లేదని మా ఆవేదన. భావనపాడు ఫిఫింగ్ హోర్స్‌రూట్ భద్రత ఇచ్చే ప్రక్రియను చేపట్టడం లేదు. మన కంటే తక్కువ తీర ప్రాంతమున్న గుజరాత్లో ఉన్న జెట్టీల కంటే కనీసం 10 వ వంతు జెట్టీలు కూడా మన దగ్గర లేని మాట వాస్తవమా? కాదా? మంత్రి గారు చెప్పాలి. మెషన్ బోట్సును విశాఖపట్టణం నుండి అపరేట్ చేయడమనేది చాలా ఇబ్బందికరంగా ఉండడం వల్ల వాళ్లు ఉపాధిని ఎక్కువగా పొందలేకపోతున్నారు. మత్స్య సంపద ఎక్కువ ఉండి కూడా ఆ ప్రాంతంలో మత్స్యకారులకు బోట్లు అందుబాటులో లేకపోవడం వల్ల వాళ్లు పాత పద్ధతులలోనే వేటకు వెళ్డడం వల్ల ప్రాణాలు కోల్పోయే పరిస్థితి వస్తోంది. కాబట్టి స్టోరేజి సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయడం, భావనపాడు ఫిఫింగ్ హోర్స్‌రూట్ పునరుద్ధరించడం, నీలైనంతపరకు ఎక్కువ జెట్టీలను ఏర్పాటుచేసి ఆ మత్స్యకారుల కుటుంబాలకు సహాయం చేయడం మొదలైన వాటికి ప్రత్యేక ప్రతిపాదనలు చేయాలి. అటువంటి ప్రస్తుతానికి ఏవి లేపని చెప్పారు. కనీసం ఇప్పటికేనా మంత్రి గారు వెరిపై చేయించి, పునారాలోచించి మత్స్యకారుల కుటుంబాలను ఆదుకోవాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

ఉ. 10.40

శ్రీ కె. పెర్మినారథి : అధ్యక్షా, తీర ప్రాంతాలలో జెట్టీలు తరువాత ఫివ్ లాండింగ్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేయడానికి CACF అనే కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థతో సర్వే చేయిస్తున్నాము. గతంలో 2007వ సంవత్సరంలో ఈ సంస్థచేత సర్వే చేయించడం జరిగింది. అక్కడ ఉన్న పరిస్థితులను బట్టి ఆ ప్రాంతంలో జెట్టీలు అవసరం లేదని చెప్పి వారు సర్వేలో చెప్పడం జరిగింది. అక్కడ ఉన్న ఫివ్ లాండింగ్ సెంటర్లు, ఆక్షవ్ హోల్స్, డ్రై ప్లాట్స్‌ఫోమ్స్, రోడ్లు మొదలైన వాటన్నింటిపైనా సర్వే చేయించడం జరిగింది. సర్వే ఆధారంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో, విజయనగరం జిల్లాలో రెండు బోట్ల ఫివ్ ల్యాండింగ్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో బారువ, కొత్తూరులలో రూ.83.6 లక్షలుపైట్టి ఫివ్ ల్యాండింగ్ సెంటరు, ముఖ్యల రేవు రూ.79.3 లక్షలతో ఒకటి, బందరువాని పేటలో రూ. 79 లక్షలతో ఒక ఫివ్ ల్యాండింగ్ సెంటరు ఏర్పాటు చేశాము. విజయనగరం జిల్లాలోని చింతపల్లి రూ. 79.77 లక్షలతో ముక్కాన లో రూ. 79.77 లక్షలతో ఫివ్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. దీనికి అదసంగా మార్కెటింగ్ కమిటీ ఫండ్ తో కొన్ని ప్రాంతాలలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని అయిదు ప్రాంతాలలో విజయనగరం జిల్లాలో కూడా కొన్ని ఫెసిలిటీలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలలో మెక్సిజెండ్ బోట్లు లేవు కాబట్టి, అక్కడ ఆపరేట్ కావడం లేదు కాబట్టి జెట్టీలు అవసరం లేదని CACF వారు రిపోర్టు ఇచ్చారు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇప్పుడు మళ్లీ అక్కడ సర్వే చేయించి అవకాశాలను బట్టి మళ్లీ జెట్టీ ప్రతిపాదనలను కన్నిడర్ చేస్తాము.

శ్రీ గాద శ్రీనివాసులునాయుడు : అధ్యక్షా, మెక్సిజెండ్ ఎందుకు లేవంటే జెట్టీలు లేవు కాబట్టి. అదే జెట్టీలు ఉంటే మెక్సిజెండ్ బోట్లు ఆటోమేటిక్ గా వస్తాయి. బోట్లు వస్తే జెట్టీలు ఇస్తామని అంటే ఎలా? జెట్టీలు లేనిదే బోట్లు ఎక్కుడ పెట్టుకుంటారు?

శ్రీ బోమ్మిడి నారాయణరావు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, తడ మండి ఇచ్చాపురం పరకు సుమారు వెయ్యి కిలోమీటర్లు వరకు తీర ప్రాంతముంది. సాంప్రదాయ మత్స్యకారులు సముద్ర తీర ప్రాంతంలో 25

కిలోమీటర్లు దాటి వెళ్లి వేట చేయడానికి అభ్యంతరం తెలుపుతూ ఈ మధ్య ఒక వ్యాసం కొన్ని పేపర్లలో పచ్చింది. ఇది వాస్తవమా? మత్తు కారుడు ఎంతలోపలికైనా వెళ్లి ఫిఫింగ్ చేసుకునే పూర్వపురైట్ ఏదైతే ఉందో దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వం రద్దు చేసే పరిస్థితిలో ఉన్నదని నింటున్నాము, అది వాస్తవమా? దానిమీద ప్రభుత్వం ఏ విధంగా స్పందించదలుచుకుంది? ఇదే నిజమైతే మత్తుకారులకు తీవ్ర నష్టం జరుగుతుందని మేము మనవి చేస్తున్నాను. ఇదే నిజమైతే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే కాదు, భారతదేశంలో ఉండే మత్తుకారులందరూ ప్రతిశుటించే సమస్యగా రూపొందుతుంది కాబట్టి దయచేసి దీనికి సమాధానం చెప్పవలసిందిగా తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. పార్థసారథి: అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం కొంతవరకు నేను చెప్పగలను. కేంద్రప్రభుత్వం ఫిఫింగ్ మీద యాక్షు తీసుకురావాలనే విషయాన్ని కన్నిడర్ చేస్తూ అన్ని రాష్ట్రాలను వారివారి అభిప్రాయాలను అడగడం జరిగింది. దీని మీద పూర్తి డిటైల్స్ ప్రస్తుతం నా వద్ద లేపుగానీ, మత్తు కారులకు నష్టం కలిగే ఎటువంటి చర్యను ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకోదు ఒకేళ యాక్షులో అటువంటిని ఉంటే దాన్ని ఈ ప్రభుత్వం వ్యతిరేకిస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. తదుపరి పూర్తి డిటైల్స్ గౌరవ సభ్యులకు అందచేయడం జరుగుతుంది.

VANASAMRAKSHANA SAMITHIS

Q. No. 27 (3674)

SRI GUNDUMALA TIPPE SWAMY (ASSEMBLY), SRI KANDULA LAXMI DURGESH PRASAD, SRI REDDIVARI REDDAPA REDDY (CHITTOOR)

Will the Minister for Forest, Environment, Science and Technology be pleased to State:

- a) The number of Vana Samrakshana Samithis (VSS) functioning in the State:
- b) Whether any measures have been taken to examine functioning of said Samithis by conducting comprehensive social check:
- c) If so, details thereof; and
- d) The amount spent for their functioning for the last five years?

MINISTER FOR ENVIRONMENT, FORESTS, SCIENCE & TECHNOLOGY (SRI P.RAMACHANDRA REDDY) :

- a) Sir, there are 7992 Vana Samrakshana Samithies functioning in the State:
- b) Yes Sir,
- c) A comprehensive Social Audit has been conducted to know the impact of investments in social capital and environmental management by the Vana Samrakshana Samithies, assisted under A.P. Community forest Management.

Responses from 44,355 respondents have been captured on 5 indicators viz. Organizational Effectiveness, Social Equity, Economic Benefits, Resources Sustainability and Environmental Benefits.

Basing on these responses VSSs have been categorized into 'A' class (25.8%), 'B' class (33.9), 'C' class (35.6%) and 'D' class (4.6%)

Basing on the analysis, strategies for improvement of performance are being worked out.

- d) An amount of Rs.535 crore and 52 lakhs 33 thousands has been spent for their functioning from 2005-06 to 2009-10.

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : అధ్యక్షా, మానవ మనుగడకు అడవుల సంరక్షణ చాలా అవసరం. అందులో భాగంగా రాష్ట్రప్రభుత్వం వన సంరక్షణ సమితులను ఏర్పాటు చేశారు. 7992 సమితులు ఉన్నాయని చెప్పారు. అందులోని సభ్యులకు ప్రభుత్వం ఏ విధమైన అవగాహనా కార్యక్రమాలను, శైతన్య పరచే కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరగలేదు. మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే అడవుల రక్షణ పట్ల మరియు అడవులలో పైర్ యాక్సిడెంట్స్ అయినప్పుడు వాటిని సంరక్షించడానికి అవగాహనా కార్యక్రమాలను తీసుకురావలసిందిగా కోరుతున్నాను. రెండవ విషయమేమంటే దాదాపు 535 కోట్ల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టామని గొరవ మంత్రిగారు చెప్పారు. దాంటో భాగంగా సామాజిక తనిఖీ కార్యక్రమం చేపట్టామని అన్నారు. అందులో దుర్వాలియోగమయిన నిధులను ఏ విధంగా రికవరీ చేశారనే విషయం గురించి మంత్రిగారు చెప్పలేదు. మాడవ విషయం - ఈ వన సంరక్షణ సమితి ద్వారా అడవులలో నాటిన చెట్లకు రక్షణ కరువయ్యాంది. నీటి లభ్యత లేదని అంటున్నారు. వాటిని రక్షించడానికి బోర్డు వేసే కార్యక్రమం చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మరీ ముఖ్యంగా ఆరు సెలల క్రితం జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం ద్వారా వన సంరక్షణ సమితి నిధులను విడుదల చేశాం అన్నారు, కానీ ఇంతవరకు ఆ నిధులను విడుదల చేసిన దాఖలాలు లేవు, సామాజిక తనిఖీ ద్వారా ఎన్ని లోపాలు గుర్తించారు, ఎంత మొత్తం రికవరీ చేశారు, చెట్లను రక్షించడానికి కావలసిన నీటి సీకర్యాన్ని బోర్డు నేయడం ద్వారా ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తారు అని మంత్రిగారిని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి : మన రాష్ట్రంలో ఉన్న 7992 వన సంరక్షణ సమితులలో దాదాపు 14,21,000 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. మనరాష్ట్రంలో ఫారెస్ట్ ఎకాడమీ ట్రైనింగ్ సెంటర్ ఉన్నది. భారతదేశంలో మరెక్కడా లేదు. అందులో సభ్యులకు పీరియడికల్గా అవేరెనెన్ ప్రోగ్రాముని నిర్వహిస్తున్నాము. మిన్ అప్రాప్రియేషన్ డీలైన్ మా దగ్గర ఎక్కడా లేవు. అని తరువాత సభ్యులకు అందచేస్తాము. దాదాపు 15,19,000 హెక్టారులలో ఈ వన సంరక్షణ సమితులు పని చేస్తున్నాయి. మొత్తం 63,82,100 హెక్టారుల ఫారెస్ట్ ఏరియా మన రాష్ట్రంలో ఉంటే దాదాపు 15,19,000 హెక్టారులలో ఈ వన సంరక్షణ సమితులు పని చేస్తున్నాయి. అంధ్రప్రదేశ్ కమ్యూనిటీ ఫారెస్ట్ మేనేజ్మెంట్ ప్రాజెక్ట్ వరల్డ్ బ్యాంక్ స్ట్రోము కింద పని చేస్తోంది. దీనికి వాలంటరీ ఆర్గానైజేషన్స్ కాకుండా, NAEB ద్వారా కేంద్ర రాష్ట్రప్రభుత్వాలు కలిసి పీరియడికల్గా ఎక్కుపెండిచర్ గురించి ఆడిట్ చేయడం జరుగుతోంది.

ఉ. 10.50

సుమారు ఐదు వేల వన సంరక్షణ సమితులకు గాను సుమారు (రూ.370,58,88,000) మూడు వందల డెబై కోట్ల యాభై ఎనిమిది లక్షల ఎనభై ఎనిమిది వేల రూపాయలు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. మార్పి నాటికి ఈ సీర్పం క్లోబ్ అయిపోయింది. 2,332 వన సంరక్షణ సమితులకు ఎఫ్.డి.ఎ. అంటే ఫారెస్ట్ డెవలమెంట్ ఏజెన్సీ అని గవర్న్మెంటు సాసైటీల యాక్ట 1861 ప్రకారం వీటిని రిజిస్టర్ చేసి దాదాపు 47 ఎఫ్.డి.ఎలు మన రాష్ట్రంలో ఉంటే, అందులో 2,332 వనసంరక్షణ సమితులు పని చేస్తున్నాయి. దీనికి కూడా గవర్న్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా సెంట్రల్ స్పీస్ సీర్పం క్రింద డబ్బులు ఇస్తే, ఇప్పటిదాకా సుమారు

రూ.56,18,96,400 ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఇంకా 665 స్థాషెటీలకు అంటే నాబార్డు క్రింద అంటే ఆర్పణిఎఫ్ క్రింద ఇప్పటిదాకా సుమారు రూ.108,74,49,000 ఖర్చు చేయడం జరిగింది. వీటన్మింటికీ నాబార్డు కానీ, సంట్రల్ స్టోస్టర్డ్ స్ట్రోం కానీ, లేదా వరల్ బ్యాంక్ అసిస్టెంట్ క్రింద చేసే ప్రోగ్రాములు కానీ ఇవన్నీ పిరియడికల్గా చెక్ చేస్తున్నారు. ఎక్కుడైనా అప్పటికప్పుడు ఏదైనా ఘండ్స్ మిన్ అప్రాప్రియెట్ అయినాయని తెలిస్తే వాటిమీద తగు చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. దాని ద్వారా ఆదాయం కూడా జనరేట్ అపుతోంది. వనసంరక్షణ సమితికి సంబంధించి ఇప్పటివరకూ సుమారుగా రూ.181కోట్ల వరకు ఆదాయం రావడం జరిగింది. అంటే 117 కోట్ల రూపాయలు *forest products like Timber, Bamboo* మొదలైన వాటి క్రింద, 40 కోట్ల రూపాయలు - బీడీలకు ఇచ్చే ఇస్కోటివ్ క్రింద; నాన్ టింబర్ ఫారెస్ట్ ప్రోడక్ట్స్ అనగా టింబర్కు పనిరాని కలస వాటిమీద 14 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వస్తున్నది. 10 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం - వాల్యూ అడిషనల్ ప్రోడక్ట్ అంటే అగరబత్తిలు తయారు చేయడం, బాంబూ వాల్యూ ప్రోడక్ట్స్ అంటే బాంబూతో తయారయ్యే ఫర్మిచర్ మొదలైన వాటి ద్వారా ఆదాయం వస్తున్నది. ప్రస్తుతం వరల్ బ్యాంక్, నాబార్డుకు సంబంధించిన ఈ రెండు ప్రోగ్రాములు క్లోజ్ అపుతున్నాయి కావున వీటి క్రింద అంటే ఎన్అర్ఇజిఎస్ క్రింద వనసంరక్షణ సమితికి సుమారు ఆరు లక్షల రూపాయల చోపున ఇవ్వడానికి దాదాపు ఐదు వందల కోట్ల రూపాయలను ఇప్పటికే అడగడం జరిగింది. రూరల్ డెవలమెంట్ డిపార్ట్మెంట్ ఇప్పటికే ఇరవై కోట్ల రూపాయలను విడుదల చేయడం జరిగింది. ఇందులో టెంప్లెట్స్ అన్నింటిని ఏవిధంగా ఇంపీమెంట్ చేయాలని, ఇందుకు సంబంధించి ఆఫీసర్లకు ట్రైనింగ్ ఇచ్చే కార్బూకమాన్ని ఈ మధ్యానే మొదలు పెట్టడం జరిగింది. కావున ఇందు నినిత్తమై ఇప్పటివరకూ సుమారు రూ.1,04,29,000లను ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఏదైతే సంట్రల్ స్టోస్టర్డ్ స్ట్రోం క్రింద కవర్ కాలేదో, వాటికి సంబంధించిన ఆరువేల వనసంరక్షణ సమితులకు ఎన్అర్ఇజిఎస్ క్రింద ఖర్చు చేయడం జరుగుతున్నదని తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేష్ ప్రసాద్ : అధ్యక్షా, అటవీ యాజమాన్య సంరక్షణ క్రింద వనసంరక్షణ సమితులను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అడవులను కాపాడుకోవడం కేవలం డిపార్ట్మెంట్ పని మాత్రమే కాకుండా, స్టోనికంగా ఉన్న ఆదివాసీలు సైతం దానిని కాపాడుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో వీటిని ఏర్పాటు చేశారు ఇంతకాలం జరిగిన ఈ కార్బూకమంలో further deforestation జరగకుండా ఈ వనసంరక్షణ సమితులు ఏమైనా కృషి చేయగలిగాయా అనే దానిమీద మన ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్స్టోడ్ చేయడం జరిగిందా? రెండవది, ఈ వనసంరక్షణ సమితికి సంబంధించి facilitator role play చేయడం కోసం నాన్ గవర్న్మెంట్ల ఆర్గానైజేషన్స్ ని ఇందులో పెట్టడం జరిగింది. వాళ్ల ఏ మేరకు సంతృప్తికరంగా పనిచేస్తున్నారు? నాన్ గవర్న్మెంట్ ఆర్గానైజేషన్స్ కొన్ని ఘండ్స్ ని కూడా ఎలాకేట్ చేయడం జరిగింది. ఆ ఘండ్ మిన్ అప్రాప్రియెషన్ ఏమన్నా జరిగిందా? ఒకవేళ అలా జరగకుండా వాళ్లేమన్నా సత్పులితాలు తీసుకువస్తున్నారా? దీనిపై మనకు ఏమన్నా ఇప్పుర్మేషన్ ఉండా అని మీద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. తిప్పోస్టామి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ఫారెస్ట్ అకాడమీలో ట్రైనింగ్ ఉండన్నారు, ఇందులో సుమారు 14, 15 లక్షల మంది సమితి సభ్యులకు ట్రైనింగ్ ఇవ్వడమంటే అయ్యేది కాదు. ఇప్పుడిప్పుడే వ్యవసాయ శాఖ వారు ఆదర్శ రైతులకు కాన్స్టిట్యూయిస్ట్ వైఎస్గా అవేర్నెన్స్ లు పెడుతున్నారు. ఆ విధంగా వనసంరక్షణ సమితి సభ్యులకు ప్రౌదరాబాదుకు పిలిపించి ట్రైనింగ్ ఇవ్వడమంటే కానిపని అధ్యక్షా. వీరికి కూడా డివిజన్స్ వారీగా, కాన్స్టిట్యూయిస్ట్ వారీగా అవేర్నెన్స్ ప్రోగ్రాములు పెట్టి ట్రైనింగ్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము. రెండవది, వనసంరక్షణ సమితి ద్వారా చెట్లను ఎప్పుడైతే పెంచుతున్నారో వాటికి సంబంధించిన నీటి సౌలభ్యత

గురించి మంత్రిగారు ఏ విషయాలు చెప్పేదు. ఆ ప్రాంతాలలో బోర్డు వేయడం వలన చెట్లకు నీటి కొరత లేకుండా ఉంటుంది. లేకపోతే చెట్లన్నీ ఎండిపోతున్నాయి.

శ్రీ ఆర్. రెడ్డప్ప రెడ్డి : అధ్యక్షా, సభ్యులు తీప్పేస్వామి గారు చెప్పినట్లు ఇల్లిగల్ ఫిల్లింగ్ ఆఫ్ టీఎస్లో ఎక్కుడా వనసంరక్షణ సమితి పాత కనిపించడం లేదు. వాళ్ళేదో ప్లానెస్టేప్స్ కోసం వాడుకుంటున్నారు. ఆదాయం వచ్చిన దాన్నో వనసంరక్షణ సమితి పర్సింటేజ్ అనడమో ఇలా పనిచేస్తున్నారు కానీ, సంరక్షణలో వాళ్ళ పాత లేదు, అవగాహనే లేపం. రెండవది సోపల్ ఫారెస్ట్ క్రింద ప్రభుత్వం చాలా అమోంట్ స్పుండ్ చేస్తోంది. అది **out side the forest areas. Social forest schemes cover** చేయడానికి ఈ వన సంరక్షణ సమితులను డిపార్ట్మెంట్ వాడుకోవడానికి ఏమైనా ఆలోచన ఉందా? ఎందుకంటే ఇల్లిగల్ ఫిల్లింగ్ రెవెన్యూ ప్లానెస్టేప్స్లో కానీ, పబ్లిక్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ మొదలైన వాటిలో సోపల్ ఫారెస్ట్ ఏరియాలో ఎక్కువగా జరుగుతోంది.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి :- అధ్యక్షా, నీటిపై వచ్చే వాటికి తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఏదన్నా మా దృష్టికి తీసుకురండి తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము. ఈ మధ్యనే ప్రతిదానికి కూడా మేము చెట్ల లాపుని బట్టి ఆ చెట్లను కొట్టేయడానికి ప్రైవేటు లాండ్సులో కూడా పర్మిషన్ ఇస్తున్నాము. ఇందుకు సంబంధించి ప్రభుత్వమే ఒక్కక్రసారి అక్షర్ పెట్టి, ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ లాభాలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ఇప్పుడు వివేషన్లు వచ్చిన దానివల్లే ఫారెస్ట్ లో సేపనల్ రిమోట్ సెన్సింగ్ ఏజెస్టీ ద్వారా 20 శాతం అభివృద్ధి చెందిందని చెప్పి తేలడం జరిగింది. సోపల్ ఫారెస్ట్ ప్రోగ్రామ్స్ క్రింద సెల్వ్ హెల్ప్ గ్రాపులని కూడా ఉపయోగించుకోవడం జరుగుతోంది. ఇందాక సభ్యులు అడిగినట్లుగా బోర్డు వేయడానికి సంబంధించి ఇప్పటిపరకూ ఇటువంటి కార్బోక్రమం మా దగ్గర లేదు. కాకపోతే గపర్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా 1,300 కోట్ల రూపాయలు ఘండ్సు రూపంలో వచ్చింది. ఆ బోర్డు వేసే దానికి సంబంధించి బోర్డు వేసే కార్బోక్రమాన్ని కూడా పరిశీలించమని గపర్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకి వ్రాసి వారు అంగీకరిస్తే బోర్డు వేయడానికి కూడా మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. అదేనిధంగా ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్స్ డివిజన్ వైఎస్స్ గా పరిశీలిస్తామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : అధ్యక్షా, వన సంరక్షణ సమితి ద్వారా ఇన్ని వేల కోట్ల రూపాయల చెట్లకు ఖర్చు పెట్టారు. అపన్నీ నీరు లేక ఎండిపోతున్నాయి. ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. కనీసం ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ వారన్నా శ్రద్ధ వహించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆ చెట్లన్నీ ఎండిపోతుంటే మాకు చాలా బాధ కలుగుతోంది. ఎందుకు ప్రభుత్వం నిర్దక్షాగా వహిస్తోంది...

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్కున్ : గపర్మెంటుకు ఉన్న అవకాశాల గురించి మంత్రి చెప్పారు.

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : అధ్యక్షా, లక్షల కొద్దీ ప్రభుత్వ ధనం దుర్వాయోగమవుతోంది...

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్కున్ : మీకు కావలసింది మీరు చెప్పరు...

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : బోర్డుకు సంబంధించి చెప్పమనండి చాలు...

మిష్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్ల్ ను : వాళ్లు చెప్పరు, వాళ్లకి అధికారం లేదు. ఉన్న అవకాశాల గురించి చెప్పారు.

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడానికి రెడీగా ఉన్నారు...

మిష్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్ల్ ను : (శ్రీ జి. తిప్పేస్వామిని ఉధేశించి) దయచేసి కూర్చోండి. నేను మాటల్లాడుతున్నాను కదా, కూర్చోండి...

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి : అధ్యక్షా, నేను రిజర్వ్ ఫార్మస్ ఏరియాలోనే ఉన్నాను. కొన్ని లభ్యల రూపాయలు వెళ్లిపోతునే ఉన్నాయి, ...

₹.11.00

రైతులకు సబ్సిడీ విత్తనాలు

ప్రశ్న నెం. 28 (3542)

శ్రీ వెంకట శివా రెడ్డి ముండ్ల (కడప, అనంతపూర్, కర్నూలు), శ్రీమతి మసాలా పద్మజ (అసెంబ్లీ), శ్రీ సిద్ధ రాఘవ రావు (అసెంబ్లీ) :

గౌరవనీయులైన వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) అనేక జిల్లాలలో రైతుల ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా సబ్సిడీ విత్తనాలను దుర్యానీయాగం చేసిన విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఆ) నిఫూ, శాఖాపరమైన విచారణలను ఏకకాలంలో చేయాలని ప్రభుత్వం ఆదేశించిందా;
- ఇ) అయితే, విత్తనాల కుంభ కోణానికి బాధ్యలైన సంబంధిత అధికారులు సంస్థలపై తీసుకున్న చర్య ఏనుటి?

వ్యవసాయ శాఖా మంత్రి(శ్రీ ఎన్. రఘు వీరా రెడ్డి):

అ,ఆ) సబ్సిడీ విత్తనాలను దుర్యానీయాగం చేశారన్న ఆరోపణపై సమాచారం అందిన వెంటనే ప్రభుత్వం నిఫూ శాఖాపరమైన విచారణకు కూడా ఆదేశించింది. స్పెషల్ స్క్రూప్స్ ఏర్పాటు చేసి, విచారణ కొనం కడప, చిత్తూరు, కర్నూలు, అనంతపురం, ప్రకాశం, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలకు పంపడమయింది.

ఈ) విచారణ కొనసాగుతున్నది. విచారణ నివేదిక అందిన మీదట చర్య తీసుకోవడమవుతుంది.

శ్రీ వెంకట శివా రెడ్డి ముండ్ల : అధ్యక్షా, విత్తనాల పంపిణీ సమస్య ప్రతి సంవత్సరం మనం ఫీస్ చేస్తున్నాము. మంత్రి గారు ఏదో ఒక ప్రశ్నకు దీని మీద సమాధానం చెబుతునే పున్నారు. దీని మీద ఏమైనా ప్రివెంటీవ్ మెజర్సు కింద ఏదైనా పకడ్పందీగా రూపకల్పన చేసే విధివిధానంపై ప్రభుత్వం ఏదైనా ఆలోచన చేస్తున్నదా? ఎందుకంటే ప్రతి సంవత్సరం ఆగ్రో కానీ, ఎపి సీడ్సు గాని, డిసిసిపి గాని, లేక సంబంధించిన

డీలర్సుగాని ఉద్యోగులతోబాటు, ఈ డీలర్సు కుమక్కెగ్ల ప్రతి సంవత్సరం ఈ విధంగానే జరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరం రూ. 306.1 కోట్లను యిచ్చినప్పటికీ అందులో యిప్పటికే రూ. 560 కోట్లు స్వోహ అన్నారు. మహాబూబ్ నగర్ జిల్లాకు సంబంధించి ఉదాహరణ చెబుతాను. ఒక వ్యాపారి రైతుల నుండి రూ. 2,600 లకు కొని మార్కెట్ లేబుల్ కొరకు, ట్రూత్ పుల్ లేబుల్ అంటాము. దానిని రూ. 3,200 యిచ్చి, మళ్ళీ అదే వ్యాపారి తిరిగి రూ. 2,500 కొని అంటే మళ్ళీ సైక్లింగ్ ప్రోసెన్, యిది అందరికీ తెలిసిన విషయం, యిది ఖచ్చితంగా జరుగుతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం దీనిపైన పక్షుందీగా రూపకల్పన చేసే విధానం వుందా? కడవ జిల్లలో సుమారు 40 మండలాలలో ఖచ్చితంగా ఎంక్షయిరీ జరిగింది. వాస్తవాలు బయటకు కూడా వస్తున్నాయి. ఒకే వ్యక్తి 40 లారీలు బోగ్న రైతులకు అమ్మిసట్లు చూపించి, ఒకటేసారి 100 లారీలు తీసుకుపోయినట్లు ఒకటేసారి రూ. 45 లక్షల ప్రాపటీ ఒక వ్యాపారి చేయగలిగినాడంటే, సిస్టం ఎలాపుందో ఒకసారి గ్రైంచాలి. ఆ సిస్టాన్‌ను బల్సోతం చేసే దిశగా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా లేదా? లేనట్లేతే ప్రతి సంవత్సరం ఎప్పటిక్కుడు సమాధానయి చెప్పి అక్కడికక్కడ సాధించుకుంటున్నారు. ఎంక్షయిరీ చేస్తున్నారు, కాదనడం లేదు. కానీ ప్రివెష్ట్ లేకుండా, తప్పు జరిగినప్పుడే కదా ఎంక్షయిరీ అన్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం ప్రివెంటీవ్ దిశగా ఆలోచిస్తుందా? అని తెలియజేయవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, యిందాక గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు చాలా పెద్ద మొత్తాలు 2009-10 సంవత్సరాలలో రూ. 315 కోట్ల సబ్సిడీ విత్తనాల కోసం యివ్వడం జరిగింది. అది ఎక్కడా దుర్దినియోగం జరగకూడదు, పూర్తిగా రైతుకు చేరాలనే ఉద్దేశ్యంతో దాదాపు 22 లక్షల క్లోంటాల్స్ విత్తనాన్ని రైతులకు మనం అందజేయడం జరిగింది.

గౌరవ సభ్యులు కరెక్టు స్టేప్స్ ఏమి తీసుకుంటారు? చేసిన తర్వాత విజిలెన్స్ మరోటా, చర్యలు తీసుకోవడమా అనేది కాకుండా ముందే ప్రివెంటీవ్గా ఏం చర్యలు తీసుకోబోతున్నారని అడిగారు. మొన్నెనేసు అధికారులందరితో సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మనకు యుక్కడ సీడ్ కార్బోరైఫ్ట్, మార్కెప్ట్, పోక్ కానీ, ఆయుల్ ఫెడరేషన్ కాని, ఆగ్రోవ్ వంటివి అన్నీ పున్నాయి. వాళ్ళతోబాటు, వాళ్ళ సప్లైయర్సు, వారితోబాటు అక్కడ డిప్లోబ్యూట్ చేసేవారు చివరి రైతుకు అందేంతవరకూ కూడా ఒక పక్షుందీ సిస్టమ్ ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పాము. ట్రూత్ పుల్ సిస్టమ్ ను ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇప్పుడు కొన్ని లోసుగులున్నాయి. వాటిని వచ్చే ఖరీఫ్ సీజన్ నాటికి ఒక పక్షుందీ విధానంతో తోలగించాలి. అదే విత్తనాల సేకరణగాని, విత్తనాల వితరణావరకూ కూడా నాట్యతోబాటు, ధరలలో కూడా ఎక్కడా కూడా మిస్యూబ్ జరగకుండా చేయడం జరుగుతుంది.

ప్రధానమైన ప్రశ్న మహాబూబ్ నగర్, కడవ గురించి పేశారు. అక్కడ విజిలెన్స్ రిపోర్టుకూడా పైనల్ స్టీజర్లో వుంది. మా డిప్పార్ట్ మెంటు తరఫున కూడా దాదాపు 25 టీమ్సును వేయడం జరిగింది. అక్కడ కూడా పైనలైట్ అవుతున్నాయి. **The vigilence report is almost in final stage.** ఇందులో ఎవరు యిందులో ఇన్వాల్వ్ అయినా తప్పుకుండా వారిపై కలినమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి మసాల పద్మజి : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రి వర్యులు చెప్పారు. మరి పీపర్స్లో చూశాము. విత్తనాల సరఫరాలో కుంభకోణం, అవిసీతి జరిగింది అన్నప్పుడు నమగ్రమైన విచారణ చేసి 15 రోజులలో నీవేదిక

యివ్వండి, బాధ్యతైన వారిపై కలిన చర్యలు తీసుకుంటామని ఇందులో యిచ్చారు. మరి యిష్టటికే చాలా రోజులు అయింది. దీనిని ఎప్పటిలోగా విచారణ పూర్తి చేస్తారు? బాధ్యతైన వారిపై ఏ రకమైన చర్యలు తీసుకుంటారు? అలాగే శాఖా పరమైన, నిఘ్నపరమైన విచారణలు రెండూ సైమల్టిపెన్యూస్‌గా జరుగుతున్నాయా? ఇష్టటికే ఇంటరిం రిపోర్టు ఏమైనా యిచ్చారా? ఇచ్చినట్టటే, ఆ రిపోర్టును బేస్ చేసుకుని ఎవరి మీద అయినా చర్యలు తీసుకున్నారా? చాలా మంది ఢీలర్సు, అక్రమాలకు, అవసీతికి పాల్పడుతున్నారన్నది బహిరంగ రహస్యమే. మరి యిలాంటి వారి మీద క్రమిసల్ కేసులను నమోదు చేసి, వారి ఢీలర్ పిష్టును రద్దు చేసే ఆలోచన ఏమైనా పున్నదా అని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిద్ధ రాఘవ రావు : అధ్యక్షా, రైతులకు అందించే సబ్సిడీ విత్తనాలలో సుమారు రూ. 60 కోట్ల స్టోఫ్ జరిగింది అంటున్నారు. తర్వాత 2009-10 సంవత్సరంలో ఖరీఫ్, రబీ సీజనులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాయితీలు యిచ్చి సరఫరా చేసే వేరుశనగ, గడ్డి విత్తనాల పంపిణీలో భారీ ఎత్తున గోల్మాల్ జరిగిందనేది ఒకటి, దీనిలో పాలకులు, అధికారులు కుమక్కెత్తు సుమారు రూ. 60 కోట్లు ప్రజా ధనం దుర్యానియోగం జరిగిందని పేపర్లో పుంది. తర్వాత దీని మీద ప్రభుత్వం స్వందించి నిజితెన్న అండ్ ఎన్ఫోర్స్‌మెంట్ విభాగం వారు కూడా విచారణ చేపట్టారు. కానీ కడప, కర్నూలులో 40 మండలాలలో చాలా అక్రమాలు జరిగినట్లు తెలిసింది. దీనిపై ప్రభుత్వం పెంటనే స్వందించి రైతులకు యిచ్చే విత్తనాలలో న్యాయం జరిగే విధంగాను, భవిష్యత్తులో కూడా యిలా జరుగుకుండా చూడాలి. సౌధారణంగా ప్రతిసారి ఈ విధంగానే జరుగుతూ పుంటుంది. కాబట్టి రాబోయే కాలంలో యిలా జరుగుకుండా ప్రభుత్వం అక్కడి అధికారులను డిప్టిబ్యూప్స్ కరెక్షన్‌గా ఒక పెట్టొల్ ప్రకారం జరిగే విధంగా అదేశించాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను. తర్వాత ప్రభుత్వం పెంటనే స్వందించి ఈ కుంభకోణంలో ఎవరైతే పాత్రధారులున్నారో వారి మీద పెంటనే ఎంక్వయిరీ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. చిన రాజపు (తూర్పుగోదావరి) : సౌర్, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలో రెండప పంట తక్కువ అవడం మూలంగా మినుమును ఎంకరేజ్ చేసే విధంగా అధికారులందరూ కూడా మినుము విత్తనాలకు సబ్సిడీ యిచ్చి నినియోగించడం జరిగింది. అయితే అక్కడ రెండు లక్షల ఎకరాలలో మినుము పంట పెరిగింది కానీ కాయలు కాయలేదు. దాని మూలంగా ఈస్ట్ గోదావరిలో 40 వేల ఎకరాల భూమిలో పంట కాయలేదు. పెట్టు గోదావరి జిల్లాలో కూడా అదే పరిస్థితి వచ్చింది. ఈస్ట్ గోదావరిలో మూడున్నర కోట్ల రూపొయల సబ్సిడీతో 10 వేల క్షీంటాల్స్ విత్తనాలను యివ్వడం జరిగింది. ఈ విషయమై మొన్న డిడిఆర్సిలో కూడా మాటల్లాడటం జరిగింది. రైతు నష్టపోయాడు కనుక రైతులు నష్టపరిహారం చెల్లించాల్సిందిగా మేం డిమాండు చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యురాలు అడిగినట్లు డిపోర్టుమెంటు పరంగా 25 టీఎస్ ను ఫార్మ్ చేసి 6 జిల్లాలకు పంపించడం జరిగింది. ప్రైంటరాబాదు నుంచి గాని, ప్రకృ జిల్లాలనుంచి గాని 125 మందిని పంపించడం జరిగింది. 421 సీల్ పాయింట్లో వారు ఎంక్వయిరీ చేశారు. 825 గ్రామాలకు పెళ్లారు. 11,838 మంది రైతులను ఈ సీడ్ వచ్చిందా లేదా అనే విషయమై విచారణ చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా కామన్‌గా డిపోర్టుమెంట్ పరంగా కొన్ని ల్యాప్‌టప్స్ పుంటాయి. **It is not a final report. There are certain lapses.** రికార్డులను కొంత ప్రాపర్టగా మెయిస్టేయిన్ చేయలేదని, తర్వాత స్టోన్స్ ను ఇన్స్యూర్ చేయడంలో ఒకే ఫ్యామిలీలో 3 లేక 4 పోస్ బుక్స్ పుంటే ఒకరే తీసుకు వచ్చి వాటిన్సింటిలో సంతకాలు ఒకరే పెట్టారని, కొన్ని బిల్సులో సంతకాలు లేవు అనేటుపంటి అభియోగాలు కొన్ని వచ్చాయి. ఇంతకు మించి మరేం

లేదు. దీని వల్ల పెద్ద యిబ్బంది పుండని నేను అసుకోవడం లేదు. ఒక ఫ్యామిలీలో సలుగురు రైతులు పుంటే ఏదో ఒకరే పాస్ బుక్కు తెచ్చి తీసుకు వెళ్లడం జరుగుతుంది. ఇంతకు మించి యిక్కడి నుంచి ఈ స్థైయర్సు లారీలు ఏదైతే వెళ్లి పుంటాయో అని అక్కడ చేరినట్లు రికార్డ్సులో పుండి, అనలే స్టోక్ చేరినట్లు రీస్కులింగ్ జరిగినాయనేటువంటిది ప్రధానమైనటువంటది. ఆ కోణంలో మొం చూస్తున్నాము.

ఉ.11.10

విజిలెన్స్ అధికారులు, ట్రాన్స్ఫోర్మ్ అధికారులు రికార్డ్సు అన్ని వెరిష్ట చేస్తున్నారు. లారీలు అక్కడకు వెళ్లాయా, లేదా; నిజంగా అక్కడ ఇచ్చారా, లేదా అనే విషయాలు వెరిష్ట చేస్తున్నారు. డిపోర్ట్మెంట్సరంగా 11,838 మంది రైతులు తీసుకున్నారో, లేదో అన్న విషయంగాని, అక్కడ 800 మంది పైచిలుకు గ్రామాలకు వెళ్లిన విషయంగాని సమగ్రంగా విచారణచేసి వారం, పది రోజులలో పైనల్ రిపోర్ట్ ఇస్తూరసుకుంటున్నాను. విజిలెన్స్ అధికారులతో నిన్న కూడా నేను మాటల్డాడాను. ఆల్మోస్ట్ పైనల్ ఫీఫ్లో ఉండని అంటున్నారు. ప్రభుత్వానికి ఈరోజ్జో, రేపో రిపోర్ట్ వస్తుంది. వచ్చిన వెంటనే కరినమైన చర్యలు తీసుకోవటం జరుగుతుంది. ఎవరినీ ఉపేక్షించే ప్రశ్న లేదు. రెండవ విషయం, ఈస్ట్ గోదావరి మరియు వెష్ట్ గోదావరిలలో మినుముల పంటకు వేసిన విత్తనాల గురించి చెప్పారు. రైతులకు చాలా ఇబ్బంది కలుగుతుందని చెప్పారు. ఎల్లో మొజాయిక్ వైరస్ ములంగా ఈ ఇబ్బంది కలుగుతుందనేది ప్రాథమికంగా సైంపిస్ట్ల నుండి మాకున్నటువంటి సమాచారం. మరొక్కసారి వెరిష్ట చేయమని యూనివర్సిటీ వైస్ చాస్టలర్స్ తో చెప్పాను. విత్తనం ఫాల్ట్ ఉండా లేక వైరస్ వలనే ఈసిథంగా జరిగిందా తెలుసుకోమని చెప్పాను. సీడ్ కార్బోరేషన్ ద్వారానే మంచి స్టోర్సు చేశాము. విత్తనం ఫాల్ట్ వలనే ఆవిధంగా జరిగి ఉంటే సీడ్ కార్బోరేషన్ ద్వారా తప్పకుండా రైతులకు సప్పపరిహారం ఇప్పించటం జరుగుతుంది.

ENCROACHMENT OF LAND IN HYDERABAD AND RANGA REDDY DISTRICTS

Q. No. 29 (3687)

SRI K.R.AMOS (NOMINATED), SRI T. BHANU PRASAD RAO (KARIMNAGAR),
SRI S. JAGADEESWAR REDDY (MAHABOOBNAGAR);

Will the Minister for Revenue, Relief and Rehabilitation be pleased to state:

- a) Whether it is a fact that large extent of Government land is under encroachment in Hyderabad and R.R. District;
- b) The extent of Government land available in those districts in 1985 and in 2009;
- c) The extent of land under encroachment and allotted for various purposes during the last fifteen years; and
- d) the extent of land sold and the revenue realized from there?

MINISTER FOR REVENUE, RELIEF, REHABILITATION (SRI DHARMANA PRASADA RAO):

- a) Yes, Sir.

b)

District	1985	2009
Ranga Reddy	Ac.2,38,691.00	Ac.1,16,159.00
Hyderabad	Ac.8,897.08	Ac.8,981.14
Total	Ac.2,47,588.08	Ac.1,25,140.14

c) Ranga Reddy District

Land under encroachment	Ac.03,159.00
Land allotted for agriculture	Ac.40,358.24
Land allotted for House-sites	Ac.03,377.33
Land allotted to other purposes i.e. to agencies like APIIC, HUDA other organizations/ Institutions	Ac.19,966.35
Total	Ac.63,703.12

Hyderabad District

Land under encroachment	Ac.4,836.22
Land allotted for other purposes	Ac.2,251.39
Land allotted for House-sites	Ac.03,377.33

d)

District	Lands sold	Revenue realized
Ranga Reddy	Ac.105.00	Rs.27.66 Crores
Hyderabad	Ac.21.30	Rs.34.54 Crores
Total	Ac.126.30	Rs.62.20 Crores

శ్రీ టి. భానుప్రసాదరావు: అధ్యక్షం, గౌరవ మంత్రివర్గులు రెవెన్యూశాఖలో చాలా అనుభవజ్ఞులు. ఈ సమాధానం మనం ఒక్కసారి చూసినట్లయితే 'ఎ' ప్రశ్నకు 'అవునండీ' అని సమాధానం చెప్పారు. 'బి' ప్రశ్నకు సమాధానమిస్తూ 1985 సంవత్సరంలో రంగారెడ్డి జిల్లాలో 2,38,691 ఎకరాల భూమి ఉందని చెప్పారు. 2009 సంవత్సరానికి వచ్చేసరికి ఆ భూమి 1,16,159 ఎకరాలుగా చెప్పటం జరిగినది. అంటే 1985 సంవత్సరంనుండి 2009 సంవత్సరానికి వచ్చేసరికి 1,22,532 ఎకరాలు తగ్గటం జరిగింది. అవిధంగా చూసినప్పుడు ఇక్కడ ఇచ్చిన స్టైట్మెంట్ అంకెల గారడి, జంబ్లింగ్ కనసడుతుంది. జనరల్గా ఒక స్టైట్మెంట్లో ఇచ్చిన ఫిగర్స్ అన్ని కూడాకున్నట్లయితే షైస్‌ల్గా ఇచ్చే ఫిగర్కు ట్యూలీ అవ్వాలి. అంటే ఈ 1,22,532 ఎకరాలు ఏకైక తగ్గాయా, ప్రభుత్వ భూమి ఏకైక తగ్గిందో, ఆ తగ్గిన భూమిలో ఈరోజు దురాక్రమణాక్రింద ఉన్న భూమి 03,159 ఎకరాలు, వ్యవసాయానికి కేటాయించిన భూమి 40,358 ఎకరాలు, ఇలా స్థలాలకు కేటాయించిన భూమి 03,377 ఎకరాలు, ఇతర ప్రయోజనాలకు కేటాయించిన భూమి 19,966 ఎకరాలుగా స్టైట్మెంట్లో చెబుతున్నారు. ఇవన్నీ కలిపి కూడినట్లయితే దాదాపు 63,703 ఎకరాలు వస్తుంది. ఈ 63,703 ఎకరాలతోపాటు రంగారెడ్డిజిల్లాలో వికియుంచిన భూమి 105 ఎకరాలు, మొత్తం కలిపితే సుమారు 63,808 ఎకరాలు వస్తుంది. ఇందులో దురాక్రమణాలకు గురైన భూముల గురించి కూడా చెప్పారు. కానీ మొత్తం తగ్గిన భూమి 1,22,532 ఉండగా దురాక్రమణాక్రింద ఉన్న భూమి, వ్యవసాయానికి కేటాయించిన భూమి, ఇలా స్థలాలకు కేటాయించిన భూమి, ఇతర ప్రయోజనాలకు కేటాయించిన భూములు మొత్తం

కలిపినప్పటికీ సుమారు 63,808 మాత్రమే అవుతుంది. ఇంకా సుమారు 70,000 ఎకరాల భూమి ఎక్కడ ఉన్నది? ఈ సుమారు 70,000 ఎకరాల భూమి ఎక్కడ మిన్ అయినది? ఇది రంగారెడ్డి జిల్లాకు సంబంధించిన సమస్య. రంగారెడ్డి జిల్లాకు సంబంధించి మరొక ముఖ్య విషయం ఏమంటే 1985 నుండి 2009 వరకు కేవలం 105 ఎకరాలు మాత్రమే అమ్మినట్లుగా, తద్వారా రూ.27.66 కోట్లు మాత్రమే ఆదాయం వచ్చినట్లుగా ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్‌లో చెబుతున్నారు. కానీ, ఇతర ప్రయోజనాలకు, అంటే ఎ.పి.ఐ.ఐ.ఎస్., హుదా పంటి సంస్థలకు సుమారు 19,966 ఎకరాల భూమి కేటాయించారు. ఈనాడు హసింగ్ బోర్డ్, హుదా ద్వారా కొన్ని వందలాది ఎకరాల ఆళ్ళన్ జరిగింది. అది ప్రభుత్వ రెవెన్యూ క్రింద రాదా, అమ్మిన భూముల క్రింద రాదా అని నేను మీద్వారా మంత్రివర్యులను అడుగుతున్నాను. దానికి సంబంధించిన విపరాలను స్టేట్‌మెంట్‌లో ఎక్కడా పొందుపరచలేదు. అదేవిధంగా హైదరాబాద్ జిల్లా విషయానికి వచ్చేసరికి, 1985లో సుమారు 8,897 ఎకరాలుగా ఉన్న ప్రభుత్వ భూమి 2009 సంవత్సరానికి వచ్చేసరికి 8,981 ఎకరాలకు పెరిగింది. అంటే 84 ఎకరాలు పెరిగింది. హైదరాబాద్ జిల్లాలో దురాక్రమణాక్రింద ఉన్న భూమి సుమారు 4,836 ఎకరాలుగా, ఇతర ప్రయోజనాలకు కేటాయించిన భూమిని సుమారు 2,251 ఎకరాలుగా, విక్రయించిన భూములు సుమారు 21 ఎకరాలుగా చూపించారు. అంటే ఏవిధంగా చూసినప్పటికీ 1985లో 8,897 ఎకరాలు ఉన్నది ఈనాటకి హైదరాబాద్ జిల్లాలో 15,000 ఎకరాలు ఉన్నట్లుగా లెక్కలు చూపిడుతున్నాయి. రూ. 8,000 ఎకరాలు ఉన్న ఈ భూమి 15,000 ఎకరాలు ఏవిధంగా అయినదనేది ఒక ప్రశ్న. ఈరోజు ఈ లెక్కలు ఏవైతే చూపించారో దీంట్లో కాందిశికులకు సంబంధించిన భూమికి సంబంధించిన గణాంకాలను కూడా దీంట్లో చూపించారా, లేదా అని అడుగుతున్నాను. ఇందులో పూర్తిగా అవకతవకలు జరిగిన విషయం పూర్తిగా కనపడుతోంది. దీనిపై ఒక సభాసంఘాన్ని అప్పాయింట్చేసి విచారణ జరిపించి పూర్తిస్థాయిలో వాస్తవాలు వెలుగులోకి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ ఎన్. జగీశ్వరరావు: అధ్యక్షా, భాసుప్రసాదరావుగారు చెప్పినట్లు రెవెన్యూమంత్రిగారు చాలా అనుభవమున్న ప్పక్క. రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్ జిల్లాల్లో ఉన్న భూములు చాలా విలువైనవి. ఇప్పుడ్నీ ప్రభుత్వానికి బాగా ఆదాయం తెచ్చే భూములు. స్టేట్‌మెంట్‌లో ఇచ్చిన లెక్కలు సత్యదూరంగా ఉన్నాయి. చాలా భూములు ఈనాడు ఆక్రమణాదారుల చేతుల్లో ఉన్నాయి.

కం.

ఉ. 11.20

దీనిని విడిపించి ప్రభుత్వానికి ఆదాయం చేకుర్చుటిన అవసరం ఉంది కాబట్టి రంగారెడ్డి జిల్లాలో దాదాపు 70 వేల ఎకరాలు మిస్సింగ్‌లో ఉంది. హైదరాబాద్‌లో ఉంది. లెక్కలు కూడా కరక్కగా లేవు. ఎపీ ఐ ఐ సి ద్వారా చాలామంది ప్రివేటు పారిశ్రామికవేత్తలకు వేలకొలదీ ఎకరాలు అమ్మారు. వాటి లెక్కలు ఎక్కడా చూపించలేదు. హుదా వారు ప్లాట్స్ చేసి అమ్మినవి కూడా ఎక్కడా చూపించలేదు. ఇది పెద్ద కుంభకోణం లాగా ఉంది కాబట్టి దీనిపైన హస్కమిట్ వేసి వీటిని వెలుగులోకి తెచ్చి ప్రభుత్వ ఆదాయం పెంచాల్సిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది కాబట్టి హస్కమిట్ వేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మాసు ప్రసాద రావు : అధ్యక్షా, ఇది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న. దురాక్రమణ అయినమాట వాస్తవం. 1988 నుండి ఇప్పటివరకు విపరాలు అడిగారు. కొన్ని ఆస్తుల కేటాయించారు అన్నారు. దాని డీటిఎల్స్ కావాలంటే ఆ సంస్థలకు సంబంధించి వేరే క్వార్టర్స్ వేస్తే ఎంత రెవెన్యూ వచ్చింది? ఎంత

ల్యాండ్ ఉందనే వివరాలు వాళ్లు ఇస్తారు. రాష్ట్రంలో బ్రిటిషర్స్ ఉన్న పుడు చేసిన సర్వే తప్ప అనలు సర్వే జరగలేదు. మన రికార్డులు పర్ఫక్ట్స్‌గా ఉన్నాయని చెప్పలేను. 100 సంవత్సరాల క్రిందట చేసింది, ప్రతి 40 సంవత్సరాలకు సమగ్రమైన సర్వే జరిపించాలి, కానీ అది జరిపించలేదు. గ్రామకంతానికి సంబంధించిన భూములపైన కూడా ఎక్కడా రికార్డు లేదు. ప్రభుత్వం భూమి ఇచ్చింది అని ఒక ఫిగర్ కనిపిస్తుంది. కానీ గ్రామకంతానికి సంబంధించిన భూమి మీకు కనిపించదు. ఇప్పుడు భూ భారత్ మొదటిఫెజ్సు అప్రావ్ చేసి ప్రారంభించాము. మొదట నిజమాబాద్ నుండి ప్రారంభిస్తున్నాము. పెద్ద ఎత్తున ఏరియల్, ఫోలోగ్రఫీ అధునిక టెక్నాలజీ అప్పటి చేసి సమగ్రమైన సర్వే జరపడం జరుగుతుంది. అప్పుడు గ్రామకంతానికి ఇచ్చినభూమి, ఒపరాల్స్‌గా గ్రామానికి ఇచ్చిన భూమి కనిపిస్తుంది. ప్రైసల్స్‌గా ఇది జరుగుతోంది. అత్యంత పర్ఫక్ట్స్‌గా వ్యవసాయ భూములు, కొండలు, వాగులు నీటిన్నిటికి సంబంధించి సమగ్రమైన సర్వే చేయాలి. సభాసంఘుం పేసినా మా రికార్డులలో మీకు ఏమి కనిపిస్తుంది? రికార్డులు కావాలంటే మరల మీరు మమ్ములనే అడగాలి.

(అధికారి, ప్రతిపక్ష గౌరవసభ్యులు తీవ్ర అభ్యంతరం తెలుపుతూ ‘ ఆ పదం రికార్డుల నుండి తీసివేయాలి, పేస్మ, పేస్ట్’ అని అనసాగారు)

శ్రీ టి. భాను ప్రసాద రావు : అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన రాష్ట్రానిమ్మా శాఖ మంత్రిగారు ఒక సీనియర్ మంత్రిగా ఉన్న ఆయన నుండి మేము ఈనిధమైన స్టోట్మెంట్ ఆశించలేదు. ఏమి చేస్తారు? మీరు కూడా మా రికార్డులే చూస్తారు కదా! అన్నారు. సభాసంఘుం అవసరంమైతే గ్రోండ్, రూట్ లెవెల్కు వెళుతుంది. మీరు 50 సంవత్సరాలుగా చేయలేని పని సభాసంఘుం చేస్తుందనే పూర్తి విశ్వాసం, సమ్మకం మాకు ఉన్నాయి. మీరు వెలికితేలేని భూములు సభాసంఘుం విచారణ చేసి వెలికితేచ్చి అవకాశం ఉంది కాబట్టి సభాసంఘుం వేసేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. రికార్డులు మీరు వెళ్లినా కనిపించవు అంటే అధికారులలో చలనం లేదు. ఈ విషయం రాష్ట్రంలో చిన్నపిల్లవాడిని అడిగినా చెబుతారు. రెవిమ్మా శాఖ అధికారులు ఏనిధంగా చేస్తున్నారో నాకు మీకు అందరికీ తెలుసు. చిన్న సర్డిఫికెట్కు కాళరిగేలా తిరగాలి. అటువంటి రెవిమ్మా శాఖ నుండి రికార్డులు తెప్పించుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. సభా సం ఘూస్సి ఎందుకడుగుతున్నానంటే, పూర్తిస్థాయిలో ప్రతిగ్రామానికి, రెవిమ్మా డివిజన్సుకు సభాసంఘుం వెళ్లి వాస్తవాలు వెలుగులోకి తెచ్చే ప్రయత్నం చేస్తుంది. తద్వారా మిస్ కాబడిన 65 వేల ఎకరాలు వెలుగులోకి వర్సే ప్రస్తుతం రు. 22 వేలుగా ఉన్న తలనరి ఆదాయం 22 నిమ్మషాలలో ఆ భూములను అమృదం ద్వారా పోతుంది కాబట్టి వెంటనే సభాసంఘుం నియమించి, పూర్తిస్థాయిలో ఎంక్యయిరీ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. రాష్ట్రప్రజాసీకానికి మేలు కలగాలని కోరుతున్నాను తప్ప ఇది వ్యక్తిగత ఇంటరెస్ట్ కాదు. ఈ విధంగా చేయడం వలన ఈ సంవత్సరం సుమారు ఒక లక్ష కోట్ల రూపాయలతో చేసుకునే రాష్ట్ర బడ్జెటును వచ్చే సంవత్సరం దెండు లక్షల కోట్ల రూపాయలకు పెంచుకునే దానికి అవకాశం కలగాలనే కోర్కెతో చెబుతున్నాను. వెంటనే సభాసంఘుం వేయండి.

శ్రీకె. ఆర్ అమోస్ : అధ్యక్షా, రికార్డులు సరిగా లేనందువలన హైదరాబాద్, రంగారెడ్ జిల్లాల్లో ఉన్న భూములు ఎంతవరకు మిస్ అయినాయో అందరికీ తెలుసు. ఇష్టం వచ్చినట్లుగా అమ్మివేసుకున్నారు. ఎన్నో వేల కోట్ల రూపాయల విలువ గల భూమిని ఎంతోమంది సామ్ము చేసుకున్నట్లు పత్రికలలో వచ్చింది.

ఇది అందరికీ తెలిసిన విషయం . రికార్డులు లేదని కాకుండా దీనిని సరైన పద్ధతిలో చేయాలని , విలువైన భూమి అన్యాకొంతం చేయడానికి ఎవరన్నా చర్యలు తీసుకుంటే వాటిని ఎంకరేజ్ చేసినట్లు అనుతుంది కాబట్టి మన నిజాయితీ ప్రూవ్ చేసుకోడానికి హాస్కమిటీ వేయాల్సిన అవసరం ఉంది .

శ్రీ ఎస్ జగదీశ్వర రెడ్డి : అధ్యక్షా, మేము ప్రభుత్వానికి సహాయపడడానికి సభాసంఘం కోరుతున్నాము . విలువైన భూములు దురాక్రమణాదారుల చేతులలో ఉంది . వీటిని విడిపించేందుకు సభాసంఘం వేయడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను .

శ్రీ ధర్మస్తాన ప్రసాద రావు : అధ్యక్షా, నేను ఏమన్నానని సభ్యులు ఆత్మత పడుతున్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు . సమగ్రమైన సర్వే ఆ ఉద్దేశ్యంతోనే జరుగుతున్నది మేము మాటలాడేది కూడా వినాలి కదా ? గడిచిన వంద సంవత్సరాల నుండి సమగ్రమైన సర్వే జరగకపోతే, ఈ ప్రభుత్వం ఆ విధమైన సర్వేకు ఆర్థరు చేసింది . ప్రతి అంగుళం భూమిని కూడా గుర్తించడం జరుగుతుంది . తదుపరి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలనే దానిపై క్లారిటీ పస్తుంది . గడిచిన 100 సంవత్సరాల నుండి చేయనిది మేము చేస్తుంటే, అప్రిమియెట్ చేస్తారా లేక ఎందుకు చేస్తారని అడుగుతారా ? జరిగితే మరింత క్లారిటీ పస్తుంది . అవసరమైతే దానిపై ఒక రిపోర్టు తయారుచేసి ఏమి చర్యలు తీసుకోవాలో ప్లాన్ చేస్తాము . ఇప్పుడున్నదానిపైన ఎట్లా చేస్తారు ? అధికారులకు ఎట్లా సాధ్యం కాదో మీకు కూడా అర్థం కాదు . మనకు ఫౌష్ట్ తెలియాలంటే ఒక పద్ధతి ఉంది . స్పెసిఫిక్ గా ఏ రెవిస్యూ మండల్లో దురాక్రమణ జరిగిందో చెప్పండి, దానికి కావలసిన సమాచారం ఇస్తాసు . చర్యలు తీసుకుంటాము , కంటోల్ చేద్దాము . ఏ రెవిస్యూ విలేజ్లో, ఎంత ఎక్సెటెంట్ జరిగింది, ఎవరి చేతులలో ఉందనేది చెబితే తగుచర్యలు తీసుకుంటాము . జనరల్గా మాటలాడితే ప్రయోజనం లేదని అంటున్నాము .

శ్రీ టి . భానుప్రసాద రావు : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారిని కోరేది, వంద సంవత్సరాల నుండి అసలు ఎటువంటి రెవిస్యూ సర్వే జరగలేదని అంటున్నారు . ఇది పూర్తిగా అవాస్తవం . నాకు గుర్తున్నంతవరకు 1985 సంవత్సరంలో ల్యాండ్ రెవిస్యూ సర్వే జరిగింది . దాని క్రింద చూడాల్సిన అవసరం ఉంది. మీరు ఏ విధంగా చేస్తారు అంటే కమిటీ అపాయింట్ అయితే 70 వేల ఎకరాలు ఏమయింది. అనేదానిపైన కమిటీ సర్వే చేస్తుంది . ఏ రిపోర్టు మాత్రం ఎందుకు, కమిటీ ఎందుకు, అవసరం లేదు అని అంటే ప్రభుత్వం యొక్క ఏ కమిటీ అవసరం లేదు . మా అధికారులున్నారు, మేము చేస్తాము అంటే ఏ కమిటీకి నిబధ్యత ఉండదు . కమిటీ ఉంటే పూర్తి స్థాయిలో సమగ్రంగా చర్చించడానికి అవకాశం ఉంటుంది . కమిటీ అవసరమైతే అధికారులతో చర్చిస్తుంది . మేము టోటల్ ల్యాండ్ గురించి అడిగాము . 70 వేల ఎకరాలు మిన్ అయిందని మీరు ఇచ్చిన రికార్డుల ద్వారానే తెలుస్తున్నది . అది మేము ఇచ్చింది కాదు . మీరు తెలియజేసినదే అని గమనించాలి.

ఉ. 11.30

ఇక రెండో విషయం ఏమిటంటే, కేవలం 105 ఎకరాలను మాత్రమే అమ్మార్ని చెబుతున్నారు. నా కళ్ళతో నేను చూసాను, 105 ఎకరాల కంటే ఎక్కువ అమ్మడం . బహుశ ఆ 105 ఎకరాలలోనూ నేను కూడా పొర్చిస్టిప్ అయి పుంటాను. మీరు ఇచ్చిన పుస్తకాలలోనే వివరాలు పున్నాయి, చూడండి.

శ్రీ ధర్మసు ప్రసాదరావు : అధ్యక్షా, ఈ భూమి అమృతం ఎట్లా పుంటుండంటే, కొన్ని ప్రభుత్వ సంఘలకు అలీనేట్ చేస్తే, ఇన్ టర్మ్, వారు రెవిన్యూ జనరేట్ చేసే కార్బోకమం చేస్తారు. రెండోది, రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంటు డైరక్టగా అమృతం కార్బోకమం ఒకటి. మీకు ఇచ్చిన వివరాలు అనీ. అందుకని మీకు తక్కువగా పుస్తంగా అనిపిస్తుంది. ఎపిపడిసి పుంది, హుడా పుంది, ఇంకా ఇతర ఏజన్సీలు పున్మాయి. ఇదయితే రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంట్ నేరుగా ఆఫ్సర్ పెట్టి అన్నిని వివరాలు మీకు ఇచ్చాము. అంతకంటే నేను ఏమి చెప్పను?

అట్లా కాకుండా మీరు స్పృష్టిక్గా ఏమైనా అడిగితే నేను చెబుతాను. తమరు ఆదేశిస్తే ఈ ఫ్లోర్ లీడర్లను పిలిపించి సీనియర్ అఫీసర్లను పిలిపించి, నా దగ్గర మీటింగ్ పెట్టి చర్చిద్దాము. ఈప్పటికే ఈ ప్రభుత్వం ఒక సమగ్రమైన సర్వేను ఆర్డర్ చేసింది. అవసరమైతే రూ.2000 కోట్లు అయినా ఖర్చు పెట్టి రాబోయే 5 సంవత్సరాలలో ప్రతి ఇంచ ఆఫ్ ల్యాండ్ కు సంబంధించిన వివరాలను సీకరించి, సమాదు చేసి, భవిష్యత్తు తరాలకు ప్రయోజనకరంగా తయారు చేయాలని కార్బోకమం తీసుకుంటున్నాము. లేదా, స్పృష్టిక్గా ఫలానా గ్రామంలో ఫలానా వారి చేతిలోకి భూమి పెళ్లిందని అంటే, దాని మీద చర్య తీసుకుంటాము. అట్లా కాకుండా ఓవరాల్ ఇస్ట్రీస్ అంటే, అంతకంటే చర్య ఏమి తీసుకుంటాము ?

(ట్రెజరీ బెంచెన్ నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

(At this juncture, Sri N. Indrasain Reddy and Sri Gidugu Rudra Raju, shouted and argued with each other)

MR. DEPUTY CHAIRMAN: Mr. Rudra Raju, I am naming you. Please leave the House.

(Sri Gidugu Rudrara Raju, then immediately left the House)

భూదాన భూముల వినియోగం గురించి

ప్రశ్న నెం. 30 (3526)

సర్వశ్రీ దాడి వీరభద్రరావు, పొగాకు యాదగిరి(అనుంబ్లీ) ;

గౌరవీయులైన రెవిన్యూ, సహాయ, పునరావాస శాఖా మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- (అ) భూదాన మండలికి దానం చేసిన లక్షలాది ఎకరాల భూమి దుర్బిణియోగమయిన విషయం వాస్తవమైనా;
- (అ) రాష్ట్రంలోని దాతల వివరాలతోపాటు భూదాన మండలికి దానం చేసిన భూమి విస్తృతం ఎంత ;
- (ఇ) భూదాన భూములను వ్యవసాయానికి లేదా ఏడైనా ఇతర కార్బోనికి వినియోగించవచ్చి ;

- (ఈ) హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి, విశాఖపట్నం జిల్లాలలోని రైతులకు మరియు ఇతరులకు కేటాయింపు చేసిన భూమి నివరాలు ఏమిటి;
- (ఉ) పై 3 జిల్లాలలోని వాస్తవ కేటాయింపుదారులు భూములను అనుభవిస్తున్నారా లేదా? భూములను కౌలు లేదా విక్రయింపై ఇతరులకు ఒదిలీ చేయడం జరిగిందా?

రెవిన్యూ, సహాయ, పునరావాస శాఖా మంత్రి (శ్రీ ధర్మాసు ప్రసాదరావు) :

- (అ) లేదంటీ.
- (అ) జిల్లాల వారీగా రాష్ట్రంలోని భూదాన మండలికి దానమిచ్చిన భూమి నివరాలను అనుబంధం (ఎ) గా సభా సమక్షంలో వుంచడమయింది.
- (ఇ) ఈ భూములను వ్యవసాయానికి అదే విధంగా ఇతర కార్యాలకు వినియోగించవచున్న.
- (ఈ) నివరాలను అనుబంధం (బి) గా సభా సమక్షంలో వుంచడమయింది.
- (ఉ) అనుబంధం (సి) లోని కొన్ని కేసులలో మినహా వాస్తవ కౌలుదారులు భూములను అనుభవిస్తున్నారు.

అనుయంద్రం

చానువ పెరిష్టు సమ్ములు కీ ఇది వీరభద్రజాతు కీ పొగకు యూదురిగిరాలు యిచ్చిన చానువ పెరిష్టు (పోస్ట్ నెం.3528 లోని (ఏ)

శాసనికు సమాధిస్తం

2010, జనవరి నాటక్కు-ఆదిషమేర్క (జల్లా వారీగా ఎకరాలు, సెంట్యూలో) లోని భూమినప్పుడు ముల పెంచించే వో పుట్టేగారి

పదవు నం	జిల్లా	ఆంధ్ర భూమి		(క్రమబీద్ధికరించని సాగుతున్న భూమితో సహ యొగ్యమైన భూమితో సహ యొగ్యమైన భూమి)	(గొప్పాతల సంఖ్యలో చేసిన భూమిలు)	
		దాతల సంఖ్య	వీడ్రోప కౌని అంజరు భూమి			
1.	ఆదిలాబాదు	204	4441-02	2326-17	211485	659
2.	శ్రీరామాచందు	14	414-79	39-32	375-47	641
3.	కరీంపుర్	645	6379-09	3537-29	21841-30	1981
4.	ఉష్ణుం	494	30702-92	20882-79	9820-13	3369
5.	పుంచూర్	4382	41771-00	11301-81	30469-19	11256
6.	మదక్	241	5507-00	2442-73	3064-37	1042
7.	సత్కార్	1333	32593-00	12304-58	20288-42	6278
8.	నిజముఖాచు	195	2049-00	402-38	1646-62	638
9.	కరూర్	1682	21939-17	8023-09	13916-08	9636
10.	పెంగల్	509	23494-03	8507-82	14986-21	5646
						14790-21
						196-00

అనుబంధం-B

కూసున పరిషత్తు సభ్యులు శ్రీ డాడె విఠల్ దర్జాను, శ్రీ పిగాకు యూదగిలగారలు యివ్విన కాపున పురపత్తు పున్జ్ నె.3526 లోని (ట)

ఫండ్రాన్కి సుమారాచురం.

2010, జనవరి ఏప్రిల్ నాటికి అంద్రప్రదేశ్ (షల్లు వారీగా ఎకరాలు, "సంఘలో") లోని భూద్యాన భూమయం పంచిణీలో పురోగతి

పరుసున సంఘర్ష	జిల్లా	ఆందిన భూమి		క్రమబుద్ధికరించుని భూమిలో సుపో సాగుకు యొగ్యమైన కొని బంజరు భూమి	సాగుకు యొగ్యమైన భూమి విస్తరం	వ్యవహరించులు	శస్తులు పంచిణీ వేసిన భూమయిలు	శస్తులు పంచిణీ వేసిన వ్యవహరించులు
		దౌతల సంఘర్ష	విస్తరం					
1.	పూర్వాభాదు	14	414-79	39-32	375-47	641	375-47	--
2.	రంగారెడ్డి	1682	21939-17	8023-09	13916-08	9636	13510-08	406-00
3.	వెళ్ళాపుట్టం	56	536-46	--	536-46	545	426-07	110-39

పురోగతి (పుట్టం రంగులు)
రంగారెడ్డి, వెళ్ళాపుట్టం పున్జ్ ముద్దు

-2-

11	ఆసంతుల్యర్	265	4641-11	2307-39	2333-72	1794	2177-19	156-53
12	విశ్వార్	239	2410-77	1177-87	1232-90	794	1152-18	80-72
13	కచ్చన (మాన్యమార్)	2032	5259-46	1030-48	4228-98	1527	4066-75	162-23
14	కచ్చలు	122	714-78	21-26	693-52	46	347-83	345-69
15	హార్టు గొట్టాస	301	4103-97	125-00	3978-79	2550	3895-56	83-23
16	పెళ్ళమ గొట్టాస	173	5848-69	2431-07	3417-62	445	1693-38	1724-24
17	గుంచురు	5	9-68	-	9-68	1	2-50	7-18
18	కృష్ణ	10	188-30	-	188-30	56	188-30	-
19	సెయారు (ఎస్టేషన్ సెయారు)	6	2119-74	-	2119-74	1	4-10	2115-64
20	ప్రథమం	1	162-00	-	162-00	100	160-00	2-00
21	శీ కాకుచు	9	69-93	-	69-93	22	62-14	7-79
22	విరాఫంగ్గు	56	536-46	-	536-46	545	426-07	110-39
23	పెంచుపుగం	19	153-92	-	153-92	27	32-60	121-32
	పెంతు	12939	195509-83	76861-05	118648-60	4904	108770-09	9878-51

కు శ్రీ జి ప్రమాద రెడ్డి
 రాష్ట్ర సుఖాచు, క్లింగ్ విల్, వుట్లు ను
 ఆస నీటిపు ప్రమాద రెడ్డి

అనుబంధం-సి

కాసన పరిషత్తు సభలులు శ్రీ రాది నియతపత్రాను, శ్రీ సిగార్ యూదగిరిగారులు యావీన కాసన పరిషత్తు శ్రీ నఎ.0526 లో (చ) ఫిబ్రవరీ సమావర్తన.

భూదాన భూములు, ఆకుమ ఆకుమాలు, రిట్ ప్రైవేస్ జాలిశా

పటువు సంఖ్య	మండలం పేరు	గ్రామం పేరు	రిట్ ప్రైవేస్ నెం.	రిట్ ప్రైవేస్ దాళలు చేసిన వారు	పట్టే నెం.	వీరుం
1.	రాజైందార్	విష్ణుగులులు	దచ్చున్ నెం.2007/2007	కీర్త్నములులి		186,187 29-26
2.	సరూర్ సార్	మిర్స్ ట్	దచ్చున్ నెం.25896/2007			
3.	సాయుత్సార్	పొపాయుగులు	దచ్చున్ నెం.4834/09	తీగల రామకృష్ణ రెడ్డి చామ సరింపు రెడ్డి మరియు ఇతరులు	34 10-00	
			దచ్చున్ నెం.13357/09		215 to 224	100-00
4.	బాలాసార్	ప్రిస్టార్	దచ్చున్ నెం.3507/06	కుముదువీసా బేగం	17	75-00
5.	పుట్టేర్	ఇదులుబాయి	దచ్చున్ నెం.2909/95	శివముక్కర్,యం	353,354	24-26
			దచ్చున్ నెం.15223/07	ఎన్ట్రోనార్మయిం	1080,1083,1084,10	26-20
6.	ముహేశ్రం	ముక్కర్	దచ్చున్ నెం.4133/2008	బి. శ్రీ నినాన్ రెడ్డి	1078	5-00
			దచ్చున్ నెం.8145/06	అర్థర్ కుమార్ కెడియూ	447. 449, 450, 453	55-35
7.	కీసర		దచ్చున్ నెం.26743/06	ఆక్ర్ ఆర్ ఖాన్	181,182	50-00
			దచ్చున్ నెం.34356/06	బాలమ్మ మరియు ఇతరులు	179,213	21-00
8.	శ్రవీంపుల్	ఆదిజుల్	దచ్చున్ నెం.12706/05	సురేణ్, సాయక్	67, 68	25-00
			దచ్చున్ నెం.2769/05	వేద పూర్క	51,52,53	25-20
9.	శంకర్సాల్	జన్మణాడ్	దచ్చున్ నెం.11334/02	ఎరామయ్య మరియు ఇతరులు	963,970	2-00
10.	కుత్సుల్పుర్	గారిల్లారుం	దచ్చున్ నెం.18813/05	బాసులీ మరియు ఇతరులు	138	4-20

దర్శాన ప్రసాద రాపు

రమమాస్ పాపాయు, పుసరాపాపా, పెళ్ళు భూ గరిష్ట పరిమితి కాథామాచుఱువు

(త్రైజరీ బెంచెన్ నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : సర్, మేము ఈ రెవిన్యూ సూటర్స్ మీద అడిగాము, మీరు ఇటు వైపు కూడా చూడలేదు. ఇది ఆల్ఫోస్ట్ దానికి రిలీఎండ్. భూదాన యజ్ఞం తాలూకు ధ్వయం ఏదైతే పుందో, అది సెరవేరకుండా పోతోంది. వినోబాబావే గారు సంకల్పించిన మేరకు ఇప్సీ కూడా భూమి లేని వారికి ఇష్టవలసిన అవసరం పుంది. అలాట్మెంట్ చేసిన భూములు ఎవరికైతే ఇచ్చారో, వారి అనుభవంలోనే పున్మాయని మంత్రి గారు చెప్పడం జరిగింది. కానీ అది సరియైన సమాధానం కాదు. ఇందులో చాలా భూములు అన్యాకొంతమయ్యాయి. వాటిని అమ్మేయైడం, అగ్రమెంట్లు చేసుకోవడం, రిజిస్ట్రేషన్లు చేసుకోవడం, ఆ భూములు ఇతరుల స్వాధీనంలోకి వెళ్లిపోవడం కూడా జరిగింది. వాటిని రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారంలోకి కన్వెస్ట్ చేసుకోవడం కూడా జరిగింది.

భూదాన భూములను కొన్ని ఇతర ప్రయోజనాలకు కూడా వాడుకోవచ్చునని మంత్రి గారు చెప్పారు. భూదాన యజ్ఞానికి ఇచ్చిన భూములను ఇతర ప్రయోజనాలకు వాడుకునే పీలు లేదు. మరి ఇతర ప్రయోజనాలకు వాడుకునేందుకు ఎవరు అనుమతించారు ? దానికి ఆతెంటిసిటీ పుండా ? ఆ వివరాలను మంత్రి గారు తెలియజేయాలి. పీటన్స్ టీ మీదా సమగ్రమైన విచారణ జరగలేదని స్ఫుర్ణంగా కనిపిస్తోంది. రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంటు వారు కూడా దీని మీద దృష్టి పెట్టాలిన అవసరం పుంది. రాష్ట్రంలోని 70 శాతం భూదాన భూములను క్యాపిటలిస్టులు అనుభవించే పరిస్థితి వచ్చింది. అర్థాన్ ల్యాండ్ కూడా అదే విధంగా పుంది.

అర్థాన్ ఏరియాలలో పున్న భూదాన భూముల అంశాన్ని రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంటు వారికి అప్పగించి, ఎకరానికి ఎకరం ఎవరికి కేటాయించారు, అందులో ఎవరు పున్మారు, ఇతరులు పున్మారా, ఏ ప్రయోజనానికి వారు వినియోగిస్తున్నారు అనేది సమగ్రమైన విచారణ జరిపిస్తారా అని మంత్రి గారిని తమరి ద్వారా అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పాగాకు యాదగిరి : అధ్యక్షా, మీ ద్వారా రెవిన్యూ శాఖా మంత్రి గారిని సూటిగా అడగదలచుకున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంటు అనలు పనిచేస్తున్నదా లేదా ?

(అంతరాయం)

ఎందుకంటే మేము భూదాన మండలి మీద క్వార్టర్ వేసాము. అందులో సరియైన సమాధానం ఇష్టవలేకపోయారు. వాస్తవాలకు భిన్నంగా పున్మాయి మంత్రి గారి జవాబులు. మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను, ఒక్క రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే 21000 ఎకరాల భూమి పుంటే, అందులో 10000 ఎకరాలు అన్యాకొంతమైంది. మేము సూటిగా క్వార్టర్లో అడిగాము. అన్యాకొంతమైందా అంటే దానికి సమాధానం లేదు.

భూదాన మండలి వారు ఏ ప్రాతిపదికన కేటాయిస్తున్నారనేది సరిగా లేదు. ఇప్పుడు ఫిజికల్ పెరిఫీవ్ చేసినట్లయితే, అనలు ఆ భూములు వారి ఆధీనంలో పున్మాయా లేదా అనేది తెలుస్తుంది. ఈ

భూములను చాలా మంది బడ్డా బాబులకు అమ్మడం జరిగింది. కొందరికి లీజుకు ఇచ్చారు, లీజుదారులు ఆ భూములను అమ్ముకున్నారు. ఈ భూములకు ఎందుకు ఇంత ఇంపార్టెన్సు వచ్చిందంటే, అవన్నీ ప్రోదరాబాదు దరిదాపులలో పున్నాయి. మొత్తం 21000 ఎకరాలలో 80 శాతం భూములు ప్రోదరాబాదు చుట్టూప్రకృతిల పున్నాయి. వాటికి చాలా డిమాండు పుంది. కాబట్టి ఆ భూములపై కన్సెప్చర్ మన బడ్డాబాబులు, కాంట్రాక్టర్లు, రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం చేసుకునేవారు. అందుకు మన అధికారులు అండదండలందించారు.

ఇంతకు ముందు క్వాళ్నెలో ఒక్క రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే 70000 ఎకరాల రెవెన్యూ ల్యాండ్ అన్యాకొంతం అయిందని గౌరవ సోదరులు అన్నారు. ఇది చాలా సిగ్గుచేట్ని విషయం. నేను ఇచ్చిన క్వాళ్నెలో 10000 ఎకరాల భూమి అన్యాకొంతమయిన విషయం గురించి అడిగాను. కాబట్టి నేను గౌరవ మంత్రి గారిని కోరేది, మీరు సభా సంఘం వేస్తారా, లేక కమిటీ వేస్తారా అనేది మీరే నిర్ణయించుకోండి. ప్రభుత్వ భూములు ఏమపుతున్నాయో మనకందరికి తెలుసు. దాతలు ఉదారంగా ఇచ్చిన భూదాన భూములు ఏమపుతున్నాయో ఎంక్షెర్ట్ చేయించండి. అత్త సాముసు అల్లుడు దానం చేసినట్లుగా పుంది. లక్షలాది ఎకరాల భూమి, నేలాది కోట్ల రూపాయలను దండుకుంటున్నారు. ఇందులో అందరి ప్రమేయం పుంది. దానిపై సమగ్రమైన విచారణ జరిపించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఉ. 11.40

కాబట్టి రంగారెడ్డి జిల్లాలో మాకు ఉన్న సమాచారం గురించి చెప్పాము. దయచేసి మంత్రిగారిని ఈ విషయం గురించి తెలపవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావు : భూదాన్ క్రీడ వచ్చిన ల్యాండ్ ను ఇప్పటివరకూ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేసింది ‘అపెగ్గర్-ఎ’ లో ఇష్టుడం జరిగింది. 1,08,770.9 ఎకరాలుకాగా, మిగిలిన ల్యాండ్ డిస్ట్రిబ్యూషన్కి ఉన్నది 9,878 ఎకరాలు మాత్రమే. లక్షలాది ఎకరాలు ఏమీ లేదు. ప్రోదరాబాద్ జిల్లాలో తీసుకున్న భూమి 414 ఎకరాలు...

శ్రీ పొగాకు యాదగిరి : ‘ భూదానం పరాధీనం ’ ఒక్క రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే 10,000 ఎకరాలు ఉంది. ఈ విధంగా జరిగింది కాబట్టి దీనిని తమకు పంపిస్తున్నాను.

(పంపించడం జరిగింది)

21,000 ఎకరాలు ఉంటే 10,000 ఎకరాలు భూదాన యజ్ఞం బోర్డ్‌లో ఉన్నట్లు తెలింది. ఈ రెవెన్యూ లెక్కలకు, భూదాన యజ్ఞం బోర్డ్‌వారి లెక్కలకు పొంతన లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ భూములు వారు అమ్ముకుంటున్నారు. భూదాన యజ్ఞం బోర్డ్ వారు వారి భూములు అమ్ముకుంటున్నారు. వారూ, వీరు అంతా చేస్తున్నారు. ఎంత చెట్టుకు అంతే గాలి. రాష్ట్రం అంతా ఇంతే. కాబట్టి సమగ్రమైన విచారణ జరిపించాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

శ్రీ ధర్మ ప్రసాదరావు : గౌరవనభ్యలు దాడి వీరభద్రరావుగారు మాటల్చాడుతూ నేను భూములు అన్వ్యకొంతం కాలేదని అన్నానని చెప్పారు. అలా కాదు. అలా జరిగిన కేసులు రిజిష్టర్ చేశాము. అన్ని వివరాలు ఇచ్చాము. అవసరమైన క్రమినల్ యాక్స్ ఇచ్చితంగా తీసుకోవడం జరుగుతుంది. సినిల్ కోర్టులో చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. భూదాన చట్టం ప్రకారంగా ఈ ల్యాండ్ అగ్రికల్చర్, హోర్టికల్చర్, పోల్ట్, ఫిఫింగ్, ప్రభుత్వ పర్సన్‌కి వినియోగించుకోవచ్చు. ఇప్పటికే ల్యాండ్ అలాట్ చేసిన బెనిఫిషరీస్‌కు భూమికి బదులుగా కాంపెనీసేపన్ ఇప్పించే ప్రావిజన్ ఉంది. ఆ పద్ధతిలో బీబీసాగర్, నల్గొండ జిల్లాలో నిమ్మ కోసం భూమిని సేకరించి 600 పడకల అనుమతి ఏర్పాటుకు అనుమతి ఇచ్చాము. గపర్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా రిసర్వ్ ఇన్స్టిట్యూట్‌కి ఇందులో అనుమతి ఇవ్వడం జరిగింది. ముఖ్యంగా పట్టిక పర్సన్‌కి భూమిని ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అన్నింటికన్నా ఎవరు దీనిని దుర్యాన్యియోగ పరచినా అటువంటి ఏ ట్రాన్స్‌క్రెస్ట్ చేసినా చట్ట ప్రకారంగా చెల్లాడు. పింటి, లో ఎటువంటి ప్రావిజన్ ఉందో ఇందులో కూడా అటువంటి ప్రావిజన్ ఉంది. ఏమయినా జరిగి, నోటీస్‌కి వచ్చిన వాటికి సంబంధించి రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్, భూదాన యజ్ఞం బోర్డ్ అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఇక లక్షలాది ఎకరాల భూమి లేదు. ఉన్నది కొద్ది మాత్రమే. అది అలా ఉండిపోయింది.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : 1,95,000 ఎకరాల భూమి మొత్తం భూదాన యజ్ఞం బోర్డ్‌ది. ప్రాదర్శాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాలో సుమారు 22,000 ఎకరాల భూమి ఇందులో ఉంది. వీటి గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది ఎలీసబిల్ కాదన్నారు. వ్యవసాయం, హోర్టికల్చర్, పోల్ట్, ఫిఫింగ్‌కితపు ఇతర ప్రయోజనాలకు వాడరాదని చెప్పారు. మాకు అందచేసిన సమాధానంలో ఆ పాయింట్ లేవు. తరువాత మంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. ప్రభుత్వం కోసం ల్యాండ్‌ని వాడుకుంటే అభ్యంతరం లేదు. రైతుల నుండి ప్రైవేట్ వ్యక్తులు కొనుగోలు చేసిన సంఘటనలు చాలా ఉన్నాయి. కేస్ వైట్ చెప్పాలంటే చాలా ఉంది. సమయం చాలాడు. రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ విటి మీద దృష్టి సారించాలి. ఇది డోసేట్ ల్యాండ్. ఒక ఆశయంతో స్థాపించబడిన యజ్ఞం. ఈ ఆశయం సాధించబడాలి. ప్రభుత్వం మీద ఆ బాధ్యత ఉంది. రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ గతంలో భూములు ఇచ్చింది. ఈ భూములు ఏ ప్రాంతంలో, ఎవరు ఇచ్చారు, ఎవరి ఆఫీసంలో ఉంది, ఏమిటన్ స్పెసిఫిక్ కేసులు ఏమిటి? ఎవరికి అలాట్‌మెంట్ అయింది. అలాట్‌మెంట్ అయిన వారి ఆఫీసంలో ఉండా, లేదా ఆ పర్సన్‌కి వినియోగిస్తున్నారా, లేదా పరిశీలించాలి. చాలా చేట్ల అర్బ్యోజెప్స్ అయి రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం క్రింద ఈ భూములను కన్వర్ట్ చేయడం జరిగింది. వ్యవసాయ భూములు కసబడే పరిస్థితి లేదు. దీని మీద సదైన విచారణ చేస్తారా, లేకుంటే దీనికి ఒక హాస్ కమిటీని వేస్తారా చెప్పమనండి.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, సభ కొద్దిగా ఉద్దిక్త వాతావరణంలో ఉంది. తమకు అవేదన కలిగి, కొపం వచ్చినా, మమ్మలను అందరిని మామూలు దృష్టితో చూడమని అడుగుతున్నాను. ఒకవేళ ఇతరుల వల్ల పొరపాటు జరిగినా, సభ పూందాతనాన్ని, తమ గౌరవాన్ని కాపొడడానికిగాను ఈ సభనీ సజ్ఞాగా నడుపడానికి మేమంతా తేడ్చుడాలి. దురదృష్టవశాత్తు నా గొంతు ఈ రోజు సహకరించడం లేదు. అందుకుగాను మన్నించమని కోరుతున్నాను. ఇందాక ప్రశ్నకు, ఇప్పటి ప్రశ్నకుగాని మనలాంటి వారు అన్ని పార్టీలవారికి ప్రాదర్శాబాద్ చుట్టూప్రక్కల భూములు విలువైని కాబట్టి ఎన్న వేల ఎకరాలు బయటకు తెస్తే, ప్రభుత్వానికి అంత ఆదాయం చూపించినవారము అవుతాము. లేకుంటే భావి తరాలకు ఈ ప్రాంతంలో ఎక్కుడయినా కొద్దిపాటి భూమి అయినా దాసం చేయడానికి కావాలన్నా, ప్రభుత్వానికి ఉదార స్వభావం ఉండి ఎవరికయినా ఇవ్వడానికయినా భూమి అనేది ఉండాలి. ఆ ఆత్మతతో సభలో సభ్యులు ప్రశ్నలు అడిగినందుకు మంత్రిగారు

సమాధానం చెబుతున్నట్లుగా ఉంది. మంత్రిగారంటే నాకు గౌరవం ఉంది. వారిని అడుగుతున్నాము. కోపతాపాలు కాదు. ప్రభుత్వ అస్థిని కాపాడుకోవాలి. దురదృష్టహాత్తు, ఎవరి పరిపాలన అయినప్పటికీ దాదాపు 40 సంవత్సరాల నుండి నిలువైన భూములను కొందరు కారుచోకలో కొని కోటీశ్వరులయ్యారు, కొందరు మామూలుగానే ఉన్నారు. కాబట్టి మరింత చర్చ జరుగుతోంది. ఒక చర్చలో తమరిని కోపానికి, తాపానికి మేము ఎవరైనా గురి చేస్తే దానిని మామూలుగా తీసుకొని తమ ఆరోగ్య రిత్యా, మేమంతా సమిష్టి బాధ్యతగా దానిని కాపాడడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. క్షూమాగుణం తమలో ఉంది. ఇందాక ప్రశ్న, ఇప్పటి ప్రశ్న చూసినట్లయితే, ప్రభుత్వం వద్ద భూమి ఇంతే ఉందని అంటున్నారు. మంత్రిగారు సభా సంఘం వేస్తే అదనంగా సమాచారం వస్తుంది. మేము ఇట్టంది పడుతున్నామని అన్నారు. గతంలో కూడా సభా సంఘాలు వేసినప్పుడు ఏన్నో మేలు జరిగితే జరిగి ఉండవచ్చు, లేకుంటే లేకపోవచ్చు. నివేదికలు సదరు సంఘాలు అందించడం జరిగింది. ఎవరినీ ఆగౌరవ పరచినట్లు కాదు. శాసనమండలి తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించడానికి వీలుగా ఒక సభా సంఘాన్ని వేయడం బాధ్యతగా ఉంటుందని మరొక్కసారి ఆలోచించవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. కోపం తెప్పించే ప్రస్తకీ కాదు. ఎవరినీ ఇట్టంది పెట్టడం భావ్యం కాదు.

ఉ.11.50

అధ్యక్షా, మరొకసారి టీ బైక్స్‌లో అయినా సరే అందరి సలహా తీసుకొని మరల సభలోకి వచ్చేటప్పటికి తెలియచేస్తే మేమంతా సంతోషిస్తాము. మీ బాధను తగ్గించలేకపోయినందులకు మాకు చాలా బాధ అనిపిస్తోంది. మా సమక్షంలో ఈ చర్చ జరుగుతోంది. మొత్తం మీద ప్రభుత్వ భూములైతే అన్యాకాంతమైన మాట వాస్తవం. భూముల మీద కొంత మంది నడమంత్రపు సిరి సంపాదించారు. మరికొంత మంది ఇట్టంది పడుతున్నారు. ప్రభుత్వానికి కూడా బాధ్యత ఉంది కాబట్టి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకొని సభా సంఘానికి అవకాశం కల్పించవని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్కున్ : పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు గారూ, ఈ బాధ నాకు లేదు. ఈ సభలో చర్చించినప్పుడు కొంతమంది గంభీరంగా మాటల్లాడ వచ్చు, ఎక్కువ సేపు మాటల్లాడవచ్చు, చట్టం మీద చర్చించవచ్చు. అంతేకాని, బాహోటుగా ఫిజికల్గా రాకూడదు. అది నాకు, ప్రజాస్వామ్యానికి, ఈ హాన్కి , పొర్టమెంట్ సిస్టమ్‌కు బాధ. ఫిజికల్గా రావడమనేది తప్పు మాట. నేమ్ చేశాను. నేమ్ అంటే రూల్సు ప్రకారం ఒకసారి బయటకు పోయి మరల సభలోకి రావచ్చు. నేమ్ అంటే ఆటోమేటిక్‌గా మరల సభలోకి సభ్యులు రాగలుగుతారు.

(సభ్యులు శీ ఎన్. ఇంద్రోన్ రెడ్డి గారు తన స్థానంలో కూర్చోని మేము మన్నిస్తున్నామనగానే సభలో సప్పులు)

అంతేకాని ఫిజికల్గా మీదకు రాకూడదు.

శ్రీ చేరువల్లి సీతారాములు : అధ్యక్షా, సమస్య ప్రక్క దారి పడుతోంది. ఎందుకంటే, ఇంతకు ముందు జరిగిన చర్చ సుమారు లక్ష ఎకరాల పై చిలుకు భూమికి సంబంధించిన సమస్య. ఇప్పుడు భూదాన యజ్ఞానికి సంబంధించిన భూమి సమస్య కూడా చాలా ముఖ్యమైనది. దీని మీద మంత్రి గారు చెప్పిన సమాధానం సంతృప్తిగా లేదు. ఉదాహరణకు సల్గొండ జిల్లాలోనే భూదాన యజ్ఞానికి సంబంధించిన భూముల మీద కొంతమందికి

పట్టాలు ఇచ్చారు కాని భూమి ఇవ్వలేదు. ఈ రోజుకి కూడా ఆ భూముల మీద భూదానం చేసిన వారే ఉన్నారు. ఎన్నిసార్లు అందోళనలు చేసినా కూడా ప్రభుత్వం ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. భూదాన యజ్ఞం బోర్డు గాంధీ భవనం వెనుక ప్రక్క ఉంది. అక్కడకు వెళ్తే తప్ప ఆ బోర్డు కూడా ఎప్పరికీ కనిపించదు. ఇప్పుడు ఈ భూమి ఎలా కనపడడం లేదో అలాగే ఆ బోర్డు కూడా కనపడడం లేదు.

(సప్పులు)

అక్కడకు వెళ్లి అడిగితే మా దగ్గర రికార్డులు లేపు, ఏమి చేయమంటారని అంటున్నారు. అందువల్ల, ఈ భూదాన భూముల మీద ఎంతమందికి పట్టాలు ఇచ్చారు? పట్టాలు ఇచ్చినవారికి భూమిని అప్పగించారా? అసలు ఆ భూములు ఏమయ్యాయి అనే దాని మీద సమగ్ర విచారణ జరపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా, హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లాలకు సంబంధించిన భూముల మీద ఇంతకు ముందు మాట్లాడిన ఇష్టాలో కూడా మంత్రి గారి సమాధానం నంత్ర్యుష్టికరంగా లేదు. చాలా బాధాకరంగాఉంది. ఎప్పుడో బ్రిటిష్ కాలంలో సర్వే చేశారు. మరల ఇప్పటివరకు సర్వే చేయలేదంటే ప్రభుత్వంలో బాధ్యతాయుతమైన పదనిలో ఉన్న మంత్రి గారు ఆ విధంగా సమాధానం ఇప్పడం చాలా సిగ్గు పడాల్సిన విషయం. ఎందుకంటే, ఇంతకాలం నుండి కొన్ని పందల, వేల కేట్ల రూపాయల ఆదాయం కలిగినటువంటి భూములు అన్యాకొంతం అవుతుంటే ఎందుకు సర్వే చేయడం లేదు? సర్వే చేయాలి. అందుకని సభా సంఘాన్ని వేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మాస్తు ప్రసాదరావు : అధ్యక్షా, నేను ఏది మాట్లాడినా పక్కికరించి మాట్లాడను. చాలా ఆచిత్రాచి మాట్లాడతాను. గౌరవ సభ్యులు మెచ్చుకోవాల్సింది పోయి సిగ్గు చేటు అంటున్నారు. ఇల్లాగైతే, నేను చాలా ఆర్గ్యమెంట్లు చేయాల్సి ఉంటుంది. ఎందుకంటే, దేశంలో ఇప్పటివరకు భూముల మీద సమగ్రమైన సర్వే చేసిన రాష్ట్రమే లేదు. ఈ రోజుకు కూడా దేశంలో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన ప్రాజెక్ట్ మిగతా రాష్ట్రాలకు ఆదర్శంగా ఉంది. సిమిలర్ ప్రాజెక్టును దేశంలో ఇతర రాష్ట్రాలలో చేపట్టమని చేపే పరిస్థితి కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఉంది.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి హృద్యానాలు)

మీరు దానిని అప్రిపియేట్ చేస్తారా లేక వాస్తవం సభ ముందు ఉంచినందుకు అవాస్తవం చెప్పారని నిలదీస్తారా? పంద సంపత్తురాల నుండి భూముల మీద సమగ్ర సర్వేను దేశంలోను, రాష్ట్రంలోను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం తరువాత ఏ ప్రజా ప్రభుత్వాలు కూడా చేయలేక పోయినా దానిని చేయడం కోసం మా ప్రభుత్వం పూనుకుంది. వాస్తవం చెప్పినందుకు అప్రిపియేట్ చేస్తున్నాం, దానిని తొందరగా ముగించమని ఒక మాట గౌరవ సభ్యులు అంటే మేము సంతోషపడతాం. ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వాలు ఎందుకు చేయలేదనే దానిని కూడా చెప్పగలను. దేశంలో కాని, రాష్ట్రంలో కాని గడచిన కాలంలో ఉన్న ప్రభుత్వాలు భూముల సమగ్ర సర్వే వల్ల ఫలితాలు నెంటనే పచ్చే అంశం కాదు కాబట్టి ఐదు సంపత్తురాల టాగ్గిట్లే తప్ప దీర్ఘ కాల ప్రయోజనాల కోసం ఎవరూ ఆలోచించలేదు. దురదృష్టవశాత్తు, దీని మీద ఇంత పెట్టుబడి పెట్టడానికి కాని, ఇన్ని సంపత్తురాలు నిరీక్షించడానికి కాని ఏ ప్రభుత్వాలు సిద్ధపడలేదు. అటువంటి కార్యక్రమాన్ని ఈ ప్రభుత్వం చేపట్టింది. భూములు సమగ్ర సర్వే కోసం దేశంలో ఉన్న టిక్కులజీని అంతటిని ఇక్కడకు తీసుకువచ్చి ప్రారంభించినా కూడా దానిని విమర్శించడమే కాకుండా ఇంకా కొన్ని మాటలు యాడ్ చేసి సిగ్గు చేటు అనడం మీలాంటి విజ్ఞలైన

గౌరవ సభ్యులకు తగింది కాదు. ఈ సభలో ఆ విధంగా మాట్లాడతారని నేను ఉపోంచలేదు. ఇదే రకమైన ప్రశ్న శాసనసభలో వేస్తే, ఇటీవలనే సీనియర్ అధికారులందరిని పిలిపించి భూదాన యజ్ఞ బోర్డుకు సంబంధించి రెవిన్యూ గ్రామం వారీగా సర్వే చేయమని చెప్పడం జరిగింది. గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకుడు శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు గారు అడిగిన అంశం మీదనే 10 రోజుల క్రితమే రెవ్యూ చేయడం జరిగింది. రెవిన్యూ గ్రామాల వారీగా ప్రభుత్వానికి దఖలు పడేన భూములు ఎంత? ప్రభుత్వానికి అప్పగించిన భూములు ఏవి? ఎవరికి తిరిగి ఆ భూములను ఇచ్చాం? ఎవరి పొజిషన్లో ఉన్నాయో ఒక స్టేట్‌మెంట్ తయారుచేయాలని ఇటీవలనే అధికారులను ఆచేశించడం జరిగింది. ఈ విషయంలో గౌరవ సభ్యుల సలహాను ఆహారిస్తున్నాను. దాని మీద తగిన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. మరిన్ని విపరాలు వేస్తే సభ ముందు ఉంచగలను. గడచిన 65 సంవత్సరాల కాలంలో భూములకు సంబంధించిన రికార్డులను సిస్టమాటిక్‌గా చేయలేదు. మొత్తం మన పరిస్థితి అలా ఉంది. గ్రామస్థాయిలో భూములకు సంబంధించిన రికార్డులను అవ్వేట్ చేసేటుటుపంటి యంత్రాలనే కొంతకాలం లేకుండా పోయింది. మరల అటుపంటి పరిస్థితులు రాకుండా ఉండడం కోసం ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి పచ్చిన తరువాత గ్రాన్ రూట్లో గ్రామ స్థాయిలో రెవిన్యూ స్వనష్టమ ఏర్పాటు చేసి రికార్డులను అవ్వేట్ చేసే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాం. దీనిని గౌరవ సభ్యులు అప్పియేట్ చేస్తారా? లేక విమర్శిస్తారా? రెండవ అంశం, భూముల పంపిణీ విషయంలో కూడా ఈ ప్రభుత్వం దేశంలో ఆదర్శ ప్రాయంగా నిలుస్తోంది.

(ట్రేజరీ బెంచీల సుండి హార్డ్‌డ్వానాలు)

ఏ భూములనే విషయాన్ని ప్రకృస పెడితే దాదాపు 6.38 లక్షల ఎకరాల భూమిని గడచిన నాలుగు విడతలుగా అర్థులకు పంపిణీ చేయడం జరిగింది. వచ్చే ఏటిల్ 14 వ తేదీన ఐదవ విడతగా మరో 1.44 లక్షల ఎకరాల భూమిని పంపిణీ చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నది.

(ట్రేజరీ బెంచీల సుండి హార్డ్‌డ్వానాలు)

కాబట్టి మా కమిటీమెంట్‌ను, ప్రభుత్వ కమిటీమెంట్‌ను ఎవ్వరూ వేలెత్తి చూపలేరంటున్నాను. గౌరవ సభ్యులు నాగేశ్వరరావు గారు, సీతారాములు గారు, అపోజిషన్ లీడర్ మరిపరు చెప్పినా కొన్ని ఇంగ్లీషులారిటీన్ ఉన్నాయనే విషయాన్ని మేము కూడా అంగీకరిస్తున్నాం. ఇప్పుడు సభలో ఇచ్చిన నోట్లో కూడా ఎక్కడా భూములు అన్యాక్రాంతం కాలేదని చెప్పలేదు. నాలుగు పందల ఎకరాల ప్రభుత్వ భూములు ప్రోదరాబాదు, రంగారెడ్డి, నల్గొండ జిల్లాలలో అన్యాక్రాంతమైన సందర్భాలలో పోలీసు కేసులు పెట్టడం జరిగిందని సభ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. సెపిఫిక్‌గా ఎక్కడైనా భూమి ప్రభుత్వానికి హ్యాండోవర్ కాలేదని, ఇంకా సంబంధిత వ్యక్తుల చేతుల్లోనే ఉండని ప్రభుత్వ దృష్టికి వేస్తే దాని మీద చర్యలు తీసుకుంటాం. అపోజిషన్ లీడర్ గారు చెప్పినట్లు, గ్రామం వారీగా భూమిని ఇచ్చినటుపంటి వారి విపరాలు, ప్రభుత్వం హ్యాండోవర్ చేసుకున్నటుపంటి మిగులు భూమి ఎవరికి అక్రమంగా బ్రాస్పస్ఫర్ అయిందనే విపరాలను సేకరించడానికి ప్రభుత్వం సరైన చర్యలు తీసుకుంటుంది కాబట్టి సభా సంఘం వల్ల ఎటుపంటి ప్రయోజనం లేదని భావిస్తున్నాము. ప్రయోజనం లేనటుపంటి అంశం మీద సభా సంఘం వేయడానికి ప్రభుత్వం నిరాకరిస్తోంది.

MR.DEPUTY CHAIRMAN : Now, tea break for ten minutes.

(Then the House adjourned at 11.58 a.m., for ten minutes tea break)

మ.12.20

(After the tea break, the House re-assembled at 12. 26 p.m with the Hon'ble Chairman in the Chair)

SPECIAL MENTIONS

MR. CHAIRMAN: Now, Special Mentions. I request the Hon'ble Leader of the Opposition, Sri Dadi Veera Badra Rao to make a Special Mention.

SRI K. YADAV REDDY: Mr. Chairman, Sir, before we take-up the Special Mentions, I request the Hon'ble Chairman kindly to take-up the statement pertaining to the incidents taken place recently in Osmania University, Hyderabad as the Hon'ble Minister for Home is ready to give such a statement.

MR. CHAIRMAN: I am conducting the business in accordance with the rules of procedure and conduct of the business of the august House. Immediately after the Special Mentions, I will ask the Minister for Home to make a statement wherein you can participate in the proceedings and offer your valuable suggestions.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : అధ్యక్షా, "చిట్టిపలన జాట్స్‌మీల్" గత ఏప్రియల్ మాసం నుండి అంటే దాదాపు పదినెలల నుండి అక్రమంగా లాకోట్ చేయబడింది. సుమారు ఆరువేల మంది కార్బూకులు, వారి కుటుంబాలు రోడ్డున పడడం జరిగింది. కరెంట్ లేదు అనేటువంటి మిషట్ ఆ రోజు లాకోట్ చేయడం జరిగింది. తరువాత, అగస్టు వచ్చేనరిగి అఫీవియల్గా అక్రమ లాకోట్ చేయడం జరిగింది. తరువాత లేబర్ ని ఇన్సిస్ట్ చేసి పస్సుండు, పదమూడు కండిషన్లు పెడతాము లేదంటే మేము తెరవము అనే పరిస్థితి వచ్చింది. అక్కడ లేబర్ డిపార్ట్మెంటువారు వానేజ్‌మెంట్ వారిని నెగోసైచ్యస్కోరకు పిలిచినా రెస్టాన్సిబిలిటీ లేని వారు పస్తున్నారు తప్ప రెస్టాన్సిబిలిటీ ఉన్నవారు సమావేశానికి రావడం లేదు. దీనివల్ల అక్కడ కార్బూకులు చాలా అందోళనలు చేస్తున్నారు. ఆమరణ నిరాపోర దీక్ష కూడా చేస్తున్నారు. ఆరువేలమంది కార్బూకులు ఆఖరుకి రిక్షలు పెట్టుకొనే పరిస్థితి వచ్చింది. కాబట్టి నేను కోరేదేమంటే లేబరు మినిస్టరు గారు, మేనేజ్‌మెంట్‌ని నంబంధిత వ్యక్తులని, యూనియన్స్‌ని తమ ఛాంబర్స్‌కి పిలిపించి ఈ ఇమ్మాన్ ఎమర్జెన్సీ బేసిన్ మీద టేక్స్ చేసి దానిని తెరిపించవలసిన అవసరమున్నది. కోర్టు స్టే ఆర్డరు ఇచ్చింది, అక్రమ లాకోట్‌ని తొలగించమని గపర్చుమెంట్ నోటిఫికేషన్ ఇచ్చింది కానీ స్టేని వేకేట్ చెయ్యడానికి కూడా సరైన చర్యలు తీసుకున్న దాఖలాలు లేవు. ఏదేమైనా వారిని పిలిపించి మాట్లాడితే సమస్య పరిపూరమవుతుందని ఆశిస్తున్నాము. అటువంటి చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

MR. CHAIRMAN: You submit a petition in this regard and I will refer it to the Committee on Petitions for further examination and to take necessary action.

మ. 12.30

అర్థిల సమర్పణ

శ్రీ డి. రాజేశ్వరరావు (నామినేటెడ్) : అధ్యక్షా, సుమారు గత 27 సంవత్సరాల నుంచి పోసింగ్ కార్పొరేషన్లో వాచ్‌మెన్లుగా పనిచేస్తున్నవాళ్ళనే లెసరి, డెయిలీ వేజ్‌గా, ఎన్‌ఎంఆర్‌లుగా పనిచేస్తున్నారు. వీరిలో చాలామందిని రెగ్యులరైజ్ చేయలేదు. వేరే డిపార్ట్మెంట్లలో జీవో ప్రకారం చాలామందిని రెగ్యులరైజ్ చేశారు. కావున వీరిని కూడా రెగ్యులరైజేషన్లో సర్వీసు చేయాలని చెప్పి మీ ద్వారా పిటీషన్‌ను సమర్పిస్తున్నాను.

(పిటీషన్‌ను సమర్పించడమైనది.)

శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్రప్రసాద్ : అధ్యక్షా, ఏపిఎస్‌ఎఫ్‌సి నుంచి స్వయం ఉపాధికారకు అనేకమంది యువతరం, నిరుద్యోగులు లోస్ట్ తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ఏపిఎస్‌ఎఫ్‌సి వారు వీరందరినీ ప్రోత్సహించడానికి బదులు రకరకాల ప్రక్రియలతో వారిని నిరుత్స్థాపకున్న ఇబ్బందులకు గురి చేస్తున్నారు. ఈ విషయమై పలుమార్లు పిటీషన్ కమిటీలో చర్చించినా విషయాన్ని ఔప్పు చేసి, వేరే రకంగా వక్కిరించడం జరుగుతోంది. అటువంటి సమస్యలలో ఒకటి వెంకట రమణకు సంబంధించిన సమస్యను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. దీనిని పిటీషన్ కమిటీ ద్వారా పరిష్కరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(పిటీషన్‌ను సమర్పించడమైనది.)

MR.CHAIRMAN: All the papers are deemed to have been laid on the Table of the House.

సభా సమశ్శంలో ఉంచిన పత్రాలు

1. A copy of the 34th Annual Report of the Andhra Pradesh Forest Development Corporation Limited for the year 2008-2009, as required under Section 619-A of the companies Act, 1956.
2. A copy of the 34th Annual Report of the Andhra Pradesh State Irrigation Development Corporation Limited for the year 2007-2008, as required under Section 619-A of the Companies Act, 1956.

రూలింగ్ – ప్రశ్నాత్మకాల సమయపు వినియోగం గురించి

It is needless to mention about the importance of Question Hour in our Parliamentary System. The time available for Questions should be judiciously used by the Members to put straight supplementaries relevant to the question without making speeches so that maximum number of Members could get the opportunity. The Ministers also should be brief and pointed in their replies to the supplementaries.

For the smooth and convenient functioning of Question Hour, it has been decided to give an opportunity in the first instance, to only such of those Members whose names figure in list to put supplementaries from 10.00 A.M. to 11.00 A.M. After Minister's reply to those supplementaries, the other Members will be allowed to put supplementaries depending upon the importance of the Question and the availability of time. After 11.00 A.M. for the questions which are yet to be answered, Members whose names are listed alone will be allowed to put one supplementary only and the Minister will reply to the same.

All the Members are requested to strictly adhere to this procedure and make best use of the time available for questions.

Now, the Hon'ble Minister for Home will give a statement.

ప్రకటన - ఉస్కోనియా యూనిపర్టీ విద్యార్థులపే లారీచార్జ్‌పై హోం మంత్రి ప్రకటన

శ్రీ దాడి నీరభద్రరావు : అధ్యక్షా, ఒక చిన్న సబ్మీషన్... ప్రెస్ గ్యాలరీలోకి మైక్ సరిగ్గా విస్మించడం లేదు. తను దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీమతి సి. సబీతా ఇంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, 14-02-2010, 15-02-2010 తేదీలలో ఉస్కోనియా విశ్వ విద్యాలయంలో జరిగిన సంఘటన వివరాలు :

తేది 14-02-2010 రోజున సాయంత్రం 6.15 నిముఖాలకు ప్రస్తుతం జరుగుచున్న తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమం సందర్భంగా పంగపల్లి శ్రీనివాస్, రాజారామ్ యాదవ్, ప్రవీన రెడ్డి, పెద్దమర్తి రవి అధ్యయనాలో సుమారు 300 నుంచి 400 మంది వరకు జాయింట్ యాక్స్ కమిటీ, ఉస్కోనియా విశ్వ విద్యాలయం వారు ఊరేగింపుగా అర్ట్స్ కాలేజి నుంచి ఆంధ్రమహిళా సభ వరకు వచ్చి భారత ప్రభుత్వ దిష్టోమ్యును దగ్గం చేయడానికి ప్రయత్నించి, పోలీసులను నెట్టివేసి, క్యాంపస్ గేటు పై నుంచి దూకి లోనికి వెళ్ళడానికి ప్రయత్నించారు. పోలీసు వారు అడ్డగించినా వారందరు దిష్టోమ్యును దగ్గం చేసి వెళ్ళిపోయినారు.

దీని తరువాత వారందరు కలసి అర్ట్స్ కాలేజీకి చేరినారు. అప్పటికే అక్కడ గుమిగూడియున్న వారితో కలిసి అక్కడయున్న పోలీసు టెంట్లను తీసివేయడానికి ప్రయత్నించి, “పోలీసు గోబ్యూక్” అంటూ నినాదాలు చేసినారు. సుమన్, రాకేష్, బాలు నాయకత్వంలో అందరూ కలసి అర్ట్స్ కాలేజి నుంచి తార్వాక జంక్షన్ వైపు బలవంతంగా వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకొని మరల దిష్టోమ్యును దగ్గం చేయడానికి ప్రయత్నం చేసినారు. తార్వాక జంక్షన్లో గతంలో విద్యార్థులు దహనకాండకు పాల్గొంచి అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని విద్యార్థులను పోలీసులు ఆపే ప్రయత్నం చేశారు. అంతలో కొంత మంది విద్యార్థులు పోలీసులను నెట్టివేస్తూ “బి” హాస్టల్ వైపు పరిగెత్తినారు.

పై సంఘటన తరువాత పోలీసువారు విద్యార్థులను వెనక్కు వెళ్ళిపొమ్మని హౌచరించినారు. కానీ అంతలో గుంపులో ఉన్న కొంతమంది విద్యార్థులు రాళ్ళు విసరడం ప్రారంభించినారు. ఈ సంఘటనలో ముగ్గురు పోలీసులు గాయపడినారు. తరువాత పోలీసువారు బలవంతంగా నిరసనకారులను పట్టుకోవడానికి ప్రయత్నించినారు. ఈ ప్రయత్నంలో మళ్ళీ విద్యార్థులు పోలీసులపై రాళ్ళు రువ్వారు. ఈ గందరగోళంలో అక్కడ పున్న మీడియా, విద్యార్థులకు చెందిన రెండు చత్రాల వాహనాలు ధ్వంసానికి గురయ్యాయి. ఈ పరిస్థితిని అదుపులో పెట్టడానికి పోలీసులు స్వల్ప లారీ చార్జ్ చేసిన తరువాత భాష్య వాయువు ప్రయోగించినారు. పరిస్థితి రాత్రి 10.30 నిముఖాలకు అదుపులోకి వచ్చింది.

క్రింద తెలిపిన బయటి వ్యక్తులు క్యాంపస్ లోకి ప్రవేశించి విద్యార్థులను కలవటానికి ప్రయత్నిస్తున్న తరువాత పోలీసులు వారిని ముందు జాగ్రత్త చర్యగా అదుపులోనికి తీసుకున్నారు. వారు 1. శ్రీ కిషన్ రెడ్డి,

శాసన సభ్యుడు, బిజె.పి. 2. శ్రీ కావేటి సమ్మయ్య, 3. శ్రీ మందక్ష్మ రాళ్ళ రువ్విన సంఘటనల్లో క్రింది వ్యక్తులు గాయపడ్డారు.

విద్యార్థులు : 1. శ్రీ భాస్కర్ ను గాంధీ ఆసుపత్రికి తరలించడమైనది. 2. శ్రీ కుమార స్వామి, 3. శ్రీ యెల్లెందర్, 4. శ్రీ జగన్, 5. శ్రీ అశోక్, 6. శ్రీ డి. శ్రీనివాస్, 7. కుమారి నాగమణి, 8. కుమారి స్వప్తి, 9. కుమారి శ్రీవాణి, 10. కుమారి సుమతి, 11. కుమారి అంజలసు ఏ.ఎం.ఎస్ ఆసుపత్రికి తరలించడమయినది.

రిపోర్టర్లు : 1. శ్రీ హరీష్ హాచ్.ఎం.టి.వి., 2. శ్రీ నాగరాజు, జీ-24 టి.వి., 3. శ్రీ రామకృష్ణ, శసనాడు రిపోర్టరు, 4. శ్రీ రవివర్ధు శస-టిని, 5. శ్రీ బి.శ్రీనివాస్, మహో-టి.వి. - వీరందరూ గాంధీ ఆసుపత్రిలో చికిత్సకు చేరినవారు.

పోలీసు అధికారులు : 1. శ్రీ క్రిష్ణరాజు, అదనపు కమీషనర్ (సమస్వయం, హైదరాబాదు) 2. శ్రీ మంచి కంతారావు, కానీస్టేబుల్ - సి.ఆర్.పి.ఎఫ్., 3. శ్రీ రవి కుమార్ పిసి గ్రే హాండ్స్, 4. శ్రీ దుర్గా ప్రసాద్, పిసి హైదరాబాదు, శ్రీ మస్తాన్ పలి, హోం గార్డ్ డిసిపి పోర్ట్, 6. శ్రీ నాగేశ్వర్ రావు, పిసి కాచిగూడ, 7. శ్రీ భవర్ లాల్, హాచ్.ఎస్., సి.ఆర్.పి.ఎఫ్.

పై సంఘటన చేటు చేసుకున్న సందర్భంగా పోలీసు వారు సేరం నెం. 54, 55, 56, 57, 58, 59 / 2010 సెక్షన్ 147, 148, 307, 332, 333 ఐసి ఆర్ / డబ్ల్యూ 149 ఐసి, 188 ఐసి మరియు 7(1) క్రిమినల్ లా అమెండ్మెంటు చట్టం ప్రకారం కేసు సమాదు చేసి దర్శాప్తు జరుపుతున్నారు.

మరల తేదీ 15-2-2010 తేదీన సుమారు ఉదయం 9.30 గంటలకు 'బి' హోస్పిట్ వద్ద సుండి కొంత మంది విద్యార్థులు పోలీసు స్టేషన్పై రాళ్ళ రువ్వడం ఆరంభించారు. పోలీసు వాహనాన్ని, 4 టెంట్లను ధ్వంసం చేశారు. పోలీసులు మళ్ళీ మళ్ళీ వారిని మైక్రో రాళ్ళ రువ్వవద్దని కోరినా కాని, సుమారు గంట సేపటి పరకు నిరంతరంగా రాళ్ళ, గ్లాస్ బాటిల్స్ తో పోలీసులపై దాడి చేశారు. ఇందులో కొంతమంది పోలీసు సిబ్బంది గాయపడ్డారు. అప్పుడు పోలీసులు వారిని తరిచి వేయుచుండగా కొణ్ణి దూరము వెనక్కి వెళ్లచూ, మరలా ముందరకు వచ్చి పోలీసులను తిడుతూ రాళ్ళ రువ్వారు. పోలీసు వారు గత్యంతరం లేక స్వల్ప లారీ చార్జీతోపాటు బాప్పువాయువు గోళాలను ప్రయోగించారు. అయినా ప్రయోగించిన బాప్పువాయువు గోళాలను విద్యార్థులు వాటిని ఇసుకతో కట్టి వుంచారు. ఈ విధంగా మధ్యాహ్నం 12.30 గంటల వరకు జరిగింది. పోలీసు వారు విద్యార్థులకు నచ్చ చెప్పడానికి ఎంత ప్రయత్నించినాకూడా లాభం లేకుండా పోయింది.

మీడియా వ్యక్తులపై పోలీసుల దాడికి నిరసన తెలుపుతూ సుమారు 70 మంది మీడియా వారు క్యాంపస్‌లోనికి ప్రవేశించారు. అదే సమయంలో విద్యార్థులను శాంతింప చేయడానికి కొంతమంది న్యాయవాదులు అక్కడకు వచ్చారు. ఆ తరువాత మీడియా, న్యాయవాదులు కలిసి ఉన్నానియా యూనివరిటీ పోలీసు స్టేషన్ ముందు ఉన్న పోలీసు అధికారులకు తమ సమస్యలు గురించి విస్మయించారు.

పై సంఘటనపై మానవ హక్కుల సంఘం 10 మందితో ఒక కమిటీని వేసినది. ఇందులో, వారి సభ్యులిలోపాటు, న్యాయవాదులు, ఇతర సంఘాల ప్రతినిధులు ఉన్నారు. ఈ కమిటీ యూనివర్సిటీని సందర్శించడం జరిగింది.

మ. 12.40

పై సంఘటనపై అడిషనల్ డైరెక్టర్ జనరల్ (సిబడి), శివ నారాయణ, ఐపిఎస్ గారిని విచారణ అధికారిగా నియమించి, వారం రోజుల్లో నివేదిక యివ్వాల్సిందిగా ప్రభుత్వం ఆదేశించడం జరిగింది.

మీడియాపై జరిగిన దాడి సంఘటనలకు సంబంధించి 16.02.2010 తేదీన సాయంత్రం 5 గంటలకు నేను మరియు సమాచార శాఖామాత్సులు, మీడియా ప్రతినిధులు మరియు అధికారులతో ప్రత్యేకంగా సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. జరిగిన సంఘటనపై వివరాలు తెలుసుకుని తగు చర్యలకు ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది.

అదేవిధంగా ఉన్నానియాలో జరిగిన సంఘటనలో గాయపడి చికిత్స పొందుతున్న విద్యార్థులను, జర్నలిస్టులను, పోలీసు సిబ్బందిని నేను స్వయంగా పెళ్ళి పరామర్శించడం జరిగింది. గాయపడిన వారందరికి మెరుగైన వైద్య సేవలు అందించాలని ఆదేశించడం జరిగింది.

ఉన్నానియాలో జరిగిన సంఘటనలపై గౌరవ రాష్ట్ర ప్రైంటర్స్ యిచ్చిన తీర్మాను అమలు చేయడం జరుగుతున్నది.

ఉన్నానియా యూనివర్సిటీలో సాధారణ పరిస్థితులు నెలకొనడానికి 16.02.2010 తేదీ సాయంత్రం 4 గంటలకు గౌరవ ఉన్నత విద్య శాఖామాత్సులు శ్రీధర్బాబు గారు గాని, పెంకట రమణ గారు గాని, వైన్ ఛాస్టలర్ మరియు అధ్యాపకులతో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ సమావేశానికి గౌరవ ఎమ్ముచ్చిలు చుక్కా రామయ్య గారిని, గౌరవ ఎమ్ముచ్చి నాగేశ్వర్ గారిని, గౌరవ ఎమ్ముచ్చి సుధాకర రెడ్డి గారిని కూడా ఇష్టైట్ చేసియున్నాము అధ్యక్షా. ఆ సమావేశంలో వారు కూడా పాల్గొని వారి యొక్క సలహాలు సూచనలు కూడా యివ్వడం జరిగింది. అందరి సహకారంతో ఉన్నానియా యూనివర్సిటీలో ప్రశాంతమైన వాతావరణం కల్పించి విద్యాపరంగా విద్యార్థులకు ఇబ్బంది లేకుండా చూడాలనే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తున్నదని సభకు తెలియజేస్తున్నాను అధ్యక్షా.

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అధ్యక్షా, హోం శాఖా మంత్రి గారు ఉన్నానియా యూనివర్సిటీ ఆపరాలో జరిగినటువంటి సంఘటన గురించి వివరంగా చెప్పారు. నేను యిక్కడ రెయిజ్ చేసిన వాటిలో దీనితోబాటు విశాఖపట్టంలో జరిగినటువంటి ఘటన గురించి, కమ్మలు, అనంతపూరాలలో జరిగిన ఘటనల గురించి కూడా చెప్పాము. ఆ అన్నటినీ కలిపి సమాధానం చెబుతారని ఆశించాము. వీటితో బాటు అన్నీ కలిపి చెబితే మాకు మాట్లాడటానికి అపకాశంపుంటుంది.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి (మెదక్, నిజమాబాద్, అదిలాబాద్, కరీంసాగర్) : అధ్యక్షా, యిప్పుడు ఉన్నానియా యూనివర్సిటీలో తరచుగా విద్యార్థులపై లార్టీచార్జీ చేయడం గాని, బాస్టవాయువును

ఉపయోగించడంగాని దురదృష్టకరం. హోం మినిష్టరు గారు యిప్పటికైనా దానికోసం ఒక కమిటీ వేసి లేకపోతే, ఒక ప్రాకేటీ ఏర్పాటు చేసి అక్కడ ప్రశాంతత ఏర్పడే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. వారు యిచ్చిన ఈ రిపోర్టులో రబ్బరు బుల్లెట్స్ వినియోగించినట్లు ఎక్కడా చెపులేదు. మేం రబ్బరు బుల్లెట్స్ వినియోగించినట్లుగా స్వయంగా వెళ్లి చూశాము. పేపర్సులో చదివాము కూడా. అధ్యక్షా, యిక్కడ రిపోర్టులో మాత్రం ఈ విషయం ఎక్కడా రాయలేదు. నిజానికి ఈ రబ్బర్ బుల్లెట్స్ ఉపయోగించడం జరిగింది అన్నది నగ్నసత్యం. అలాంటి నగ్న సత్యాన్ని ఈ రిపోర్టులో ఎందుకు మెష్టన్ చేయలేదో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

రెడివ విషయం అక్కడ జరిగిన సంఘటనలో అందరూ నిద్యార్థలే పున్నారు. ఆడపిల్లలూ పున్నారు. ఈ విషయాన్ని నేను మేడం గారి దృష్టికి తీసుకు వచ్చాము. పిల్లలకు, టీచర్సుకు, ప్రాఫెసర్సుకు మాకు లింక్ పుంటుంది. టీచర్ ఎమ్ముచ్చిలను కూడా మీటింగ్కు పిలిపించండి. అసలు సజెషన్ యిచ్చింది నేను. సన్న వదిలేసి చుక్కా రామయ్య గారిని, నాగేశ్వర్ గారిని, సుధాకర్ రెడ్డి గారిని మీరు మీటింగుకు ఆహ్వానించారు. నా నియోజక పర్సనికి చెందిన నిద్యార్థులు కూడా అక్కడ చదువుతున్నారు.

సార్, యిప్పుడు ఎందుకు చెబుతున్నాను అంటే, పరిస్థితులు చక్కబడాలి. ప్రశాంత వాతావరణం ఏర్పడాలి. చాలా సార్లు మేం యూనివర్సిటీలను సందర్శించాము. మొన్న మమ్మల్ని పోలీసులు ఆ ప్రాంతానికి రాసీయలేదు. బ్యాక్ డోర్ సుంచి వెళ్లమని చెప్పారు. ముందర గేటు సుంచి పోయే ముచ్చటనే లేదని మమ్మల్ని అడ్డగించారు. విధిలేని పరిస్థితులలో మేం బ్యాక్ డోర్ నించి అక్కడకు వెళ్లడం జరిగింది. ప్రజా ప్రతినిధులయిన ఎమ్ముచ్చే, ఎమ్ముచ్చిలను కూడా మెయిన్ డోర్ నించి విడిచిపెట్టక పోవడం అన్నది మమ్మల్ని విశ్వాసంలోకి తీసుకోనట్టే అవుతుంది. ఇలా చేస్తే ఎలాగండీ? పోలీసులకు మీరు ఆ విధమైన ఇన్స్ట్రుక్షన్స్ యిచ్చారా?

రెండవది - ఉన్నాసియా యూనివర్సిటీ అన్నది అటూనమన్ బాడీ. అందులో పోలీసులు అసలు పుండనే కూడదు. పోలీసులు పుండాలంటే ఆ బాద్దరు పైన పుండాలి. బాద్దర్లో పుండి అక్కడ పున్న పరిస్థితులను కంట్రోల్ చేయాలి. అక్కడ ఈ విధంగా జరగడం అన్నది ఏమిటి? తెలంగాణాకు శాశ్వత పరిచ్ఛారం అని చెప్పి మేము అందరం ముఖ్యమంత్రి గారికి, డి. శ్రీనివాస్ గారికి, ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు రావడం జరిగింది. అయినప్పటికీ గొడవలు అక్కడనే మొదలవుతున్నాయి. దానితో డిస్టర్బేషన్ ఏర్పడుతున్నది. తెలంగాణా అన్న పేరు తీస్తేనే ఆ విధంగా చేస్తే ఎలా?

మన హోం మంత్రి గారికి చరిత్ర పుంది. వారి భర్త ఇంద్రా రెడ్డి గారు హోం మంత్రి గా చేశారు. తెలంగాణా ఉద్యమాన్ని నడ్డిపిన వారు వారు. ప్రత్యేక తెలంగాణా రాష్ట్ర ఉద్యమం కోసం ఒక బ్యాస్టర్ పెట్టుకుని వ్యవస్థాపకులుగా కొన్ని రోజులు వారు పనిచేశారు కూడా. మరి అలాంటి సందర్భంలో మేడం పైన కూడా గారపం పుంటుంది. వారిపై నమ్మకం పుంటుంది. మాకు న్యాయం జరిగే అవకాశం పుంటుంది. మన రాష్ట్రంలోనే కాదు మొత్తం దేశంలోనే మొదటి మహిళా హోం శాఖా మంత్రి గారు ఆమె. కాబట్టి వారి దృష్టికి నేను ఈ విషయం తీసుకు వస్తున్నాను. ఇప్పుడు యిక్కడ ప్రశాంత పరిస్థితులు తీసుకు రావడానికి ఎలాంటి చర్యలు చేపట్టారు? ఏమి చర్యలు తీసుకు రాబోతున్నారు? మళ్ళీ ఈ విధమైనటువంటి పరిస్థితులు రాకుండా పుండే విధంగా చూడవలసిన బాధ్యత హోం మంత్రి గారి పైన పుంది.

అవకాశం పుంటే అక్కడ పోలీసులను తెలంగాణా, అంద్ర అని కాకుండా నార్తు ఇండియా ఆఫీసర్సును వేయండి. అలా వేస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా అక్కడ ప్రశాంతత వచ్చేలాగా చేయవలసిందిగా, కొన్ని రోజులు అలా వేయవలసిందిగా తమకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నేననేది తెలంగాణా ఆఫీసర్సును వేయమని కాదు స్వాట్లో ఆఫీసర్సును వేసినట్టుతే బాగుంటుందని. ఆ విధంగా కథ నడిచిపోతుంది. ప్రశాంతత ఏర్పడుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

నిజానికి ఆ పద్ధతిలో విద్యార్థుల పద్ధతి, లైఫ్ ఎలా పుంటుందండీ? విద్యార్థులను కొంచెం రెచ్చగొడితే మొత్తం రెచ్చిపోతారు. కొంచెం శాంత పరచి, కొంచెం బుజ్జగిస్తే వాళ్లు పైలెంట అయిపోతారు. ఇప్పుడు యుక్కడ అమాయకులు బలైపోతున్నారు, దెబ్బతింటున్నారు. కాబట్టి నేను చెప్పిన మాట వాస్తవమా కాదా అన్నదానిపై కొంచెం ఆలోచన చేయండని, వాస్తవాన్ని గ్రహించవలసిందిగా మేడం గారిని కోరుతూ, మీ ద్వారా ఈ విషయాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. మేడం గారికి ప్రత్యేకంగా రిక్వెస్చ్యూ చేస్తున్నాను శాంతిభద్రతలను కాపాడి, ఈ రాష్ట్రంలో విద్యార్థులకు దెబ్బతగలకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి పుందని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని రిక్వెస్చ్యూ చేస్తున్నాను.

శ్రీ చుక్కా రామయ్య (నల్గొండ, వరంగల్, ఖమ్మం) : అధ్యక్షా, ఇది క్లారిఫికేషన్ పరకే పరిమితమైన సమస్య కాదు. కాబట్టి నేను చాలా పరిమితంగా కొన్ని ప్రశ్నలు మాత్రమే అడుగుతాను.

ఒకటి - ఆడపిల్లల మీద దాడి జరుగుతున్నప్పుడు కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసిందని పోలీసులకు చెప్పవలసిందిగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడ కొట్టారు? ఏ విధంగా కొట్టారు అన్నదాని గురించి నేను యుక్కడ చెప్పదలచుకోలేదు. అది స్వతహోగా హోం మినిష్టరు గారు చూశారు కాబట్టి దానిని మళ్లా నేను యుక్కడ ప్రస్తావణ చేసి సభను యుక్కడ ఉద్దిక్త పరచదలచుకోలేదు. కానీ యుక్కడ ఆడపిల్లలను మాత్రం చాలా దారుణంగా కొట్టారు. బులెట్స్ ఉపయోగించినట్లు యిందులో ఆధారాలున్నాయి. తర్వాత చాలా మందికి కడుపు నోప్పి లేచి యిప్పటికీ బాధపడుతున్నారు. కాబట్టి ఆడపిల్లలను కొట్టడంలో చాలా జాగ్రత్త పోంచాల్సిందని నా యొక్క మనవి.

మ.12.50

కాబట్టి ఆడపిల్లలను కొట్టేటప్పుడు చాలా జాగ్రత్త పోంచాలని నా మొదట మనవి. ఆడపిల్లలను కొట్టటం ఎందుకు అనే విషయంగురించి నేను ఈ సభ వెలుపల మాటల్చడతాను. పోలీసువారు కొట్టటమే తమ పని అని అనుకుంటున్నారు. కాబట్టి ఎందుకు కొట్టటం అనేదానిగురించి నేను ఇక్కడ ప్రస్తావించవలసిన అవసరం లేదు. పోలీసువారికి ఏ ఆర్డర్స్ ఉన్నాయో ఆ ఆర్డర్స్ ప్రకారం పనిచేస్తూ ఉంటారు. దానిని ఇక్కడ ప్రస్తావించి సభను ఉద్దిక్తపరచదలచుకోలేదు.

రెండవ విషయం ఏమంటే ఆడపిల్లలనుగాని, మరెవరిసైనా కొట్టినట్లయితే వారికి అయ్యే హస్పిటల్ ఖర్చులైనా లేక మరోరకంగానైనా వారిని ఆదుకోపటానికి ఒక యంత్రాగాన్ని సృష్టించండి. లేకపోతే పిల్లలు చాలా బాధపడుతున్నారు.

మూడవ విషయమేమంటే ఒక సుహృదాపమైన వాతావరణం స్ఫోంచండి. లాలీచార్జ్ చేసినపుడల్లా లేక ఉద్ద్రిక్తులు పెంచినపుడల్లా పరిస్థితి చెడిపోతున్నది. ఈనాడు చదువే సంపదకు మూలం అయిపోయినది. దేశంయొక్క ఎకానమీ పడిపోయే అవకాశం ఏర్పడ్డది. అందరు రాజకీయ నాయకులు స్టేట్స్‌మెన్‌గా బిహార్ చేయాలని నేను రికెస్ట్ చేస్తున్నాను. ఒక టీచర్‌గా నేను అడుగుతున్నాను. దేశం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి దిగజారిపోయే అవకాశం ఏర్పడ్డది. చదువు సంపదకు మూలం అయిపోయింది. రాజకీయ నాయకులకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య ఉన్న పరిస్థితిని గమనించి రాజకీయ నాయకులందరికీ నేను అప్పేలు చేస్తున్నాను. మీరందరూ ఒక అప్పేలు చేయండి. స్వాచెంట్ అందరూ చదువుకోవటానికి వెళ్లాలని, తద్వారా దేశం యొక్క ఎకానమీ బాగపుతుందనే విశ్వాసం ముందుగా పిల్లల్లో కలిగించాలని కోరుతున్నాను. పిల్లలకు రకరకాలైన ఉపాయాలు ఇచ్చి, వాగ్గానాలు చేసి, డెడలైన్ ఏర్పాటుచేసుకుని, ఆ వాగ్గానాలు భంగం అయ్యేపుటికి విద్యార్థులు రెచ్చిపోయి ఏమి చేస్తున్నారో మీరు చూస్తున్నారు. ఏమి అమలుచేయగలరో, ఏమి చేయగలమో అటువంటి ఉపాయాలు చేయండి. అమలుకాని వాగ్గానాలను చేసి విద్యార్థులను రెచ్చగొట్టపడ్డని ప్రభుత్వానికి అప్పేలు చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వానికి మరొక అప్పేలు చేస్తున్నాను. సుహృదాపమైన వాతావరణం స్ఫోంచటానికి మేము ప్రయత్నం చేస్తుంటే దినమొక కేసు పెడుతున్నారు. కోర్సుల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ప్రజలను, విద్యార్థులను రెచ్చగొట్టే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కనీసం ఈ పరిష్కలు అయ్యేదాకా అయినా క్రొత్త కేసులు పెట్టపడ్డని కోరుతున్నాను. పట్టిన కేసులపైన మీరిపుడు ప్రెస్ చేయకండి. సుహృదాప వాతావరణం మీమైపుండి కూడా రానీయండి. యూనివరిటీలో పోలీసులు అడుగుపెట్టేటపుడు వైన్ ఛాన్సెలర్ పరిష్పత్త లేకుండా అడుగుపెట్టటం సమంజసనం కాదు. యూనివరిటీ వైన్ ఛాన్సెలర్ పరిష్పత్త తీసుకుని ఏమి చేయాలంటే అది చేయండి. వైన్ ఛాన్సెలర్ పరిష్పత్త కూడా లేకుండా ఒక మిలటరీ క్యాంప్ మాదిరిగా చేయటం మాత్రం విద్యారంగంలోగాని మరెక్కుడైనాగాని అది మంచి పద్ధతి కాదు.

శ్రీ బి. వెంకబేశ్వరు: అధ్యక్షా, ఉస్కానియా యూనివరిటీలో మొన్న జరిగినటువంటి ఇస్క్యుడెంట్ మొదటిదేమీ కాదు. ఇంతకుముందు కూడా జరిగింది. ఇంతకుముందు పెద్దలు రామయ్యగారు చెప్పారు. నేను స్వయంగా లైవ్‌లో చూశాను. ఆడపిల్లల రక్తం ఏర్పడై పారింది. తక్కణమే దీనికి బాధ్యతైన అధికారులపై చర్య తీసుకోవలసినదిగా డిమాండ్ చేస్తున్నాను. 9వ తేదీన చిదంబరంగారు ఇచ్చిన స్టేట్మెంట్‌లో కేసులు ఎత్తివేస్తామని చెప్పారు. ఆ కేసులన్నీ ఎత్తివేయాలి. రామయ్యగారు చెప్పినట్లు విద్యార్థులపై పెట్టిన కేసుల ఆధారంగా వారిని ప్రెజర్ చేయకూడదు. ఇప్పుడు ఏదైనా ప్రౌక్ష్మద్వారా డైరెక్షన్ తెచ్చుకోవలసి వస్తోంది. మన ప్రభుత్వపరంగా విద్యార్థులకు ఏమాత్రం సహకారం అందించటంలేదు. ఈ చర్యను మేము పూర్తిగా ఖండిస్తున్నాను. బాధ్యతైన అధికారులపైన చర్య తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

డా. కె. నాగేశ్వర్ (పుహబూబినగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్): హోంమినిష్టర్‌గారి స్టేట్మెంట్‌లో ఏమి జరిగిందో చెప్పారు తప్ప ఈ పరిస్థితులు పునరావృతం కాకుండా ఏమి చేస్తారో చెప్పలేదు. ఈ పరిస్థితులు మరల మరల రాకుండా మీరు ఏమి చేయబోతున్నారని ప్రభుత్వాన్ని మేము అడుగుతున్నాను. దానిపై నిర్దిష్టమైన చర్యలు చెప్పండని అడుగుతున్నాను. రాత్రి 10.30 గంటలకు పరిస్థితి అదుపులోకి వచ్చిందని హోంమంత్రిగారు స్టేట్మెంట్‌లో చెప్పారు. రాత్రి 11.00 గంటలకు పెద్దలు రామయ్యగారు, నేను వెళ్లాము. పరిస్థితి అదుపులో ఉంది, మీరు మాత్రం లోపలికి పోవద్దని అన్నారు. అది కనీసం హోంమంత్రిగారి ప్రకటనలో కూడా లేదు. ఇదే సభలో ఉన్న ఇద్దరు సభ్యులము వెళ్లి అర్థగంటనేపు మేము పోలీసులను అడిగాము. మీ ఎస్క్రోఫ్ట్ పోతాము, మాకు అభ్యంతరం లేదన్నాము. అయినప్పటికే, మేము వెళ్లకూడదు, పరిస్థితి డిస్టర్బ్

అవుతుందని అన్నారు. రామయ్యగారు, నాగేశ్వర్గారు యూనివర్సిటీలోకి వెళుతే పరిస్థితి డిస్టర్బ్ అవుతుందనే అభిప్రాయం ఏమైనా ప్రభుత్వానికి ఉండా అని అడుగుతున్నాను. నేను అదే యూనివర్సిటీలో ప్రాఫెసర్ను. అదే ఆర్ట్ కళాశాలలో ఇప్పటికే నేను ప్రాఫెసర్ను. నేను లీవీలో ఉన్నాను. నా కాలేజీకు నేను వెళ్లటానికి అభ్యంతరం చెబుతున్నారు. నేను గత సెవణీలో కూడా అడిగాను. అడిగిన తరువాత ఒక్కటంటే ఒక్క సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేయలేదు. మొన్న నాలుగు గంటలకు సమావేశం ఏర్పాటుచేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇస్సిడెంట్ జరిగిన తరువాత one and a half month వరకు అసలు ఒక్క సమావేశాన్ని కూడా ఏర్పాటుచేయలేకపోయారు. యూనివర్సిటీ ప్రాఫెసర్లు, శాసనమండలి సభ్యులు, శాసనసభ్యులు, ఇదే విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థి నాయకులుగా ఉన్నటువంటి మీవంటి పెద్దలతోనైనా సమావేశం పెట్టారా అని అడుగుతున్నాను. మీరు ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో ఎలక్ట్రోనిక్ లీడర్గా ఉన్నారు. కనీసం మీతో సమావేశం పెట్టినా మేము సంతోషపడేవారము. ప్రభుత్వం ఎవరితోనూ సమావేశం పెట్టకుండా పోలీసులతోనే కొట్టిస్తామనటం న్యాయమా?

లారీచార్జ్ జరిగిన విషయం పరిశీలిస్తే విద్యార్థులు రెచ్చగొట్టారు కాబట్టే లారీచార్జ్ చేశామని చెబుతున్నారు. నిజమే కావచ్చు, విద్యార్థులు రెచ్చగొట్టాచ్చు. కానీ అమ్మాయిలు రాళ్ల విసిరారా అని అడుగుతున్నాను. రాళ్ల విసరని అమ్మాయిలను కిరాతకంగా ఎట్లా కొట్టారు? అలాగే మీడియా ప్రతినిధులును కొట్టి మిస్టేకన్ ఐడెంటిటి అంటున్నారు. మైకు, కెమెరా పట్టుకున్నవారు మీడియా ప్రతినిధులని తెలియదా అధ్యక్ష? మైకు, కెమెరా పట్టుకున్నవారిని కూడా మిస్టేకన్ ఐడెంటిటి అంటి మీడియావారు ఎలా ఉండాలో మీరే చెప్పండి, అలాగే ఉంటారు. వారికి ఒక యూనిఫౌమ్ ఇస్తూరా? వారికి ఏదైనా కవచం ఇస్తూరా? బుల్లెల్పుర్వాఫ్ జాకెట్స్ ఏమైనా ఇస్తూరేమో చెప్పమనండి. ఇది క్లియర్గా *intimidating incident*. అరోజు 4 గంటలకు జరిగిన మీటింగ్సు మేడమ్గారు రిఫర్ చేశారు. ఆ మీటింగ్లో సూటిగా ఒక సజిపన్ ఇచ్చాము. ఒక అండర్స్టాండింగ్కు వచ్చాము. యూనివర్సిటీ ప్రాఫెసర్లతో, శాసనమండలి సభ్యులతో ఒక కమిటి వేస్తామని చెప్పారు. ఈ ప్రకటనలో ఆ కమిటి ప్రస్తావనే లేదు. దాదాపు 46 గంటలైనది. ఆ కమిటి వేశారో, లేదో మాకు తెలియదు. ఇంతపరకు మమ్మల్ని ఎవరూ పిలిచింది లేదు. మీరు ఆ సమావేశం ఎందుకు పెట్టినట్లు? ఆ సమావేశంలో కమిటి వేయాలనే నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు వేస్తున్నారా, లేదా అనేది చెప్పరా? వేయకపోతే ఎందుకు వేయడలచుకోలేదో చెప్పరా? మేము ఏమన్నామంటి మేము వెళ్లి సహకరిస్తామన్నాము. పోలీసులతో, విద్యార్థులతో, అందరితో మాటల్డడతాము. ప్రోవోకేట్ అఫీసర్సు మీరు అక్కడ పోస్ట్ చేస్తున్నారు. ఒక అఫీసర్ పోస్టోంగీలో ఉంటే అక్కడ అల్లర జరుగుతుంది, ఇంకోక అఫీసర్ పోస్టోంగీలో ఉంటే అల్లరి జరగదు. అటువంటివారిని విత్తిడ్రా చేసుకున్నారా అని అడుగుతున్నాను. అటెంట్ టు మర్డర్ కేసులు పెట్టారు. అధ్యక్ష, మీరు ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో స్కూడెంట్ లీడర్. మీరు ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో బ్రహ్మండమైన పోరాటాలు జరిపారు. మీపైన ఎప్పుడైనా అటెంట్ టు మర్డర్ కేసులు పెట్టారా అధ్యక్ష? నాన్చియిలబుల్ కేసులు మీపైన ఎప్పుడైనా పెట్టారా? మీ అనుభవం మాకు చెప్పండి అధ్యక్ష. మీరే నాయకునిగా ఉన్నారు, మీ అనుభవం చెప్పండి. ఉస్కానియా యూనివర్సిటీని ఈరోజు ఒక పోలీస్ క్యాంప్గా పెట్టారు. ఒకసారి కొట్టినప్పుడు భయపడ్డారు, రెండుసార్లు కొట్టినప్పుడు భయపడ్డారు, మూడుసార్లు కొట్టినప్పుడు భయపడ్డారు. నాలుగోసారి ఇప్పుడు కొడితే కొట్టండటున్నారు. ఏనీ చేయమంటారు? పోలీసులకు *how to act, why to act, where to act* అనేదేమీ ఉండడా? నేను నేపణల్ పోలీస్ అకాడమీలో విజిటింగ్ ప్రాఫెసర్ను. పోలీసీంగ్ అంటే కేవలం కొట్టటమే కాదు. మీరు ఒక డైలాగ్ ఓపెన్ చేశారా? రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరపున డైలాగ్ ఓపెన్ చేశారా? ఈసాడు హోంమంత్రిగారిని రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను. శాసనమండలి ఛైర్మాన్గా,

ఉస్కానియా యూనివర్సిటీ మాజీ విద్యార్థి నాయకునిగా, ఈ హాస్టల్ ఉస్కానియా యూనివర్సిటీ మాజీ విద్యార్థి నాయకులు అనేకమంది ఉన్నారు. శాసనమండలి కైర్పు అయిన మీ నాయకత్వంలో మనందరం ఉస్కానియా యూనివర్సిటీకి వెళుచాము. వెళ్లి అక్కడ విద్యార్థులతో కలుధ్దాము, పోలీసులతో కలుధ్దాము, యూనివర్సిటీ అధికారులతో కలుధ్దాము. నా రికెషన్సు మీరు అంగీకరించి ఈరోజో, రేపో మీరు టైమ్ కేటాయించి మన హాస్టల్ తరఫున అందరం వెళ్లి ఒక విశ్వాసం వారిలో కల్పించటానికి ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్రాంథి: ప్రైన్లో చూసిన అంశాన్ని మీద్వారా మంత్రిగారని అడుగుతున్నాను. కమిటీ వేస్తామని అన్నారు. ఆ కమిటీవేసే అవకాశాలు ఉన్నాయా, లేదో తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కొంపల్లి యాదవరెడ్డి (అసుంబీ): అధ్యక్షు, మన హోంమంత్రిగారు కొన్ని చర్యలు తీసుకున్నారు. దానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ముఖ్యంగా నేను మూడు అంశాలపై క్లారిఫికేషన్లు అడుగుతున్నాను. నేనేమీ ఇక్కడ స్పీచ్ ఇష్వదలచుకోలేదు. రాత్రి 10 గంటలకు సీఎస్ వచ్చిందని వారి స్టేట్‌మెంట్‌లో ఉంది, పోలీస్ అధికారులు కూడా చెప్పారు. కాని విద్యార్థులను, ఆడపిల్లలను 10.20 సమయంలో లారీలతో కొట్టటం జరిగింది. దీనికి చాలా ప్రాణ్లు ఉన్నాయి, ప్రత్యక్ష సౌక్యాలు ఉన్నాయి. ఎంక్లేరీలో తేలుతుంది. వారిపైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మ. 1.00

ఎన్సి, ఎన్సటి స్టూడెంట్స్ పైన ఎన్సి, ఎన్సటి కేసులు పెట్టారు. ఇటువంటి వాటిపైన ఎంక్వయిరీ చేసి ఇటువంటి కేసులు ఉంటే వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. మూడు పాయింట్, కొంతమంది విద్యార్థులు సివిల్ సర్వీసు పరీక్షలకు ప్రిమీర్ అపుతున్నారు. వారిపైన 10, 15, 20, కేసులు పెట్టారు. వారు ఉచ్చమంలో భాగస్తులు కాదు. వారి రూమ్‌టైమ్ కొంతమంది ఉచ్చమంలో ఉన్నారు కాబట్టి రూంలో ఉన్నవారిని ర్యాన్డంగా రాశుకుని కేసులు పెట్టారు. వారు రెండు మూడు సెలల్లో పరీక్షలు రాయాలి. కేసులు ఉంటే వారికి ఇఖ్యంది కలుగుతుంది కాబట్టి అటువంటి వారిపైన పెట్టిస కేసులు వెంటనే ఎత్తి వేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ మూడు పాయింట్ కాకుండా పోలీసుల ప్రవర్తన ఇక్కడనే కాదు, షైజాగ్లో, అనంతపూర్లలో కూడా చాలా దుఃఖపూరితమైన సంఘటన జరిగింది. ఆడవాళ్లను అసభ్యంగా చీరలుపట్టి లాగుతూ కొట్టిస ఫోబోలు పత్రికలలో మొదటిపేజిలో ఉన్నాయి. మోహన్‌రెడ్డిగారు ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో జరిగింది వారు చెబితే కొంతమంది సవ్వారు. స్కూల్ ఆఫ్సర్స్ ఉంటే అటు ఆంధ్ర, తెలంగాణా కాకుండా ఉత్తరాది రాష్ట్రాల వారిని వేస్తే కొన్ని అపోహాలు రాకుండా ఉండడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ విధంగా చేయాలని హోంమినిస్టరును కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుధాకర రెడ్డి (మహాబుటినగర్, రంగారెడ్డి, షైదరాబాద్): అధ్యక్షు, ఒక పాయింట్ స్ప్లాంగ్ అడుగుతున్నాను. దేశంలో ప్ర ప్రధమ మహిళా హోం మినిస్టరు మీరు. ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో 11 మంది బాల బాలికల మీద కేసులు పెడితే అందులో 5 మంది బాలికలు ఉన్నారు. 5 మంది బాలికల మీద దాడులు జరిగాయి. కాబట్టి ఇది చాలా సున్నితమైన అంశం, అది పరిష్కారం కాబడి సుహృద్యావ వాతావరణం కలిగేవరకు మహిళా పోలీసు ఆఫ్సర్సు నియమకం చేస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. రెండవది, ముందునుండి ఎవరైతే పోలీసు ఆఫ్సర్స్ అక్కడ వున్నారో వారికి, విద్యార్థులకు మధ్య మంచి

సంబంధాలు ఉన్నాయి . అటువంటి అధికారులను ఉప్పైనియా యూనివర్సిటీలో నియుమకం చేస్తే పోలీసులకు, విద్యార్థులకు మధ్య రైవలీ తగ్గడానికి అవకాశం ఉంటుంది . ఇంకోక విషయం మినిస్టరుగారితో విజ్ఞాప్తి చేసేది ఏమిటంటే, జీరో విద్యాసంపత్తిరం కాకుండా, పరీక్షలు జరిగేవిధంగా అటువంటి వాతావరణం విద్యార్థి, విద్యార్థిసులలో కలిగించేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి . వైన్ ఛాస్పులర్ మీద కూడా సమ్మకం ఉండాలి . వైన్ ఛాస్పులకు పోలీస్ అఫీసర్లుపైన సమ్మకం ఉంటేనే పంపాలి . ఆ విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాము .

శ్రీ ఎస్. జగద్ధిశ్వర రెడ్డి : అధ్యక్ష, విద్యార్థుల భావద్వ్యాగాలు దెబ్బతినడం వలన ఇటువంటి ఉద్యమాలలో పాల్గొంటున్నారు . ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ఉద్యమంలో విద్యార్థుల పాత ఏమున్నా, వారి భవిష్యత్తును దృష్టిలో పెట్టుకుని ఎన్నోనేనులు విద్యార్థుల మీద ఒక్కుక్కరిపైన సుమారు 10, 15, వరకు పెట్టినవాటిని విత్తడా చేస్తే విద్యార్థులు శాంతించే అవకాశం ఉంది కాబట్టి అన్ని కేసులు విత్తడా చేయాలని హోం మినిస్టరుగారిని కోరుతున్నాము .

శ్రీ టి. భాసుప్రసాద రావు : అధ్యక్ష, మంత్రిగారిని చిన్న క్లారిఫికేషన్ అడుగుతున్నాము . 14వ తేదీన సంఘటన జరిగిన సమయంలో లాలీచార్లి సంబంధిత హృదయవిదారక దృశ్యాలు టివిలో చూచి ఉప్పైనియా యూనివర్సిటీకి వెళ్లి విద్యార్థులను పరామర్థించడానికి ప్రయత్నం చేశాను . కానీ లోపలకు మమ్ములను రానివ్వేలేదు . లోపలకు పంపి ఉంటే పరిస్థితి ఏమిటి అనేది తెలిసి, లోపల వాతావరణం తెలిసేది . దుర్గాబాయ్ దేశముఖ్ హస్పిటల్లో గాయపడినవారిని చేర్పించారని తెలిసి వెళ్లాను . 25 మంది విద్యార్థి విద్యార్థిసులు చాలా హృదయవిదారకంగా మేజర్ డ్యూమేజెన్ జరిగి రక్కాలు కారుతూ, కనిపించారు . హోం మినిస్టరుగారు ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్‌పై నాగేశ్వర్గారూ మాటల్డడుతూ, మిన్ ఐడిఎప్పీ అనే విషయం ప్రెస్‌వారిపైన జరిగిన దానిపై మెస్సన్ చేశారు . స్టేట్‌మెంట్‌లో మీడియాపై దాడి జరిగిందని ఇప్పులేదు . దాడి జరగసపుడు 16.2.2010 నాడు మీటింగ్ మాత్రం కండ్క్ చేసినట్లు చెబుతున్నారు . దాడి జరగసపుడు మీటింగ్ కండ్క్ చేయాల్సిన అవసరం లేదు . ఇంకోకటి ఆ రోజు మీడియాను ఎలాచేస్తే, ఏమి జరిగిందనేది స్పృష్టిపైన సంకేతాలు ప్రపంచానికి తెలిసేది . ప్రజలలో ఒకరకమైన అనుమానాలకు వారు తావిచ్చిన పరిస్థితి ఏర్పడింది కనుక ఇప్పుడయినా పారదర్శకంగా ఉండేవిధంగా మీడియా అక్కడ ఉంటే, వారిది తప్పా, వీరిది తప్పా అనేది తెలుస్తుంది కనుక మీడియాను ఎలా చేస్తారా ? మీడియా ముసుగులో ఎవరన్నా వెళతారు అనే అనుమానం ఉంటే వారికి పౌన్యాలు ఇచ్చి కొంతమందిని ఎలా చేస్తే జరిగిన సంఘటనపై పూర్తిస్థాయిలో ప్రజలకు అవగాహన ఉంటుంది . ఆ విధంగా జరగకసోతే ప్రజలు మినండర్స్‌స్టాండింగ్ చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుందని మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాము .

శ్రీమతి సన్మహనేని రాజకుమారి (అసంబీలీ) : అధ్యక్ష, ఉప్పైనియా యూనివర్సిటీలో అమ్మాయిలను కూడా పదిలిపెట్టుకుండా కాళ్లు, కీళ్లు విరగ్గిట్టడం టివిలో చూశాను . ఆ విధంగా అమ్మాయిల తలలు పగులగొట్టడం చాలా హృదయవిదారకంగా ఉంది . ఇది మంచి పద్ధతి కాదు . పోలీసులకు కూడా దెబ్బలు తగిలాయని అన్నారు . పోలీసు డిపార్ట్మెంట్ అక్కడవుండి ఏమిచేశారో మాకు తెలియదు గానీ, టివి జర్మనీప్పులు, ఫోటోగ్రాఫర్స్, అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలు దెబ్బలుతిన్నారని అన్నారు . అది మర్పిపోకుమానే, దానిని గురించి చర్యలు తీసుకోకముందే శ్రీకాకుళంలో ఇద్దరు పసిపిల్లలను కిడ్న్యువ్

చేసిన విషయం చాలా ప్రముఖంగా వచ్చింది . కాకపోతే వైష్ణవి కుటుంబం సంపన్ములయితే, వీరు అతి పేద కుటుంబికులు, అంతే తేడా అంతకంటే ఏమీ లేదు . ఆ ఇద్దరు పిల్లలను అతి కిరాతకంగా చంపివేసినా కూడా ప్రభుత్వం వైపునుండి ఇంతవరకు కూడా ఎవరూ వారిని పలకరించడానికి పోలేదు. విజయవాడ నాగవైష్ణవి కేసులో గానీ, శ్రీకాకుళంలో జరిగిన సంఘటన గానీ జరిగినని చెబుతున్నాను . పేపర్లో చూచి దాని గురించి బాధపడిన పరిస్థితులలో, మల్లి వైజాగ్రో ఈ విధంగా జరిగిందని ఒక టీవి కాదు, ఒక పత్రిక కాదు

(పాలకష్టం నుండి అంతరాయం)

MR. CHAIRMAN: Please address the Chair. Nobody should interfere like this.

శ్రీమతి నస్నపనేని రాజకుమారి : మీకు అభ్యంతరం ఏనుటి? రన్నింగ్ కామెంటరీ ఎందుకు? మానవత్వంతో మాట్లాడదాము .

మ.1.10

ఇది అందరి సమస్య. మనం అందరమూ అడుగుదాము. ప్రాణం అన్నాక ఎపరిచ్చినా ఒకటే. ఈ ప్రాంతం, ఆ ప్రాంతం అని కాదు, ఈ వాదం, ఆ వాదం అని కాదు. మనం అన్నిటినీ అడుగుదాము. మనం అందరం కలసి న్యాయం జరిగేలా చూడాము. అక్కడ అమ్మాయిల జట్టు పట్టుకుని లాగుతూ పుంటే, ప్రెటు జారిపోతూ పుంటే, చీర లాగేసి వినోదం చూస్తుస్తుట్లుగా చూస్తున్నారు మన పోలీసు ఆఫీసర్లు. లేదీ కాన్సెస్టేబుల్స్ విచక్షణా రహితంగా చిత్తక బాధుతూ పుండడం మనమందరం అన్ని టీవి ఛాసెల్సోస్ మా చూసాము.

ఇది కేవలం మహిళలకు మాత్రమే సంబంధించిన విషయం కాదు. మగవారికి కూడా సంబంధించింది. మగవాళకు కూడా ఇంట్లో తల్లి పుంటుంది, భార్య పుంటుంది, కూతురు పుంటుంది. జరిగిన సంఘటనకు అందరూ బాధపడాలి. ముఖ్యంగా అందరినీ కించపరిచేలా, మహిళలను కించపరిచే విధంగా, మానవత్వం మంట కలిసేలా, మన ప్రతిష్ట దిగజారే విధంగా చేసిన వారి మీద చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మొన్న కారంచేడు సంఘటనకు సంబంధించి మంత్రి గారు ఏమి చెప్పారంటే రాజకుమారి తీటీంది కాబట్టి కొట్టారని అన్నారు. నిన్న ఉన్నానియా యూనివర్సిటీ సంఘటనకు సంబంధించి వాళ్ళకు వాళ్లే రాళ్లు వేసుకుని, వాళ్ల నెత్తి వాళ్లే వగలకొట్టుకున్నారు అన్నట్లుగా మరలి గారి సమాధానం పుంది. ఆమె చీర జారిపోతుంటే వాళ్ల సర్దుతున్నారు, జట్టు ముడి జారిపోతుంటే ముడి వేస్తున్నాడు అనే విధంగా సమాధానం చెప్పుకుండా, అసలు జట్టు పట్టుకుని ఎందుకు కొట్టాల్సి వచ్చింది, చీర ఎందుకు లాగేయాల్సి వచ్చింది అనే దానికి ముందు సమాధానం చెప్పుమనండి. భవిష్యత్తులో ఇటువంటి సంఘటనలు జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

పసిబిడ్లు కిడ్నీస్ అపుతూ పుంటే పోలీసులు పట్టించుకోవడం లేదు. పేదవారి పిల్లలు కిడ్నీస్ అపుతూ పుంటే అసలే పట్టించుకోవడం లేదు. ఇటువంటి సంఘటనలు పైదరాబాదులో అనేక చోట్ల జరుగుతున్నాయి. ఇటువంటి సంఘటనలు జరగకుండా తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని హోం మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను, న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను, సరియైన సమాధానం చెప్పుమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పోట్ల నాగేశ్వర రావు (ఖమ్మం) : అధ్యక్ష, ఒకే ఇన్సెడింటర్లో 54 నుంచి 59 క్రైమ్ నెంబర్లు వరకూ కేసులు పెట్టారు. అట్లా పెట్టావచ్చా అనేది నా ఫస్ట్ క్లారిఫికేషన్. దెండో విషయం, ముగ్గురు పోలీసులు గాయపడ్డారని చెప్పి ఏడుగురిని చూపించారు. వారు ఏ ఆనుపత్రిలో పున్సదీ మాత్రం స్టేట్‌మెంటర్లో ఎక్కడా మెష్టన్ చేయలేదు. మిగతా వారందరూ ఆనుపత్రులలో పున్సరు కాని పోలీసులు మాత్రం ఎక్కడా ఏ హస్పిటల్స్‌నూ లేరు.

అదే విధంగా విద్యార్థులు వెంటనే బెయిల్ తీసుకుని బయటకు రాకుండా 307 సెక్షన్ క్రింద కేసులు పెట్టారు. 5, 6 క్రైమ్ నెంబర్లలో 307 క్రింద కేసులు పడితే విద్యార్థులకు పోలీసులను చంపాలనే ఇన్టప్స్టన్ పుంటుండా అని అడుగుతున్నాను. ఉండదు కాబట్టి పోలీసులు 307 సెక్షను క్రింద కేసులు ఎందుకు పెట్టారంటే, వారు బయటకు రాకుండా చేయడం కోసం కుట్ల పూరితంగా చేసారు. మంత్రిగారు దీని మీద సమాధానం చెప్పాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి సిహాచ్. గంగాభవాని (పశ్చిమగోదావరి) : అధ్యక్ష, నేను కూడా ఉస్కానియా యూనివర్సిటీ స్కూడెంట్సి. 1980లో ఎన్న పోలిటికల్ స్టేట్ చేసాను. హస్టల్లో పుండి చదివాను. దేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా స్వగ్రీయ వైఎస్ రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఒక మహిళకు హోం మంత్రి పదవి ఇచ్చారు, చాలా సంతోషం . ఆమె తప్పకుండా న్యాయం చేస్తుందని నేను అశ్శున్నాను. జరిగిన సంఘటన చాలా దురదృష్టకరం . మహిళలను కొట్టిన విషయం వాస్తవమే. అందుకు చాలా బాధ పడ్డాము. మీడియా ద్వారా చూసాము. మహిళలను కొట్టడం చాలా దారుణం. వైజాగ్ లో అయితే మహిళలను వివస్తలను చేసి ఎంతో కక్షతో జూట్లు పేకి లేడి కాన్సెప్టుబుల్న అనలు మెర్సి లేకుండా సాటి స్టీ అని కూడా చూడకుండా కొట్టడం చాలా శోచనియం . అందుకు బాధ్యతైన అధికారులను వెంటనే సస్పెండ్ చేయాలి. నా రిక్వస్ట్ ఏమిటంటే, ఇందాక పెద్దలు రామయ్య గారు చెప్పినట్లుగా, రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉస్కానియా విద్యార్థులను ప్రేమతో కొన్నిలింగ్ చేయాలి.

ఎందుకంటే వారు భవిష్యత్తులో ఉన్నతమైన స్టానాలను అలంకరించే విధంగా తీర్చి దిద్దవలసిన మౌర్ల్ రెస్పోన్సిబిలిటీ మనందరి మీదా పుంది. ఉస్కానియా యూనివర్సిటీలో చదువుకున్న చాలా మంది మేధావులు మన సభలో పున్సరు. అధ్యక్ష, మీరు కూడా స్కూడెంటు మూవ్‌మెంటర్లో పున్సరు. మనమంతా టైమ్ తీసుకుని మాటలాడి వారిని కొన్నిలింగ్ చేద్దాము.

అట్లాగే తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి నా రిక్వస్ట్ ఏమిటంటే, ఉస్కానియా లేడిస్ హస్టల్ దగ్గర ప్రత్యేకంగా మహిళలతో ఒక పోలీసు స్టేషను ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. అట్లాగే బాధ్యతైన పోలీసులపై తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కూడా కోరుతున్నాను.

SRI TIRUMALA SRINIVASULU (KURNOOL) : Sir, there are 2-3 points, which I would like to make them clear. I would first like to compliment the Hon'ble Home Minister for making very accurate and impartial statement. మామూలుగా ఎక్కడ ఏ ఇన్సెడింట్ జరిగినా కాని, పోలీసులు అన్ ప్రవోక్స్‌గా వెళ్లి యాక్షన్ తీసుకోరు. It is a General Statement with some exceptions. సిఅర్పిఎఫ్ వారు, బిఎస్ఎఫ్ వారు పుంటారు. వారికి లోకల్ లాంగైజ్ తెలియదు, లోకల్ ఏరియా తెలియదు. We should not demoralize them. What is happening is, everything is

being demoralized. This will not give good image. After all, the Policemen are also our brothers and sisters. I am just trying to generalize the things. I am not trying to support....

శ్రీ కొంపల్లి యూదవ రెడ్డి : ఇక్కడ ఒక ప్రత్యేకమైన వాతావరణం ఏర్పడింది. ఇక్కడ మనం రీజియన్సేజ్ డివైస్ అయి పున్నాము. పోలీసు వ్యవస్థ కూడా డివైస్ అయి పుంది.

MR. CHAIRMAN: Please let him complete first.

(Interruptions)

SRI TIRUMALA SRINIVASULU: I have experience of all Universities.

SRI KOMPALLI YADAVA REDDY: But it is a total conspired incident.

SRI TIRUMALA SRINIVASULU: I told you specifically that I did not point out this incident. Beyond this incident, I would like to tell about the behaviour of the Police towards the public. It is the general statement on Police personnel. You are making your own police demoralize. That is not correct. This is what I would like to comment. Secondly, I do not agree that the third force should come in to picture.

(Interruptions)

MR. CHAIRMAN: What they want is independent and efficient police.

SRI TIRUMALA SRINIVASULU: Andhra Police is very independent. They do not have any other interest like you or I. Their interest is to safeguard you, safeguard the people and safeguard the law and order situation. Therefore, please do not be under the mistaken identity about them. The entire Police are efficient.....You are demoralizing the Police.

మ.1.20

DR. K. NAGESHWAR: Please let me tell on this.

SRI M.V.S.SARMA: Sir, he is casting aspersions. మా అందరికి ఇంట్లు ఉన్నట్లు, పోలీసు వారికి ఇంట్లు లేనట్లు, మాకు ఏనీ ఇంట్లు ఉందో చెప్పమనండి.

(అంతరాయం)

SRI TIRUMALA SRINIVASULU: I am not saying against anything you, but I am trying to say the general things happening.

శ్రీ పొగాకు యూదగిరి : పోలీసులు ఎక్స్‌ప్రైస్ రబ్బర్ బులెట్లు వాడారు.....

(అంతరాయం)

SRI TIRUMALA SRINIVASULU All these things are going to prove. I have nothing to say against you. I would like to compliment Sri Chukka Ramaiah. ఆయన చేసిన సూచనలు చాలా కట్టిగా ఉన్నాయి. I would like to say that it has been well received and

modulated. మంచి హృదయంతో చెప్పడం జరిగింది. అంతేకనీ ఒక ఇన్విడెంట్ మంచిదనీ, చెడ్డదనీ చెప్పడం కాదు. You cannot do that. The Andhra Pradesh Police do not have any regional distinctions like Telangana or Andhra etc. You should remove the illegal boarders from the Osmania University Hostel. Where is the Vice Chancellor? There was no Vice Chancellor at that time.

(అంతరాయం)

SRI KOMPALLI YADAVA REDDY: It is an Autonomous body and the Police have no role at all.

-interruptions-

మిస్టర్ శైర్పూర్ : మంత్రిగారు ఇప్పుడు జవాబు చెబతారు. అందరూ కూర్చుండి

(అంతరాయం)

డా. కె. నాగేశ్వర్ : మేము అడిగినదానికి జవాబు రావడం లేదు.

(అంతరాయం)

SRI TIRUMALA SRINIVASULU : Please allow the illegal boarders to go out of the Campus.

మిస్టర్ శైర్పూర్ : మంత్రిగారు ఇంకా సమాధానమే చెప్పలేదు.

SRI S. INDRASAIN REDDY (ASSEMBLY) : Sir, you should give me an opportunity....I want to clarify as to how, he can talk in that way regarding the Vice Chancellor.

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డి : అధ్యక్ష, రారోజు యూనివర్సిటీకి సంబంధించి స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చినప్పుడు సర్వశ్రీ చుక్కా రామయ్య, వెంకటేశ్వరర్ల, ప్రాఫున్ నాగేశ్వర్, సుబ్బారెడ్డి, జగదీశ్వర్ రెడ్డి, భానుప్రసాద్, శ్రీమతి సస్వతనేని రాజకుమారి, శ్రీమతి గంగాభావాని, యాదవరెడ్డి, సుధాకర్ రెడ్డి, మౌహన్‌రెడ్డిగార్లు మాట్లాడడం జరిగింది.

(అంతరాయం)

నేను సమాధానం చెబుతాను.

(అంతరాయం)

ఈ రాష్ట్రంలో గత 78 రోజుల నుండి ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. ఈ సమస్యని పరిష్కారం చేయడానికి నేను పదే పదే అందరిని బయట అడుగుతూ ఉన్నాను. దయచేసి అందరూ సంయుక్తం పాటించాలని రిక్వెష్ట్ చేయండని చెబుతున్నాను. కానీ సభలో చూస్తూ ఉంటే, మనమే ఇక్కడ అలా లేకుండా ఉండి ప్రజలకు ఎటువంటి అప్పీల్ ఇస్తాము? నిద్యార్థులను ఏ విధంగా సంయుక్తం పాటించుని అడుగుతామనేది ఒకసారి గొరవ పెద్దలందరూ ఆలోచించుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

(ప్రెజరీ బెంచీల నుండి చప్పుట్టు)

(అంతరాయం)

నేను ఎవరినీ ఏమీ అనడం లేదు. ఎవరూ బాధ్యాలని అనడం లేదు. నేను ఎవరినీ తప్పు పట్టడం లేదు. మనందరం బయట సంయమనం పాటించాలనే అప్పీల్ ఇక్కడ చేయాలని పైసల్గా డిస్ట్రిబ్యూషన్ చేశాను. కానీ ఇక్కడ చూస్తూడంటే పరిస్థితి అలా లేదు. పెద్దలందరినీ రిక్వెస్ట్ చేసేదేమంటే, మనం ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉన్నాము. మనం ఎవరికైనా రాష్ట్రంలోని పరిస్థితులను మాటల్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలి. ఎవరి ప్రాంతానికి సంబంధించిన అభిప్రాయాలను వారు చెప్పడానికి అభ్యంతరం లేదనేది నా విజ్ఞప్తి మాత్రమే. ఈ రోజు రాష్ట్రంలో పోలీసుల గురించి మాటల్లాడుతున్నప్పుడు పోలీసు వారికి ఒక ప్రాంతం అనీ, ఒక వ్యక్తి అనీ చూడవలసిన అవసరం, స్వార్థం ఉండదు. రాష్ట్రంలోని ప్రజల ఆస్తులను, ధనమాన, ప్రాణాలను కాపాడడం, ప్రైవేట్, పబ్లిక్ ఆస్తులను కాపాడడం కోసం పోలీసులు ప్రధాన పొత్త పోహిస్తారుకానీ ఈ ప్రాంతం, ఆ ప్రాంతంలని చూడరు. మిగతా ప్రాంతాలవారని ఏమీ ఉండదు. వారి విధి నిర్వహణలో భాగంగా విధులు నిర్వహిస్తారు. అయితే ఇటువంటి పాయింట్స్ మాటల్లాడుతున్నప్పుడు ఉద్దేశిక్కురావ్వకంగా పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు పోలీసులను పాయింటపుట్ చేస్తే, వారు డీ-మోరలైజ్ అవుతారనేది శ్రీనివాసులుగారు చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేశారని గౌరవనభ్యాలకు తెలియజేస్తున్నాము. అది ఎవరినీ కించపరచడం కానే కాదు. నేను ఇలా మాటల్లాడితే హోమ్ మినిస్టర్ ఇలా మాటల్లాడారని అనుకోవచ్చు.

(వైన్ చాన్సిలర్ ని కించపరచారని కొందరు గౌరవ సభ్యులు మాటల్లడసాగారు)

ఈ రాష్ట్రంలో ప్రశాంతమైన వాతావరణాన్ని తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేద్దాము.

(అంతరాయం)

అందరికి మాటల్లాడే అవకాశం ఉంటుంది .

(అంతరాయం)

పోలీసులు డీ-మోరలైజ్ అయ్యేట్లు పాయింటపుట్ చేయవద్దని రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

గౌరవనభ్యాలు మాటల్లాడారు కాబట్టి నేను రిపైలో చెబుతున్నాను. అధ్యక్షా, నేను సమాధానం చెప్పాలంటే సభను అర్థర్లో పెట్టండి.

శ్రీకె. యాదవరెడ్డి : వైన్ చాన్సిలర్ గురించి అన్నారు.....

(అంతరాయం)

మ.1.30

(అంతరాయం)

మిస్టర్ చైర్మన్ : మంత్రి గారు సమాధానం చెపుతారు. దయచేసి అందరూ కూర్చోండి.

(మైక్ లేకుండా శ్రీ బి. మెహర్ రెడ్డి గారు తన స్థానం నుండి మాటల్లాడుతూ మంత్రి గారు స్టేట్‌మెంట్ ఇవ్వాలని కోరసాగారు.)

Mr. Chairman : Minister on her leg. Mohan Reddy Garu, Please take your seat. మంత్రి గారు సమాధానం చెపుతారు.

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్ర రెడ్డి : అధ్యక్షా, నేను శ్రీనివాసులు గారిని బలపరచలేదు. పోలీసు వ్యవస్థను మాత్రమే బలపరచాను. సమాజంలో శాంతి ఉండాలి. ప్రజలకు రక్షణ ఉండాలి. ప్రజలలో ఉన్న భయందోషాను దూరం చేయాలంటే ... పోలీసు వ్యవస్థను క్రిటిసైజ్ చేస్తూ ఉండికి మాట్లాడం తగదని గౌరవ సభ్యులకు రికెష్ట్ చేశాను.

(అంతరాయం)

రాష్ట్రంలో గత 78 రోజులుగా ఉన్న పరిస్థితిని గురించి ఈ రోజు ఆలోచించాం. ఈ 78 రోజులలో అడపొదడపా ఎక్కుడో ఒకచోట ఆందోషాను జరుగుతున్నప్పుడు విద్యార్థులు అక్కడక్కడ బాధితులు అవుతున్నందుకు నిజంగా మేము బాధ పడుతున్నాం. విద్యార్థులు మన పిల్లలు అనుకోని గౌరవ సభ్యులు ఏ విధంగా అయితే బాధపడుతున్నారో అదే విధంగా మేము కూడా ప్రభుత్వంలో ఉండి వారి భవిష్యత్తు ముఖ్యమని, వారిని కాపాడాలని ఆలోచిస్తున్నాం. ఉద్యమాలలో పాల్గొంటున్న విద్యార్థుల కేరీర్కు ఇబ్బంది లేకుండా ఏ విధంగా చేయాలని ఆలోచిస్తున్నాం తప్ప విద్యార్థులు ప్రభుత్వానికి కాని పోలీసులకు కాని శత్రువులు కారనే విషయాన్ని గమనించవలసిదిగా కోరుతున్నాను. విద్యార్థుల మీద పడుతున్న ప్రతి దెబ్బ కూడా ప్రభుత్వానికి బాధాకరంగా ఉంటుంది. గత్యంతరం లేని పరిస్థితులలోనే విద్యార్థులను అదుపులో పెట్టడానికి మాత్రమే ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుంది తప్ప ఎప్పారినీ కావాలని ఇబ్బంది పెట్టే పరిస్థితి ఈ ప్రభుత్వం చేయదని మీ అందరికి నిజ్జప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా అమ్మాయిల విషయానికి వేస్తే, ఈ సంఘటన జరుగుతున్నప్పుడు కొంతమంది అమ్మాయిలకు యూనివరిటీలో దెబ్బలు తగిలిన మాట వాస్తవం. ఆ సంఘటన తరువాత అక్కడ ఒక లేడీ పోలీసు ఆఫీసర్ ఉంటే బాగుంటుందని, వీళ్లను కో-ఆర్డినేట్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో అపాయింట్ చేయడం జరిగింది. అమ్మాయిలకు రాత్రి 10.20 గంటలకు దెబ్బలు ఎందుకు తగిలాయని గౌరవ సభ్యులు అడిగిన దానికి ఆ రోజు యూనివరిటీలో రాత్రి 10.30 గంటల వరకు లారీ చార్ట్ జరుగుతూనే ఉందని స్టేట్‌మెంట్‌లో తెలియజేశాం. అమ్మాయిలకు దెబ్బలు తగిలినందుకు నిజంగా బాధ పడుతున్నాం. అక్కడ కొంతమంది పోలీసు ఆఫీసర్లను కూడా అపాయింట్ చేశాము. ఆ రాత్రిలో అభ్యాయిలు నిసురుతున్న రాళ్ల వాళ్లకు కూడా తగిలాయి. లారీ చార్ట్ జరుగుతున్నప్పుడు అభ్యాయిలకు పోలీసులకు మధ్య అమ్మాయిలు రావడం వల్ల కొంతమంది అమ్మాయిలను బాధడం జరిగింది. ఈ విధంగా జరగరాని విషయమే జరిగింది. నేను మాట్లాడుతున్నప్పుడు మొదటిగా స్వల్ప లారీ చార్ట్ జరిగిన మాట వాస్తవమని చెప్పడం జరిగింది. తరువాత బాప్ప వాయువు గోళాలను ప్రయోగించడం జరిగిందని కూడా చెప్పడం జరిగింది. సభ్యులు అన్నట్లు, అక్కడక్కడ సిఅర్పిఎఫ్ వాళ్లను కూడా ఇన్వాల్యు చేశాము. పరిస్థితి అదుపులోకి రావడం లేదని అనుకున్నప్పుడు స్టోనిక పోలీసులతోపాటు మిగతా పోలీసులను కూడా అక్కడ ఇన్వాల్యు చేయడం జరిగింది. రబ్బర్ బుల్లెట్ గాయాలు తగిలినాయా? లేదా? అని గౌరవ సభ్యులు అడిగిన దానికి వాస్తవమని తెలియజేస్తున్నాను.

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ పి. యాదగిరి నుండి అంతరాయం)

గత్యంతరం లేని పరిస్థితులలో మాత్రమే స్వల్ప లాటి చార్జ్ చేయవలసి వచ్చిందని మరలా చెపుతున్నాము.

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు గారు, డా. నాగేశ్వర్ గారు తదితర సభ్యులు తమ తమ స్థానాల నుండి స్వల్ప లాటి చార్జ్ అంటే అర్థం ఏమిటని, స్టేట్‌మెంట్ చదివేయండంటూ అంతరాయం కలిగించారు)

ముందుగా సభ్యులు నేను చెప్పింది విని తరువాత ఏమైనా తప్పులు ఉంటే మరల అడిగితే సమాధానం తెలియజేస్తాను. స్టేట్‌మెంట్ చదవ లేదు. స్టేట్‌మెంట్ చదివేసేయండంటే ఎట్లా అధ్యక్షా? గౌరవ సభ్యులు మంత్రులను ఈ విధంగా అవమాన పరచవద్దు.

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు గారి నుండి అంతరాయం)

నేను స్టేట్‌మెంట్ చదివేటప్పుడు గౌరవ సభ్యులు విని ఉంటే.. మొదటి పేజీలో చదివినప్పుడు లాటి చార్జ్ చేయడం జరిగిందని చెప్పాను. రెండవ పేజీ చదివేటప్పుడు 'స్వల్ప' లాటి చార్జ్ అని చదివాను. 15 వ తేదీన స్వల్ప లాటి చార్జ్ అని, మొదటిసారి జరిగినప్పుడు లాటి చార్జ్ చేశారని చెప్పాను. చదివేటప్పుడు 'స్వల్ప' అనే పదాన్ని పదిలేశాను. రెండు సార్లు స్వల్ప లాటి చార్జ్ నే జరిగింది. కావాలంటే రికార్డులు చూడండి.

(సవ్యలు)

స్టేట్‌మెంట్‌లో ఉన్నది కర్రెక్ట్ కాబట్టి 'స్వల్ప' అనే పదాన్ని పక్కన పెట్టాను. గౌరవ సభ్యులు దీనిని గమనించాలి. ప్రతి చిన్న దానికి తప్పు పడతమంటే ఎలా? సంఘటన జరిగిన రోజు గౌరవ సభ్యులు డా. కె. నాగేశ్వర్ గారు, చుక్కా రామయ్య గారు ఇంకా కొంతమంది సభ్యులు అక్కడకి వెళ్లడం జరిగింది. పరిస్థితి ఉద్రిక్తంగా ఉంది కాబట్టి ఈ సమయంలో సభ్యులు లోపలకి వెళ్లితే విద్యార్థులు వేసే రాళ్లు వీళ్లకు కూడా తగులుతాయేమాననే ఉచ్చేశ్యంతోనే అపడం జరిగింది.

(పరిస్థితి అదుసులోనే ఉంది కాబట్టి మమ్ములను అక్కడకు వెళ్లాల్సిన అవసరం లేదని చెప్పారు కదా మేడం అంటూ డా. కె. నాగేశ్వర్ గారు అంతరాయం కలిగించారు)

(ప్రతిపక్ష పార్టీల నుండి అంతరాయం)

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఆర్. రెడ్డప్ప రెడ్డి గారు తన స్థానంలో నిలబడి మంత్రి గారు స్టేట్‌మెంట్ చేస్తున్నప్పుడు సభ్యులు అంతరాయం కలిగిన్నా సభా సమయాన్ని వృధా చేస్తున్నారని ఆరోపించారు.)

డా. కె. నాగేశ్వర్ : అధ్యక్షా, ఒక మెంబర్ మాటల్డుతున్నప్పుడు మరొక మెంబర్ జోక్కుం చేసుకోవడం బాగుండదు.

మిస్టర్ షైర్కోవ్ : దయచేసి అందరూ కూర్చోండి.

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్ర రెడ్డి : అధ్యక్ష, ఆ రోజు మీడియా వాళ్ల కూడా యూనివర్సిటీలోనే ఉన్నారు. మీడియా వాళ్లకు ఏమి అబ్బక్కన్ చెపుకపోవడం వల్ల ఆ రోజు జరిగిన సంఘటనను రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రజలందరూ టి.వి.లో చూశారు. మీడియా వాళ్లకు కూడా దెబ్బలు తగిలాయని స్టేట్‌మెంట్‌లో తెలియచేయడం జరిగింది. విద్యార్థులకు, పోలీసులకు, మీడియా వాళ్లకు అందరికి ఆ రోజు దెబ్బలు తగిలాయి. అలాంటి పరిస్థితులు మరల ఉత్సవం కాకూడదనే ఉద్దేశంతో అక్కడున్న ప్రోఫెసర్లను, వి.ఎస్.ని, ఇంకా కొంతమంది అనుభవజ్ఞులను పిలిచి మాటల్లడడం జరిగింది. మరల, మరల ఇటువంటి పరిస్థితులు ఉత్సవం కాకుండా ఉండడానికి ఎలాంటి సజేపస్తు ఇచ్చినా వాటిని తప్పనిసరిగా ఫాలో కావాలనే ఉద్దేశంతో ఒక కమిటీ వేయాలని ప్రభుత్వం నిర్దియించుకుంది. ఈ రోజో, రేపో కమిటీని నిర్దియించడం జరుగుతుంది. కమిటీ తరపున అక్కడున్న విద్యార్థులను కో-ఆర్డినేట్ చేస్తే పరిస్థితి అదుషులోకి వచ్చి ప్రశాంతమైన వాతావరణం నెలకొల్పడానికి అవకాశం పుంటుందనే ఉద్దేశంతో కమిటీ వేయాలని ప్రభుత్వం నిర్దియం తీసుకోవడం జరిగింది. అక్కడున్న విద్యార్థి నాయకులతో, అధ్యాపకులతో, పోలీస్ డిపార్ట్మెంట్ తరపున ఒకరిని మెంబరుగా పెట్టి ఇంకా అనుభవజ్ఞులైన కొంతమందిని తీసుకుని కమిటీ వేయాలని ప్రభుత్వం నిర్దియించింది. ఇదే కాకుండా, మీడియా వాళ్ల మీద కాని, అక్కడ జరిగిన మొత్తం సంఘటన మీద హ్యామన్ రైట్స్ కమీషన్ కూడా విచారణ జరుపుతోంది. దానితోపాటు ప్రభుత్వం కూడా ఒక అధికారిని నియమించి విచారణ జరపమని చెపుడం జరిగింది. ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత ఏ పోలీసు అఫీసరైనా అత్యుత్సాహాన్ని ప్రదర్శించి ఇలాంటి దాడికి పాల్పడ్డారని రుజువైతే వారి మీద తప్పకుండా చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని మీ ద్వారా సభకు తెలియచేస్తున్నాను. విద్యార్థులు, మీడియా వాళ్ల అస్పుత్రిలో ఉన్న మాట చెప్పారు కాని పోలీసు అఫీసర్లు ఎక్కడున్నారని సభ్యులు అడిగిన దానికి సంబంధించి ఆ వివరాలు అవసరం లేదనే ఉద్దేశంతో ఆస్పుత్రి పేరు మెస్సన్ చేయలేదు. అడిషనల్ సీపీ కృష్ణరాజు గారికి దెబ్బలు తగిలితే ఆపరేషన్ చేయడానికి రెండు గంటలు పైగా పట్టింది. అపోలో అసుపత్రిలో ఇప్పటికీ టీట్మెంట్ తీసుకుంటున్నారు. గౌరవ సభ్యులకు ఈ విషయం మీద దాచవలసింది ఏమి లేదు. దెబ్బలు తగిలాయని చెపుతున్నాం. దెబ్బలు తగలనప్పుడు చెప్పవలసిన అవసరం కూడా లేదు. ఆ రోజు విద్యార్థులకు, మీడియా వాళ్లకు, పోలీసులకు కూడా దెబ్బలు తగిలాయి. రాష్ట్రంలో ప్రశాంత పరిస్థితి నెలకొనడానికి మనందరం కూడా ఇక్కడి నుండి అపీలు చేస్తే బాగుంటుంది. ఇక కేసుల విషయానికి వస్తే... విద్యార్థుల మీద కేసులు పెడుతున్నప్పుడు ప్రభుత్వానికి కూడా సంతోషంగా ఉండదు. అది వాళ్ల కెరీర్కు అడ్డంకి అని అందరికి తెలుసు. మనందరికి బాధ అనిపిస్తోంది. విద్యార్థుల మీద పెట్టిన కేసులను ఎత్తి వేయాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంది. అటువంటి వాతావరణం ముందు రావాలి. రాష్ట్రంలో ప్రశాంతమైన వాతావరణం వచ్చిన తరువాత తప్పకుండా విద్యార్థుల మీద పెట్టిన కేసులను పూర్తిగా ఎత్తి వేయడానికి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుందని మరల మీ ద్వారా సభకు తెలియచేస్తున్నాను.

(లైజర్ బెంచెన్ నుండి హ్రదాయాలు)

మిస్టర్ షైర్స్ : (ఫోం మంత్రి గారిని ఉద్దేశించి) ఇలాంటి సంఘటనలు భవిష్యత్తులో జరగకుండా ఉండడానికి ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోబోతుందని సభ్యులు అడిగారు కాబట్టి తెలియచేయవలసింది.

మ.1.40

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, యూనివరిటీలో ప్రస్తుతం జరుగుతున్న విషయాలపై ఒక కమిటీ వేయబోతున్నాము. ఆ కమిటీలో యూనివరిటీ ప్రోఫెసర్లు, ఇక్కడ ఉన్నటువంటి కొంతమంది గౌరవ సభ్యులు, పోలీసు అధికారులతోపాటు కొంతమంది విద్యార్థులు ఉండడం జరుగుతుంది. విద్యార్థులతో సత్పుంబంధాలున్న పోలీసు అధికారులను యూనివరిటీలో వేసే వాళ్లకోఆర్డినేట్ చేసుకోవడం జరుగుతుందని గతంలో కోరడం జరిగింది. అలాంటి అధికారులే ఇప్పుడు అక్కడ డ్యూటీ చేస్తున్నారు. స్వాంప్యతో సత్పుంబంధాలున్న పోలీసు అధికారులతోపాటు, యూనివరిటీ ప్రోఫెసర్లను కూడా కలుపుకొని కమిటీ వేసి అక్కడ ప్రశాంతమైన వాతావరణాన్ని కల్పించాలనేదే ప్రభుత్వ ఆశయం. ప్రస్తుతం అక్కడ పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి. మొన్న 16 వ తేదీన జరగవలసిన పరీక్ష ఈ గొడవల వలన అది పోష్టోప్స్ అయింది. ఇంకా ఎగ్జమ్సు ఉన్నాయి, వాటికి విద్యార్థులు హోజరుకావలసి ఉంది కాబట్టి ప్రశాంత వాతావరణాన్ని తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. అధ్యక్షా, ఈ సభ నుండి విద్యార్థులకు ఒక అప్పీలు చేద్దాము. వాళ్ల కెరీర్కు ఎటువంటి ఆటంకం కలగకుండా, వాళ్ల పరీక్షలు రాయడానికి ప్రశాంతమైన వాతావరణాన్ని కలుగజేయాలి. డిప్టోబెన్స్ లేని వాతావరణం కలగాలంటే అందరమూ కూడా సమన్వయం పాటించాలనే ఒక అప్పీలు చేద్దామని కోరుతున్నాము.

(సభ్యులు తమ ఆమోదాన్ని బల్లలు చరిచి తెలియపరచారు)

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : ఈ విషయాన్ని సభ తరఫున అందరూ ఆమోదించారు.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు తమతమ స్థానాలలో నిలబడి విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని విషయం గురించి మంత్రిగారిని చెప్పవలసిందిగా కోరారు)

శ్రీ కొంపల్లి యాదవరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రికలో ఈ సభ, సభామర్యాద గురించి వ్రాసిన ఒక విషయం నేపథ్యంలో మేము ఒక ప్రివిలేజ్మోప్స్ ఇవ్వడం జరిగింది.

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఎమ్.వి.ఎస్.శర్మ తదితరులు ఇప్పుడు డైవర్ట్ అపుతోందని, హోంమినిస్టరుగారిని సమాధానం చెప్పవలసిందిగా కోరసాగారు.)

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, నాకు కేవలం యూనివరిటీ విషయం పైన స్టేట్‌మెంట్ అన్నారు అందుకు ప్రైవేట్ అయి వచ్చాను. ఇప్పుడు వైజాగ్ గురించి అడిగారు దానికి స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తాము.

MR. CHAIRMAN: Yesterday, you were all in my chambers. I have directed the Government Whip to intimate the issue to the Home Minister.

(INTERRUPTIONS)

శ్రీ ఎం .వి. ఎస్. శర్మ : నాకు మీరే చెప్పారు కదా సార్ ఇప్పుడు ఇలాగంటే ఎలా?

MR. CHAIRMAN : No, no, it has gone on record. రెండూ కలిపి ఒకేసారి ఇష్టమనడం జరిగింది. ఇన్నటిమేహ్ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. You have said that the Government Whip has gone and given the intimation.

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డి : సారీ అధ్యక్షా, నాకు యూనివరిటీ గురించి ఒక్కటే చెప్పడం జరిగింది. అందుకని ఆ విషయం మీద మాత్రమే ప్రిపీర్ అయి రాపడం జరిగింది. నిశాఖపట్టణం విషయమై ప్రస్తుతం నావర్ధ సమాచారం లేదు, తమరు అనుమతి ఇస్తే మరొకసారి దాన్నిటు తగు సమాచారం ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

MR. CHAIRMAN: I think that there is some communication gap. శర్మగారూ కొన్నిసార్లు ఇలా జరుగుతాయి, it is a lapse on the part of Government Whip. I had called the Government Whip in the presence of all of you and asked him to communicate the message to the Home Minister.

(శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి, శ్రీ ఎం .వి. ఎన్ శర్మ తదితరులవైపు నుండి అంతరాయం)

Sarma garu! You are a learned person. The Home Minister will come up with the reply. There is no problem. I know that it is a very serious issue and I will take up this issue in one form or the other.

(INTERRUPTIONS)

Sarma garu, the Home Minister is prepared to give the reply on the Lathi Charge that has taken place at Visakhapatnam also. I will post this matter before the House. There is no problem.

(At that juncture, Sri M.V.S. Sarma, Hon'ble Member resumed his seat)

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : మేడమ్ చెప్పినట్లుగా విద్యార్థులందరికీ కూడా సభ తరఫున అప్పిలు చేయండి సార్.

మిస్టర్ షైర్స్ : విద్యార్థులందరికీ కూడా ఈ సభ తరఫున ఒక అప్పిలు. వారందరూ బాగా ప్రిపీర్ అయి పరీక్షలు ఛాసేందుకు వీలుగా, ప్రశాంత వాతావరణాన్ని ఏర్పరచేచిథంగా ఉండవలసిందిగా కోరడం జరిగింది.

(సభ్యులందరూ చప్పట్లు చరిచారు)

శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డిః ధ్యాంక్యా సార్.

శ్రీ కొంపల్లి యాదవరెడ్డిః ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రికలో సభ గారపానికి భంగం కలిగించే విధంగా వార్త ప్రచురించడం జరిగింది. దాన్నిపై చాలామంది సభ్యులము ప్రినిలేచ్ నోటీసు ఇచ్చాము. దాన్ని తమరు టేక్వ చేసి చర్చకు అనుమతించవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ వి. భూపాల్ రెడ్డి (మెదక్) : సార్, శాసన మండలి రద్దు విషయమై ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రికలో వచ్చిన వార్తా కథనంపై చర్చ జరగాల్సిన అవసరమున్నది.

MR. CHAIRMAN: No discussion on this. The matter was brought to the notice of the House yesterday and today also. We will address a letter to the Editor of Andhra Jyothi and get the explanation and I will come back to you on the subject.

Now, the House is adjourned to meet at 10.00 a.m., tomorrow, Friday, the 19th February, 2010

(Then the House adjourned at 1.45 p.m., to meet again at 10.00 a.m., on Friday, the 19th February, 2010.)